قزاقستان د امریکا له متحده ایالاتو سره
د WMD خطر کمولو لپاره یوځای شو

د انرژۍ اکمالولو ته
د ګواښونو کتنه

عراق د ترهګریزو بریدونو پر
وړاندې پوله پیاوړې کړه

UNIPATH

وسله وال

د افراطیت پر وړاندې

په مارچ 2024 کې د کویټ ښار یو فلزکار (ویلډر) د روژې په میاشت کې د رخصتۍ ښکلا جوړوي. فرانس پریس اژانس/ګیټي انځورونه

د پرانستنې انځورونه

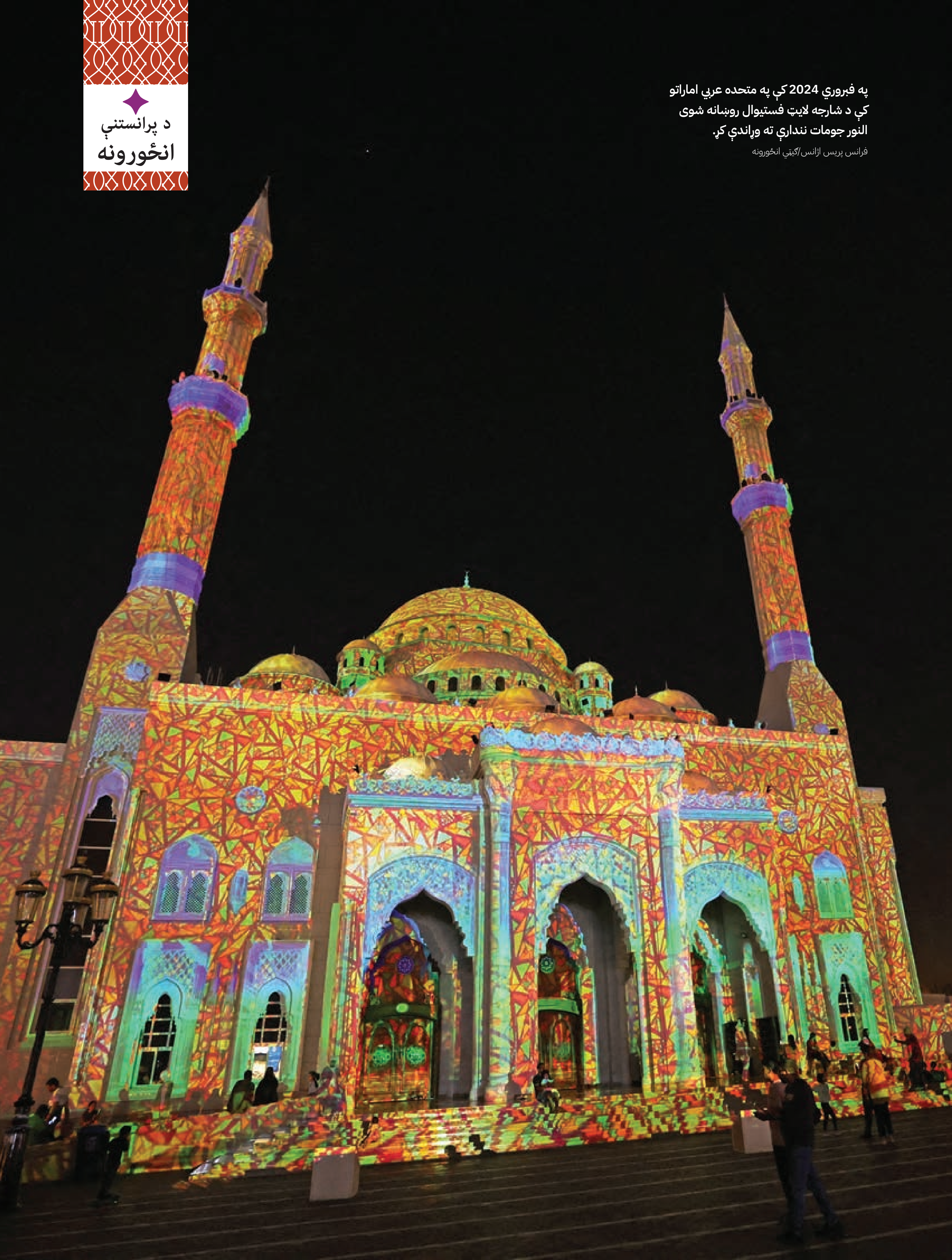

په فبروري 2024 کې په متحده عربي اماراتو کې د شارجه لایټ فستیوال روښانه شوی النور جومات ننداري ته وړاندې کړ.

فرانس پریس اژانس/ګیټي انځورونه

د مینځپانګو نوملړ

6 **ځاروونکې سترګې پر پوله باندې**
د عراق د پوله ساتو قومانده د ترهګرو او قاچاق وړونکو د مخنيوي لارې چارې عصري کوي

12 **نړيواله همکاري تقويه کوي سيمه ييز امنيت**
ډاکټر. انور قرقاش، د متحده عربي اماراتو د ولسمشر ډيپلوماتيک مشاور
متحده عربي امارات په مينځني ختيځ کې ثبات سره د مرستې لپاره د نړيوالو ملګرو لخوا د جوړښتي ښکيلتيا په لټه کې دی

16 **د انرژۍ امنيت مساوي د نړيوال امنيت**
جاسم محمد البودوي، د خليج عرب هيوادونو د همکارۍ شورا عمومي منشي
د خليج همکارۍ شورا هيوادونه د انرژۍ سرچينو متنوع کولو ته ژمن دي

20 **مرکزي آسيا په عربي خليج کې د شريکانو په لټه کې ده**
په جده کې يو سرمشريزه غونډه د سيمې ترمنځ اقتصادي او کلتوري اړيکې پياوړې کوي

24 **بحرين د سيمه ييزې شخړې سوله ييزه د حل لاره هڅوي**
د بحرين د بهرنيو چارو وزارت

26 **د جګړې پرته سيالي**
ډاکټر عبداللطيف بن راشد الزياني، د بحرين د بهرنيو چارو وزير
د بحرين د بهرنيو چارو وزير په مينځني ختيځ کې د شخړو د حل لپاره د شريکو اصولو غوښتنه کوي

28 **روزنه لکه د دربويو موټې**
د عراق، کويت او د متحده ايالاتو ځواکونه د سمندري امنيت روزنې په جريان کې د ريښتيني ن ړۍ ګواښونه نقلوي

32 **خوندي کول ګاز په ختيځې مديترانې کې**
اسامه موباريز، د ختيځې مديترانې ګاز فورم، عمومي منشي

34 **30 کاله د شراکت**
د متحده ايالاتو د دفاعي ګواښ کمولو اداره
قزاقستان او متحده ايالاتو د جمعي تخريب وسلو برنامو اټومي او بيولوژيکي ضايعاتو ځايونه پاک کړي

38 **يو بولوارک د ترهګرۍ پر ضد**
جګړن جنرال. موساد الشيشتاوي، د مصر وسله وال ځواکونه
مصر پاريدلي افراطيت ته د نړيوال ګواښ په سترګه ګوري

42 **سعودي عربستان د سوډان څخه په بشري تخليه کې مخکښ دی**
د سعودي عربستان د دفاع وزارت د ستراتيژيکو ارتباطاتو عمومي رياست
جده ته ليږدول شوي په 8,455 خلکو کې سلګونه امريکايي اتباع و

44 **د فضا په اړه د قطر ژمنتيا**
د قطر وسله وال ځواکونو د متحده ايالاتو فضا قوماندې سره په مدارکې د سپوږمکيو خونديتوب لپاره يو تړون لاسليکوي

46 **د هوا له لارې مرسته**
ډګروال. جنرال. مصطفى عبدالحليم الحياري،
د اردو د رسنيو رئيس، د اردن وسله وال ځواکونه –عرب اردو
د اردن وسله وال ځواکونه د غزې ملکي خلکو ته د هوا له لارې د بشري مرستو په ترڅ کې خواړه او درمل عرضه کوي

50 **د نوښتګرې روزنې هرکلی کول**
د لوړ پوړو عراقي افسرانو يو پلاوی د متحده ايالاتو د پوځ ملي روزنيز مرکز ليدنه کوي

54 **د لوړپوړې مشر پيژنيال**
د يمن دفاع وزير ډګر جنرال محسن محمد حسين الدائري

58 **د سيمې هيوادونه**

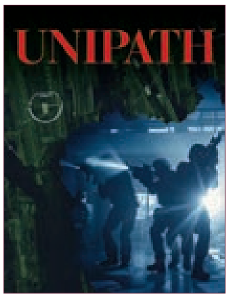

په پوښ باندې:
ځو مليتي پوځې مشارکت کولی شي د پاريدلو افراطي سازمانونو پر وړاندې په مبارزه کې لوی رول ولوبوي. د يونيپټ انځور

UNIPATH

د پاريدلو افراطي سازمانونو سره مبارزه
ټوک 12، شميره 4

د مرکزي قوماندانۍ قوماندان

جنرال مايکل "ايريک" کوريلا
د متحده ايالاتو پوځ

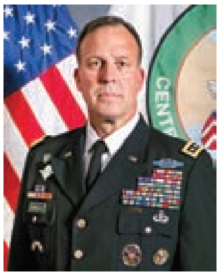

د اړيکو معلومات

Unipath
c/o Commander
U.S. Central Command
7115 S. Boundary Blvd.
MacDill AFB, FL 33621
USA

CENTCOM.
UNIPATH@MAIL.MIL

يونيپټ يوه مسلکي نظامي مجله ده، چې په منځني ختيځ او د جنوبي او مرکزي آسيا سيمه کې د نظامي پرسونلو لپاره د بحث د نړيوالې وسيلې په توګه د متحده ايالاتو د مرکزي قوماندانۍ له لوري په درېيو مياشتو کې يو ځل خپرېږي. هغه اندونه او نظرونه، چې په دې مجله کې خپرېږي، په مستقيم ډول د دغې قوماندانۍ او يا د متحده ايالاتو د کومې بلې اداري د پاليسيو او ليدلوريو ځرګندونه نه کوي. ټاکل شوي مقالې د يونيپټ د کارکوونکو له لوري ليکل شوي او له اړتيا سره سم نورې منځپانګې ته پکې اعتبار ورکول کيږي. د متحده ايالاتو د دفاع وزارت ټاکلې، چې د دغې مجلې خپرول، د قانون له مخې د دفاع وزارت له اړتياوو سره سم، د عامه چارو ترسره کولو لپاره اړين ګام دی.

د لوړپوړي مشر پیغام

زه غواړم د امریکا متحده ایالاتو د مرکزي قوماندې څخه د یونیټ مجلې د دې ګڼې خپرولو لپاره مننه او ستاینه وکړم چې د تاوتریخجنو ترهګریزو سازمانونو سره د مقابلې لپاره اړتیا په ګوته کوي.

د یمن دولت د حوثي ترهګریز سازمان د خطر څخه لاپخوا خبر و او 20 کلونه دمخه یې ورسره مقابله کړې وه. دغه جګړې لاهم تر نن ورځې پورې دوام لري.

نوموړې ډلې وکولی شو چې د خپل بغاوت لمنه پراخه کړي تر دې چې په 2014 کې یې د کمزوري سیاسي سیستم او د ایران لخوا د نامحدوده ملاتړ په مرسته حکومت نسکور کړ او د پلازمېنې صنعا واک یې په لاس کې واخیست.

د یمن د خلکو او دې ډلې ترمینځ جګړه په یوې بشپړې مقابلې واوښتله چې مشري یې مشروع حکومت، وسله وال ځواکونه او د ځایي مقاومت ډلې په 2015 مارچ کې د سعودي عربستان لخوا جوړ شوي د مشروعیت غوښتونکي ائتلاف لخوا ملاتړ سره کوي. دې د خورا ډېرو پراخه سیمو د آزادېدو پایلې درلودلې. په خواشینۍ سره، په هرصورت، بهرني ځواکونو او د نړیوالې ټولنې لخوا ضعیف غبرګون د حوثیانو په ګټه پرېوتی.

سره لدې، حوثیان د وژنو او د ډېر جبر سربېره د یمن اکثریت بومي خلکو تابع کولو کې پاتې راغلي دي. د حوثیانو موخه د یمن دوکتورین، هویت، افکارو، کلتور او میراث باندې برید کول دي. مګر د یمن خلکو د ګراونو او قربانیو د کاللو سربېره مقاومت کړی او د خپلو حقونو، آزادیو او دولت بېرته ترلاسه کولو لپاره جنګېدلي.

په هرصورت، د یمن خلک فکر کوي چې پدې مشروع جګړه کې یوازې پرېښودل شوي دي. هغوی پدې باور دي چې یوه "ممتنع" نړیواله ټولنه د دې لامل شوې چې حوثیان وکولی شي خپل ترهګریز عملیات د یمن څخه دباندې ته وغزوي تر دې پورې چې حوثیان نن ورځ د عربو ملي امنیت او د سیمې او نړۍ امنیت ګواښي. هغوی په یمن کې دننه او ګاونډي هېوادونو کې هوایي ډګرونه، بندرونه، او د تېلو او ګازو د تولید تاسیسات په نښه کوي.

حوثیان د نورو ترهګریزو سازمانونو لکه القاعده او داعش پر پرتله نړیوال امنیت او سولې ته لوی خطر دی ځکه چې دوی د یمن دولت عناصرو او د وسله والو ځواکونو د ځینې وړتیاو او وسلو واک او کنټرول خپل کړی دی. علاوه لدې، هغوی اوس د وسلو او مهماتو انبار لري چې د ایران نظامي صنعت لخوا اکمال شوي، پشمول د بالستیک او وزر لرونکي توغندیو، ډرونونو، او کوچنۍ بې پرسونل کښتیو او بېړیو.

دا ډله د یوه منسجم سازمان په حیث د ایران پلان اجرا کولو لپاره حرکت کوي او په آزادانه او ښکاره ډول فعالیت کوي. دا د نورو تاوتریخجن او افراطي ډلو په څېر فعالیت نه کوي چې کوچنۍ سیارې ډلګۍ جوړوي چې د هېواد په ځنډو او ټولنو کې ورګډېږي او سپک او واړه برېدونه، او چریکي جګړې کوي، او په انفرادي جلب او جذب باندې تکیه لري.

هغه څه چې ډېر خطرناک دي هغه دا دي چې نوموړې ډله د خپلې پروژې مورچلو پیاوړې کولو ته کار کوي او د فرقه ای جنګیالیو او پلویانو د نسل په ګومارلو، په ټولنه کې د ویشنو دود کولو، او د دایمي تمویل ستراتېژیک سرچینو ولکه کولو په واسطه اوږدمهاله جګړو ته چمتو والی نیسي.

موږ په خواشینۍ سره وایو چې حوثیانو د ایران لخوا د نړیوال قانون او د

ملګرو ملتونو د امنیت شورا پرېکړه لیکونو دوامداره سرغړونو له لارې، او حوثي ملېشه ته د وسلو او نظامي ټېکنالوژیو غیرمشروع اکمالاتو، پیسو، استخباراتو، تبلیغاتو او پروپاګند ملاتړ له لارې خپلې نظامي وړتیاوې او ظرفیت پراخه کړی دی په یمن کې د ایران جګړه په غزه کې د جګړې پرمهال ډېره شوې. ایران په سیمه کې د خپلو حوثي ملیشه او نورو نیابتي ډلو په متحرک کولو سره خپل موقف واضح کړی دی. دې د نړیوالو کښتیو او بارونو لارو ګواښلو باندې خپلې نظامي هڅې متمرکزه کړې دي او په سره سمندر، عدن خلیج او تر عرب سمندر پورې لرې سیمو کې د حوثیانو په واسطه پرمخ وړل کېدونکي ترهګریز فعالیتونه ډېر کړي دي. د باب المندب تنګي کنټرول، چې د نړیوالې سوداګرۍ یوه له خورا مهمو لارو څخه ده، د ایران لپاره یو کلیدي هدف او نړیوال امنیت ته ستراتېژیک ګواښ دی.

حوثیان د غزه د خلکو ملاتړ د پلمې لاندې د کرکې او نفرت تحرک او تبلیغ لپاره د غزې د جګړې په تړاو د خلکو احساساتو څخه ناوړه ګټه پورته کوي.

د ایران – حوثي ګواښ سره د سمندري نظامي ائتلافونو په واسطه اسانه مقابله نشي کېدی ځکه چې دا اساساً ځمکنۍ ستونزه ده او ترهګریز بریدونه د یاغیانو تر کنټرول لاندې سیمو څخه ترسره کېږي. سمندري او هوایي بریدونه یوڅه هدفونه ترلاسه کوي او د حوثیانو ځینې وړتیاوې محدودوي، مګر دا به د حوثیانو د وړتیاو له مینځه وړلو او د هغوی د دښمنانه عملیاتو د مخنیوي هدف ترلاسه نکړي.

د یمن خلک پدې باور دي چې د حل لاره د یمن مشروع حکومت په ملاتړ کولو کې ده، د دې سره باید مرسته وشي چې د دولت کنټرول بېرته واخلي، سیمې آزادې کړي او حوثي ځواکونه مات کړي. دا به د امنیت او ثبات په ټینګښت کې مرسته وکړي، د نړیوالو کښتیو لاره خوندي، او یمن ته به دوامداره سوله او امنیت راوړي. همدارنګه موږ باید هغه ائتلافونه هم له پامه ونه غورځوو چې د یمن د خلکو ګټې لپاره جوړېږي او په نړیواله سطحه د هغوی پېژندل شوی دریځ.

موږ، د یمن وسله وال ځواکونه، د مشروع حکومت د ملاتړ کولو لپاره د امریکا متحده ایالاتو د دریځ ستاینه کوو او د ملتیا او مرستې څخه یې مننه کوو چې زموږ د یمن ځواکونو سره یې کړې، او همدارنګه د ایران څخه د وسلو او نشه یېزو توکو قاچاق او حوثیانو ته د دغه وسلو رسېدو څخه د مخنیوي لپاره په مبارزه کې د امریکا متحده ایالاتو سمندري ځواکونو او ائتلافي ځواکونو د هڅو ستاینه کوو.

موږ د خپلو وسله والو ځواکونو لپاره نور ملاتړ او د دندو ترسره کولو لپاره د هغوی وړتیاو پراختیا او چمتو والي ډېرېدو ته سترګې په لاره یو ترڅو وکولی شي د سمندري امنیت ښه والي او تروریزم سره په مبارزه کې یو اغېزناک شریکوال شي. زموږ د سمندري او ساحلي ګارد قطعې او زموږ د پولو امنیتي ځواکونو په خپلو عملیاتي برخو کې لوی دندې پرمخ وړي، مګر وسلو، تجهیزاتو، روزنې، او ډېر عملیاتي او استخباراتي ملاتړ ته اړتیا لري.

موږ په خپل هېواد کې د سولې بیا راوستلو او د ایران او د هغې نیابتي ډلو څخه پېښېدونکي ګواښونو د مخنیوي لپاره زموږ شریکانو، ورونو او ملګرو ملاتړ ته اړتیا لرو. د سیمې ثبات د یمن ثبات پورې تړلی دی.

ډګر جنرال ډاکټر صغیر بن عزیز، ستر درستیز او د ګډو عملیاتو قوماندان،
د یمن جمهوریت

څاروونکې سترګې پر
پوله باندې

د عراق د پوله ساتو قومانده د ترهګرو او قاچاق وړونکو د مخنیوي لارې چارې عصري کوي

یونیپث کارکونکی

په عراق کې د داعش له پوځي ماتې او د هغوی د تمویل د سرچینو له وچېدو وروسته، ترهګرو ډلو د نشه یي توکو د تولید او قاچاق له لارې ځان تمویل کولو ته مخه کړې ده. سیمه د مخدره توکو په ناوړه ګټه اخیستنې او قاچاق کې د بې ساري زیاتوالي شاهده ده، چې اندېښنې یې زیاتې کړې او د پولې کنټرول یې د امنیتي خدمتونو لپاره یوه بېړنۍ مسله ګرځولې. عراق د سورېې سره د خپلو پولو د کنټرول لپاره مهمې پروژې بشپړې کړې، یوه لاره چې په کارولو سره یې د داعش ترهګرې ډلې په عراق خپل د 2014 برید ترسره کړ. یونیپث د قوماندان جنرال محمد سکر السعیدی، د عراقي پوله ساتو ځواکونو قوماندان، سره وکتل څو د پولې د امنیت او د نفوذ او قاچاق د مخنیوي لارو چارو په اړه خبرې وکړې.

یونیپث: د پوله ساتو د قوماندان په توګه، تاسو څنګه د پولې امنیت ته نژدې شوي یاست؟

برید جنرال السعیدي: مونږ د ګاونډیو هېوادونو سره د پولو د کنټرول لپاره د پام وړ پلانونه لرو چې د نړۍ د ډېرو هېوادونو لخوا کارول شوې ټیکنالوژیو څخه ګټه پورته کوي او همدارنګه یو زیرک سرحدي سیستم چې د کامرو، بې پیلوټه الوتکو او سینسرونو څخه کار اخلي څو د پرسونل بار کم او د ګاونډیو هېوادونو سره د پولو کره کنټرول ډاډمن کړي. دوهم اړخ د امنیتي کتارو د ټینګښت بشپړول دي، چې دمخه یې د کانکریټي دیوال او خندقونو سره یوځای خپل اغېزمنتوب ثابت کړی دی. دریم اړخ د سړکونو پورې تړاو لري. دا درې ځانګړتیاوې په ټولو پولو کې مشترکې دي. زمونږ لپاره اړینه خبره د عراق-سورېې پولې پر کنټرول تمرکز کول دي، کوم چې هېواد لپاره لومړنی ګواښ دی، ورپسې د عراق او ایران پولې خوندي کول بشپړول دي، ځکه چې دا د مخدره توکو او خلکو د نفوذ سرچینه ده.

یونیپث: د عراق پوله ساتي ځواکونه له کوم امنیتي ګواښ سره مخ دي؟

برید جنرال السعیدي: د فرات سیند په شمال کې د عراق-سورېې پوله، له القیم څخه تر رابعه پورې، د څو دلایلو له امله د عراقي پولې امنیت ته د ګواښ لومړی محور دی، چې تر ټولو اړین یې د پولې سوریایي اړخ ته د فعالیت نشتوالی دی چې له خپل اړخ څخه د پولې پټې کنټرول کړي. هغه څه چې شتون لري د سورېې دیموکراتیک ځواکونه دي، مګر دوی نشي کولی د پولې د کنټرول مسولیت په غاړه واخلي. دا سیمه تقریبا 340 کیلومتره اوږدوالی لري. پولې ته څېرمه عراقي سیمې هلته د امنیت او ثبات د نشتوالي او د داعش ترهګرو د آزاد تګ راتګ شاهدې دي، د داعش کورنیو لپاره د کمپونو او موجودو زندانونو د شتون او همداشان په سوریه کې د اقتصادي وضعیت د خرابېدو اغېزو او د سورېې د اوسېدونکو لخوا په عراق کې د پناه د لټون سربېره. دا ټول ټکي دا سیمه زمونږ لپاره د لېوالتیا بنسټیز ټکی ګرځوي.

یونیپث: د الهول مهاجر کمپ له سورېې سره د پولې امنیت پورې څنګه تړاو لري؟

برید جنرال السعیدي: الهول او نور کمپونه د عراق له پولې څخه شاوخوا 7 څخه تر 8 کیلومتره لرې دي. دا په سوریه کې د کوم قوي واک د نشتوالي په رڼا کې ډېر نږدې دی. د الهول د اوسېدونکو یوه لویه برخه عراقیان دي. پاتې نور د مختلفو ملیتونو څخه دي، او د استخباراتو له مخې، د داعش کورنۍ او هغه خلک دي چې افراطي ایډیالوژۍ ته ځای ورکوي. له همدې امله دا د سخت دریځو او افراطیانو لپاره یو ښوونځی دی چې د کمپ دننه امنیتي وضعیت بې ثباته کېدو په صورت کې د کمپ څخه د وتلو او پولې ته د رسېدو اراده لري. دا اوس په کلکه کنټرول شوی، مګر د سورېې له اړخ څخه د کمپ نه د نفوذ پېښې شتون لري. د دې په پام کې نیولو سره چې مونږ د پولې کنټرول لپاره د پام وړ ګامونه پورته کړي، د پولې کنټرول کچه له 95% څخه پورته ده؛ د دې ډول ایډیالوژیو لرونکو افراطیانو شتون په کمپونو کې د افراطیانو یو نسل رامنځته

یو عراقي سرتېری د عراق او سورېې د پولې په اوږدو کې د خپل هېواد اړخ ته د پولې ساتنه کوي. رویټرز

برید جنرال محمد السعیدي (مرکز) د خپل پلاوي سره په اکتوبر 2023 کې د متحده ایالاتو د ګمرکونو او پولو د ساتنې له سیمه ایز مرکز څخه لیدنه وکړه.

یونیپث کارکونکی

کړی چې نه یوازې عراق بلکې د سیمې لپاره د امنیتي ګواښ استازیتوب کوي. نو څکه دا د نړیوالې ټولنې مسوولیت دی چې دغه کمپونه رنګ کړي او کډوال په ټولنه کې بېرته په ځای کړي. هېوادونه باید د خپلو اتباعو بېرته ستنېدنه ومني، په ځانګړې توګه لکه څنګه چې عراق لا دمخه په موصل کې الجادة کمپ ته خپل لوی شمېر اتباع لېږدولي دي.

یونیپث: عراق د پولې خوندي کولو لپاره د کومې ټیکنالوژۍ د ترلاسه کولو تمه لري؟

برید جنرال السعیدي: مونږ د سیمې په نورو هیوادونو لکه سعودي عربستان او اردن کې لیدل شوې پرمختللې ټیکنالوژۍ په لټه کې یو. پدې کې پرمختللي انفراریډ کامرې، د اوږد واټن کشف لپاره رادارونه او د ځمکنیو هدفونو کشف کولو ټیکنالوژي شامله ده. لومړنۍ ټیکنالوژي د خلکو، موټرو او خوځنده شیانو، حتی څارویو، کشف کولو لپاره ځانګړې ده. داسې رادارونه شتون لري چې په د قیقه توګه د ځمکنیو اهدافو سره کار لري، کامرې لري او لارښوونه یې کوي، او انساني کار کموي. نو مونږ کامرو، بیا رادارونو، ورپسې بې پیلوټه الوتکو او سینسرونو ته اړتیا لرو. ډېری سیمې او هېوادونه زیرکې پولې او سینسرونه لري چې خوزښت کشف کوي، مګر زمونږ لومړی لومړیتوب د پرمختللو کامرو سره د خپلو پولو پوښل دي. بې پیلوټه الوتکې په لرې واټن کې امنیت چمتو کوي، چې د پولې پراخه سیمه په ژوره او پراخه توګه افشا یا رابرسېره کوي.

یونیپث: آیا د پوله ساتو قومانده بې پیلوټه الوتکې اداره کوي یا دا دنده پوځي هوایي چلند یا هوایي ځواک ته سپارل شوې؟

برید جنرال السعیدي: مونږ د کوچنیو بې پیلوټه الوتکو په اړه خبرې کوو چې د 30-25 کیلومتره ساده فاصله پوښي. دا د پوله ساتو د قوماندې برخه ده. مونږ معلوماتي ټیکنالوژي لرو، مونږ د بې پیلوټه الوتکو ځانګه لرو، او مونږ پخپله بې پیلوټه الوتکې لرو، مګر دوی د 5 څخه تر 6 کیلومترو پورې محدود حد (رینج) لري. په هر صورت، مونږ بې پیلوټه الوتکو ته اړتیا لرو چې لوی رینج او د الوتنې اوږد وخت ولري تر څو دا ممکنه شي چې پوله په ژوره توګه خوندي کړو، د کشف ماموریتونه ترسره کړو، او سوریایي اړخ ته د پولې په اوږدو کې یا د پولې لرې پرتو پوستو تر منځ د پولې پټې په اوږدو کې هدفونه په نښه او څارنه یې وکړو.

یونیپث: تاسو د دې ټیکنالوژیو ترلاسه کولو ته څومره نږدې یاست؟

برید جنرال السعیدي: د عراق دولت او د لومړي وزیر او د کورنیو چارو وزیر لخوا د پام وړ هڅې شتون لري چې د پولې ساتونکو قوماندې ملاتړ وکړي ترڅو د عراقي پولې د ساتنې اړتیاوې پوره کړي او دا غوښتنې خوندي کړي. زه ډاډه یم چې هغه څه چې مونږ په تېر کال کې د ټینګښت (پیاوړي کولو) پروژو په برخه کې لیدلي د عراق د دولت په تاریخ کې

هیڅ مثال نلري. مونږ د لومړي ځل لپاره په پولو، په ځانګړې توګه د عراق او سوریې په پوله، کې د پام وړ هڅې کړي او مهمې پروژې مو تر سره کړې دي. مونږ لګیا یو سخت کار کوو او د عراق-سوریې پوله مو د مانعو په یو مثالي سیستم پوښلې ده، نږدې 340 کیلومتره اوږدوالي پورې، چې 3 متره پراخه او 3 متره ژور خندقونو، او په څمکه کې 3 متره لوړ برم، وروسته د اغزن تارونو د لړۍ لرونکی دی. هر 1,000 څخه تر 1,500 مترو پورې پیاوړې شوې نقطې او کانکریټي برجونه دي. د سوریې د پولې په اوږدو کې حرارتي کامرې، یو په بل پسې، نصب شوي چې ټوله پوله پوښي. اوسنۍ مهمه پروژه د عراق او سوریې پر پوله د کانکریټي دیوال جوړول دي. د عراق او سوریې د پولې په اوږدو کې د 140 کیلومترو څخه د اږود دیوال د بشپړېدو وروسته به دا دیوال د نفوذ او قاچاق د مخنیوي او د دفاعي حالت پیاوړي کولو لپاره یوه مناسبه مانع ده. زه غواړم د یو بل اړین ټکي یادونه هم وکړم. د پولې ساتونکو قوماندې د تیار-چمتو شوو کانکریټو یوه فابریکه چلوي چې د مانعې دیوالونه جوړوي، او د سنجار له غره څخه د رابعه په لور د پولې پټۍ په اوږدو کې کار دوام لري. دا د پیاوړي کولو هغه سیستم دی چې مونږ د سوریې په پوله کې جوړ کړ. دا هماغه سیستم دی چې مونږ یې ایران سره لګیدلې پوله کې جوړوو. مونږ په بصره کې د راس البیشا سیمې څخه تر سلیمانیه ولایت پورې حرارتي کامرې نصب کړې او دا ټوله سیمه مو په پراخه ساحې پوښونکو کامرو پوښلې ده. مونږ په ټوله سیمه کې کانکریټ برجونه هم لرو. مونږ د عراق پولې لپاره د پولیسو د مرکزونو او اضافي پوستو جوړول هم پیل کړي دي. دوی په دریو برخو ویشل کیدی شي: لومړی د ترکیې او ایران سره زمونږ پوله ده. عراق له ټولو ګاونډیو هېوادونو سره د عراق پولې ته څېرمه د پولیسو دغو 240 تاسیساتو جوړولو لپاره له شرکتونو سره قراردادونه پیل کړي دي. دا یوه لویه لاسته راوړنه ده. له ایران سره زمونږ د پولې په اړه، مونږ د میسان په ولایت کې د 200 کیلومتره په اوږدوالي دوه پروژې لرو، چې لومړۍ یې د اغزن تار امنیتي دیوال او بله یې د PRC ساتندویه دیوال دی، چې د بشپړېدو پرمختللو مرحلو ته رسیدلې دي. مونږ له الشیب څخه تر سلیمانیه پورې د عراق-ایران پر پوله یوه لاره جوړه کړه چې 650 کیلومتره اوږدوالی لري او د ایران-عراق جګړې څخه پاتې شوي په زرګونو ماینونه مو له منځه یوړل او نن مو په هغې باندې د ټینګښت تاسیسات جوړ کړي دي. زمونږ په ټولو پولو کې د پام وړ هڅې روانې دي.

یونیټ: پوله ساتي څواکونه کومه ځانګړې روزنه ترلاسه کوي؟

برید جنرال السعیدي: د خپل کورس کار د بشپړولو څخه وروسته، د پولیسو کالج یا د لوړو زده کړو د انستیتیوټ یو فارغ په یو ځانګړي کورس کې شاملیږي، چې وروسته د خپل خدمت په موده کې د هرې ارتقاء څخه وروسته ډیری کورسونه تعقیبوي. په ورته ډول، زمونږ ټولو غړو د کټګورۍ په کورسونو کې نوم لیکنه کړې. مونږ د پوله ساتو په قوماندې کې څلور ښوونځي لرو چې د هر نوي ټولګي روزلو او د پرمختیایي کورسونو، همدارنګه د هغو کورسونو چې په ځانګړي روزنیز نصاب کې شامل دي، د تدریس لپاره کار کوي. له همدې امله د پولې د ځواکونو افسرانو او غړو د چمتو کولو او پرمختګ بهیر ټول کال دوام کوي.

یونیټ: پوله ساتي څنګه د دولت نورو امنیتي خدمتونو سره داخلي استخبارات شریکوي؟

برید جنرال السعیدي: البته، د پوله ساتو قوماندې د دولت د امنیتي دستګاه برخه ده. مونږ په لوړه کچه همغږي لرو او، د نورو څانګو په څېر، مونږ د پوله ساتو قوماندې لپاره د اړیکو چینل لرو، کوم چې وزارت او ګډ عملیات دي. نو څکه مونږ د پولې اړوند ډیری استخباراتي راپورونه له دې لارې او د ګډو عملیاتو استخباراتو له لارې ترلاسه کوو. مونږ د ټولو استخباراتي ادارو څخه راپورونه ترلاسه کوو.

یونیټ: آیا تاسو د مخدره توکو یا وسلو د قاچاق په عملیاتو کې مداخلې لپارهد نورو ادارو له استخباراتو څخه کار اخیستی دی؟

برید جنرال السعیدي: په یقین سره، د سوریې پوله د نورو استخباراتي ادارو لکه د ملي امنیت خدمت او د عراق ملي استخباراتو لخوا څارل کیږي. ډیری بریالي عملیات د مخکینیو استخباراتو په رڼا کې بشپړ شوي. د بېلګې په توګه، مونږ د چرسو د بار وړلو په اړه د ملي امنیت خدمتونو د کره استخباراتي راپورونو پر بنسټ د ایران پر پوله باندې یوه دنده درلوده. له ایران څخه د شط العرب له لارې د دې د قاچاق هڅه په بصره کې د ملي امنیت ادارې سره د ګډې دندې له لارې شنډه شوه. معلومات د ملي امنیت خدمت لخوا ورکړل شوي وو چې پلې کونکی څواک یې پوله ساتي څواکونه وو. دا خورا مسلکي همغږي تل د هغو مخدره توکو یا نورو توکو د قاچاق وړونکو په تعقیبولو کې د بریالي عملیاتو پایله لري چې قاچاق وړونکي هڅه کوي د پولې څخه یې راواړوي.

یونیټ: آیا تاسو پر پوله باندې د ترهګرو او قاچاقبرانو په مخنیوي کې د بریالیتوبونو په اړه خبرې کولی شئ؟

برید جنرال السعیدي: د ګواښ لومړۍ سرچینه له القائم څخه تر رابعه پورې د سوریې پوله ده. نن ورځ، مونږ د دې پولې د کنټرول ترټولو غوره کچه ترلاسه کړې، چې د عراق دننه او بهر څخه د قاچاق د نفوذ مخنیوی کوي. د یادولو وړ ده چې په تېرو دوو کلونو کې د پولو د کنټرول په برخه کې د بریالیتوب کچه لوړه شوې ده. زمونږ د شریکانو لخوا خورا ښه ملاتړ شتون لري، او مونږ د دې پولو د لویې برخې د پوښلو لپاره د 162 کیلومترو په اوږدو کې د انفراریډ کامرې سیسټم سره د تجهیز په برخه کې د متحده ایالاتو د دفاع د ګواښونو کموالي ادارې (DTRA) څخه ملاتړ ته سترګې په لار یو. دا به د سوریې سره زمونږ په پولو او همدارنګه له ایران سره زمونږ پر پولو باندې د ښې پایلو په لرلو کې برخه واخلي. مونږ سږ کال د دغو پیاوړتیاو او هغو اقداماتو له لارې چې مخکې یې یادونه شوې سترې پایلې ترلاسه کړې، لکه د کامرو نصبول، د څار برجونه نصبول، د پوستو جوړول، او د روزنې او جنګي چمتووالي او د څارنې چمتووالي له لارې د واحدونو پیاوړي کول. له همدې امله مونږ د بې اجازې ننوتونکو او قاچاق وړونکو پر وړاندې په لوړه کچه د پولې کنټرول ترلاسه کړی دی.

د عراق د پوله ساتو پلاوي په لویدیځې ویرجینیا ایالت کې د متحده ایالاتو د ګمرکونو او پولو ساتنې مرکز څخه لیدنه وکړه.

یونیپث کارکونکی

یونیپث: د اردن پوله ساتو د نشه يي توکو د قاچاق لپاره د بې پیلوټه الوتونکو او پاراګلایډرونو د کارولو هڅې شنډې کړې. آیا د عراق پوله ساتو ورته هڅې شنډې کړي دي؟ آیا سینسرونه دوی کشف کولی شي؟

برید جنرال السعیدي: مونږ له سوریې څخه د دې ډول عملیاتو له راپورته کېدو څخه خبر یو چې اردنیانو ورته ماتې ورکړې ده. دا بې پیلوټه الوتکې د ماشومانو د لوبتوکو څخه لږې لوی دي چې دوی يې له کورونو څخه الوزوي او د دوی د سرعت او کوچنۍ اندازې له امله يې تعقیبول او په ډزو ویشتل ګران دي. دا طریقه کیدای شي د استوګنې په هغو سیمو کې کار وکړي چې یو بل ته نږدې وي، مګر مونږ په ندرت سره نړیوالو پولو ته نږدې کلي لرو. دا کوچنۍ بې پیلوټه الوتکې دي، یو کیلوګرام یا لږ وزن وړي، او اړتیا لري چې کورونه باید په نږدې حدوداتو کې وي. مونږ له سوریې سره پولې ته څېرمه دوه ښاري سیمې لرو، رابعه او القیم، چې مونږ پرې استخباراتي هڅې متمرکزه کوو. مونږ همداشان په باغوز کې د فرات په شمال او جنوب کې د 12 کیلومترو په اوږدوالي د مانع کانکریټي دیوال د جوړولو کار پیل کړی دی چې د عراقي کلیو او د سوریې د ځواکونو له نږدې ځایونو څخه د قاچاق او نفوذ مخه ونیول شي. تر هغه ځایه چې د بې پیلوټه الوتکو د کارولو خبره ده، تر دې دمه د کوم ګواښ نښه نه ده لیدل شوې.

یونیپث: د عراق هوايي ځواک او پوځي هوايي چلند کوم ملاتړی رول لوبوي؟

برید جنرال السعیدي: مونږ د ګډو عملیاتو قوماندې له لارې د ټولو امنیتي خدمتونو سره د پام وړ له همغږۍ څخه برخمن یو، او هرکله چې مونږ د ملاتړ غوښتنه کوو، په ځانګړې توګه د انبار او الجزیرې په شاوخوا کې د ویجاړو سیمو لپاره چیرې چې داعش عناصر کله ناکله ځانونه ښکاره کوي، د هوايي ځواک او د پوځ هوايي چلند، د ګډو عملیاتو له لارې، زمونږ واحدونو ته په وخت ملاتړ چمتو کوي.

یونیپث: تاسو په سیمه کې له نورو هېوادونو سره کوم ډول امنیتي همکارۍ ساتئ؟

برید جنرال السعیدي: د عراق سرحدونه په فدرالي ډول اداره کیږي. د پوله ساتو د قوماندې مرکزي دفتر د عراق د ټولو ګاونډیو سره د پولې د ټولو سکټورونو د قوماندې نظارت او کنټرول لپاره تاسیس شو. په دې کې له شپږو ګاونډیو هېوادونو سره 3,700 کیلومتره ګډه پوله شامله ده. له ګاونډیانو سره زمونږ د همکاریو په لړ کې، مونږ د دغو هېوادونو د پولو له مشرانو او قوماندانانو سره په پوله کې د کار کولو لپاره ځانګړی میکانیزم لرو. دا د اړیکو افسر په کچه پیل کیږي. هغه په بل هېواد کې د خپل سیال سره د اړیکو نیولو مسولیت لري. دوی د هرې پیښې په اړه چې په پوله کې پیښیږي د واقعیي مهال اړیکه رامنځته کوي. دوی کولی شي په دوه اړخیزه مناسب ځای کې د سمدستي ناستې غوښتنه وکړي ترڅو کومه امنیتي تشه حل کړي. د سرحدي سیمو د اړیکو مسوول په ګاونډي هېواد کې له خپل سیال سره په هرو شپږو میاشتو کې یو کنفرانس لري. ورته

خبره د پوله ساتو د سیمه ایز قوماندان او د هغه د سیال په اړه هم پلي کیږي. د ګاونډیو هېوادونو د پولو سره د دوامداره اړیکو سربېره، قومانداناو هر کال دوه اړخیزه کنفرانسونه لري، یو ځل په بل هېواد کې او یو ځل دلته. مونږ به په شخصي توګه پولې ته ورځو څو هره هغه ستونزه حل کړو چې د لوا او سیمه ایزو قوماندانانو له کنټرول څخه بهر وي. د همغږۍ کچه لوړه ده. دا هېوادونه له عراق سره په خپلو اړیکو کې ریښتني اراده لري. هر څوک چې د پولې د کنټرول مسولیت لري، له ایران څخه تر کویټ، سعودي عربستان، اردن او همدارنګه سوریې سوریې پورې، په لوړه کچه همغږي مومي.

یونیټ: په ټیکسون، اریزونا کې د متحده ایالاتو د ګمرکونو او پولو د ساتنې مرکزي دفتر ته ستاسو د لیدنې په اړه ستاسو تأثر څه وو؟

برید جنرال السعیدي: مونږ له یو څخه د زیاتو سایټونو لیدنه وکړه، د پولې څخه د تېرېدو ځای په شمول، او دا خورا ګټوره وه. دوی مونږ ته وښودله چې دوی د پولې څخه د تېروېدو په نقطه کې څه کوي، کوم چې د خلکو او توکو لپاره د متحده ایالاتو-مکسیکو تر مابین د تېرېدو پوله وه. مونږ د وسایطو او توکو د تفتیش لپاره د دوی میکانیزم، په ځانګړي توګه سبزیجات چې له دې پولې څخه داخلیږي، او همدارنګه د خلکو د چیک یا تالاشي کولو میکانیزم په اړه پوه شو. مونږ د تجربې څخه ډېره ګټه پورته کړه. په اریزونا کې، مونږ د قوماندې او کنټرول مرکزي دفتر څخه لیدنه وکړه چې د 400 کیلومتره اوږدې پولې مسولیت لري چیرې چې دوی مونږ ته د مرکز رول تشریح کړ. مونږ د اریزونا د پولې په اوږدو کې د سرحدي پټې څخه لیدنه وکړه، او دوی مونږ ته وښودله چې دوی څنګه کار کوي. مونږ د جلا کولو دیوال انجنیري، ډیزاین او فعالیت په اړه هم زده کړه ترلاسه کړه. مونږ د ساحوي کنټرول د مرکز څخه هم لیدنه وکړه، کوم چې د 30 کیلومتره واټن څارنه کوي. دوی مونږ ته د کنټرول او کامرې سیستم په اړه معلومات راکړل. د متحده ایالاتو ټیم دا هم تشریح کړه چې د قاچاقي تونلونو سره باید څنګه معامله وشي، چې د پولې څخه تېرېدو ځای ته نږدې یې مونږ د یو څخه لیدنه وکړه. مونږ د پولې په اوږدو کې د دوی د طرزالعملونو څخه ډېر څه زده کړل: عالي تجربه، عالي وړتیاوې، او په عصري ټیکنالوژیو ډېره تکیه. مونږ دا هم زده کړل چې دوی د مهاجرینو او کډوالو او د توقیف ځای سره څنګه معامله کوي. مونږ د هغو کارمندانو لوړ مسلکیتوب ولید چې د قانون دننه کار کوي.

یونیټ: د پولې ځواکونو سره په ملاتړ کولو کې د متحده ایالاتو سره خپل مشارکت تشریح کړئ؟

برید جنرال السعیدي: د متحده ایالاتو د بهرني نظامي تمویل (FMF) برنامه او DTRA د پوله ساتو قوماندې په ملاتړ کولو کې لوی رول لوبوي، ځکه چې د پوله ساتو قومانده د وطن لپاره د دفاع د لومړۍ کرښې استازیتوب کوي. نو ځکه د دې دنده د کومې بلې امنیتي دستګاه څخه کم ارزښت نلري؛ حتی دا شایي تر ټولو مهمه وي. د پولې کنټرول پرته، هیڅ هېواد به د امنیت یا اقتصاد په برخه کې باثباته نه وي. له همدې امله دا لرلید په امریکایي اړخ کې هم شتون لري. د پوله ساتو قوماندې ته ورکړل شوی ملاتړ د پام وړ دی. لومړۍ، مونږ خپلو غړو ته په اردن کې په شاوخوا 11 روزنیزو کورسونو کې روزنه ورکړه. DTRA او FMF پولې د عالي انجنیرۍ تجهیزاتو لکه بلدوزرونو، د تجهیزاتو ټرانسپورټ لاریو او د اوبو ټانکونو سره هم سمبال کړې. نږدې پیلیدونکې د DTRA سره پروژه ده چې د عراق-سوریې 162 کیلومتره پوله د کامرو سره پوښي. مونږ په عاجله توګه د متحده ایالاتو لخوا تخصیص شوو سرچینو ته اړتیا لرو او ستاینه یې کوو. د متحده ایالاتو تجهیزات د سوریې او ایران د پولو په کنټرول کې د پام وړ مرسته کوي. مونږ د مشارکت پراختیا ته سترګې په لار یو ځکه چې دا د دواړو هېوادونو ګټو ته خدمت کوي. ✦

د متحده ایالاتو د ګمرکونو او د سرحدونو ساتنې استازو عراقي پلاوي ته نوي ټیکنالوژي ښیي چې د پولو څارنې لپاره کارول کیږي.

یونیټ کارکونکی

نړيواله همکاري تقويه کوي سيمه ييز امنيت

ډاکټر. انور قرقاش، د متحده عربي اماراتو د ولسمشر ډيپلوماتيک مشاور

متحده عربي امارات په مينځني ختيځ کې ثبات سره د مرستې لپاره د نړيوالو ملګرو لخوا د جوړښتي ښکيلتيا په لټه کې دی

د مانااما ډيالوګ موږ ته د سيمه ييز او نړيوال امنيت د محرکاتو په اړه زموږ د ليدلورو شريکولو لپاره يو مهم دريځ وړاندې کوي. زه باور لرم دا ډول بحثونه ارزښت لرونکي دي، په ځانګړي توګه په غزه کې د جګړې په رڼا کې زموږ په سيمه کې پدې ډول حساس مهال کې.

دا جګړه د جدي انساني بحران لامل شوې، زموږ په سيمه کې يې د ثبات هيلې تر پوښتنې لاندې راوستې او نړيوال دريځ ته يې نوې ستراتيژيکې ننګونې راوړې دي. پداسې حال کې چې پدې پوهيدل به شايد خورا له وخت مخکې وي چې دا بحران به د سيمه ييزو او نړيوالو اړيکو پر لاره باندې څنګه اغيزه وکړي، مهمه ده چې اعتراف وکړو دا به د راتلونکي کلونو لپاره اغيزې ولري.

زه غواړم د نړيوالې سيالۍ سپړلو موضوع باندې يو څو شيبې تيرې کړم. په 2019 کې په مانااما ډيالوګ کې زما په تيره وينا کې، زه پدې اړه وغږيدم چې موږ څنګه د يوه نړيوال نظم سره چې خورا ډير روان و، د 2020 لسيزې ته ور داخليږو، داسې يو نړيوال نظم چې ښکاري واضح ليدلوری نه لري، يو نړيوال نظم چيرې چې د لويو قدرتونو ترمينځ د ډيرې شوې سيالۍ لپاره پوتانشيل د ودې په حال کې دی، پشمول د مينځني ختيځ کې.

يوازې يو څو مياشتې وروسته، د کوويډ-19 وبا په نړۍ کې خپره شوه، چې نړيوال ستراتيژيک څرنګوالي ته يې د بې ثباتۍ يو بل پوړ وراضافه کړ او نړيوال اقتصاد يې ولړزاوه. په اوکراين کې جګړې هم جيو پوليټيکي بې ثباتي ډيره کړه، په بشپړ نړيوال اقتصاد يې خپلې اغيزې وکړې، او همدارنګه د خوړو او انرژۍ پر امنيت باندې هم.

د دوی سره پراخه سيستماتيکې چارې هم ترکيب شوي دي لکه د اقليم بدلون، زموږ د يوبل سره خورا ډيرې وصلې عصري نړۍ طبعيت، او په نړۍ کې او په ټيکنالوژيکي چاپيريال کې د سيالۍ سياسي، اقتصادي او امنيتي اغيزې. دا چارې چې موږ په کومه طريقه سپړو هماغه زموږ راتلونکي ته بڼه ورکوي.

زه غواړم په نړيوال سياست او مينځني ختيځ کې د اوښتونکي محرکاتو په تړاو د يو څو مهمو ټکو يادونه وکړم. مينځنی ختيځ د دې په سيمه ييز نظم کې

د متحده عرب اماراتو د 11ام غرنۍ کنډک سرتېري د 2023 فبرورۍ کې د ګډ چمتو والي روزنه کې د ګډون په لړکې د ډزو تمرین پرمهال د یوې مانع څخه تېرېږي.

جګړن جیسن ویلچ/د متحده آیالاتو مرکزي اردو

لوبول کیدونکي جیوپولیتیکي سیالۍ سره اشنا دی. په حقیقت کې، یو له مهمو ننګونو چې موږ ورسره مخ یو هغه په نړیوال سیاست کې اوښتونکي محرکات دي.

موږ پوهیږو چې خورا ډیر ګډوډ نړیوال نظم به هرو مرو زموږ په سیمه باندې خپله اغیزه ولري. دا هغه څه دي چې موږ یې باید سمبال کړو، هغه که په مینځني ختیځ کې د لویو قدرتونو ترمنځ رابرسیره کیدونکي جیوپولیتیکي سیالۍ د څرنګوالي په اړه اندیښنې وي – یا هم پدې اړه پوښتنې چې په اوکراین او غزه تړانګه کې د جګړې پای ته رسیدو په وروسته ورځو کې به نړیوال سیستم څنګه ښکاري.

د مخ پر ودې ویشل شوي نړیوال سیستم ته لیرد د هیڅ چا په ګټه ندی. نه هم په مینځني ختیځ کې ډیره شوې بې یقیني، هغه سیمه چې پدې وروستیو کې یې د تش په نوم یادیدونکي عرب پسرلي سره خپله ترټولو ستونزمنه لسیزه تجربه کړه او چیرې چې د جګړې خطر او د واک تشې راپیدا کیدل یو دایمي ګواښ دی.

په نړیوالو او سیمه ییزو چارو کې پدې بې یقنۍ وخت کې، او په داسې یوه نړۍ کې چې چټک بدلون او مخ پر ودې سیالي یې نښه ګرځیدلې، حتمي ده چې مینځنی ختیځ په احتیاط او توجه سره زموږ ملتونو لپاره د ثبات، هوساینې او سولې ډاډمن کولو لپاره خپل مزل ته دوام ورکړي.

موږ په تیرو څو کلونو کې ځینې هیله بخښونکې نښې لیدلې دي، څکه چې د مینځني ختیځ دولتونه د شخړو درولو، د اړیکو بیرته رغولو او په ګډو هدفونو تمرکز کولو لپاره د حل لارو موندلو لپاره یوځای کار کوي. که څه هم دا پرمختګ نابرابر و، موږ بیاهم هیلې درلودلې چې مینځنی ختیځ به د راتلونکي کلونو لپاره نوې لارې ترسیم کړي. له شک پرته په غزه کې جګړه په پراخه سیمه کې د شخړو درولو هڅو ته یوه جدي ماتې ده.

موږ باید په سیمه کې د ویش لیدلورو ځای موندلو مخنیوی وکړو او د افراطیت ټولو ډولونو سره مبارزه وکړو. پداسې حال کې چې موږ د دښمنیو درولو لپاره خورا سخت کار کولو ته دوام ورکوو، فوري لومړیتوب غزې ته د پایښت لرونکي او لامحدود بشري لاسرسي ترلاسه کول او په غزه کې د ملکیانو د دردونو کمولو لپاره د اساسي هوساینې برابرول دي.

د دې حساسې اړتیا په غبرګون کې، متحده عربي اماراتو (UAE) د غزې د خلکو ملاتړ کولو لپاره خپلې بشري هڅې د پام وړ حد پورې چټکې او ډیرې کړې دي، نه یوازې زموږ د مالي ژمنتیاو په ډیرولو سره، بلکه په غزه کې د طبي ټیمونو سره په ملتیا د کار کولو له لارې هم ترڅو هلته یو بیړنی ساحوي روغتون تنظیم کړو او د طبي درملنې لپاره د غزې څخه متحده عربي اماراتو ته د ماشومانو راوړل.

موږ پدې وروستیو کې 90 ټپي شوي ماشومان د هوا له لارې ابو ظهبي ته راوړل، او دا په غزه کې ټپي شویو 1,000 ماشومانو ته د دا ډول پاملرنې وړاندې کولو لپاره زموږ د ژمنې برخه ده. البته چې دا د هغه څه په سمندر کې یو څاڅکی دی کوم څه ته چې غزه اړتیا لري. مګر موږ ټول باید یوځای کار وکړو ترڅو بشري هڅې د پام وړ وګرځي او پایښت ومومي.

دا بې وخت دی چې راتلونکي ته کتنه وشي او ځینې ژورې، لټوونکې پوښتنې وکړو. آیا موږ کولی شو د سیمه ییز بحران سربیره راتلونکي ته کتونکی خوځښت وساتو؟ او په غزه کې د جګړې او د دې جګړې د اغیزو په رڼا کې، آیا موږ کولی شو چې په مینځني ختیځ کې د شخړو ختمولو لپاره د دوام لرونکي حلونو موندلو لپاره ګډ کار وکړو؟

زه باور لرم د دې پوښتنو ځواب دی، چې موږ باید په قاطع ډول د سیمه ییز ثبات دفاع په لاره تګ ته دوام ورکړو، او پدې کې اړتیا ده چې موږ د سیمې رغوونې هڅو ته دوام ورکړو، پشمول د پرمختګ ډاډمن کولو لپاره زموږ د ملي پلانونو پراختیا او د نړیوالو او سیمه ییزو ملګرو سره د همکارۍ هڅو له لارې، د سیمې لپاره اوږدمهاله ستراتیژیو جوړول. په سیمه کې د ډاډ وړ شریکانو اړتیا مهمه ده.

> متحده عربي امارات زموږ د سیمې امنیت او ثبات ته ژمن پاتې دي، د ګډې هوساینې پر اجنډا باندې د ملګرو او شریکانو سره کار کوي. پدې کار سره، موږ د شخړو درولو، مشارکتونو، دیپلوماسي او جیو اقتصاد باندې زموږ ډیر شوي تمرکز ته لومړیتوب ورکولو ته دوام ورکوو، څکه چې اقتصادي انعطاف زموږ د ملتونو سالمیت او زموږ ټولو لپاره ګټه لرونکي شریک ثبات د ترلاسه کولو هدفونو لپاره بنسټیز حیثیت لري.

په سیمه کې داسې مسایل دي چې پایښت لرونکي حلونو ته اړتیا لري، لکه په سیمه کې د ځوانانو ترمنځ ټولنیز اقتصادي توپیرونه او د سولې او هوساینې لپاره هیله مندي. پداسې حال کې چې د دې مسایلو څخه ځینې یې لاهم د لاسرسي څخه لیرې ښکاري، دا باید مینځني ختیځ ته د پراخه ثبات راوړلو لپاره په ګوته شي.

متحده عربي امارات زموږ د سیمې امنیت او ثبات ته ژمن پاتې دي، د ګډې هوساینې پر اجنډا باندې د ملګرو او شریکانو سره کار کوي. پدې کار سره، موږ د شخړو درولو، مشارکتونو، دیپلوماسي او جیو اقتصاد باندې زموږ ډیر شوي تمرکز ته لومړیتوب ورکولو ته دوام ورکوو، څکه چې اقتصادي انعطاف زموږ د ملتونو سالمیت او زموږ ټولو لپاره ګټه لرونکي شریک ثبات د ترلاسه کولو هدفونو لپاره بنسټیز حیثیت لري.

که موږ وکولی شو د سیمه ییز او نړیوالو شریکانو سره د ټول شموله همکاریو طریقو له لارې دا هدفونه په بریالیتوب سره تعقیب کړو، زه باور لرم چې موږ کولی شو سیمه ییز امنیت ښه کړو او په راتلونکو کلونو کې د ډیر هوسا او سوله ییز مینځني ختیځ لپاره د بنسټ ډبره کیږدو. ✦

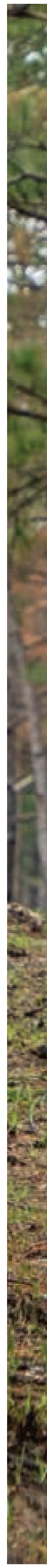

د یونیټ انځور

د انرژۍ امنیت مساوي د نړیوال امنیت

د خلیج همکارۍ شورا هیوادونه د انرژۍ سرچینو متنوع کولو ته ژمن دي

جاسم محمد البودوي، د خلیج عرب هیوادونو د همکارۍ شورا عمومي منشي

زه د شاهي بحرین دروند مشرتابه ته زما د احترامانه مننې په څرګندولو سره پیل کوم چې په مهربانۍ سره یې د دې غونډې کوربه توب وکړ او ما ته یې دا ویاړ او امتیاز راکړ چې تاسې ته وینا وکړم. زه همدارنګه غواړم د ستراتیژیکو مطالعاتو نړیوال انستیتیوټ (IISS) او د "ماناما ډیالوګ" تنظیم کونکو څخه د دې مهم دریځ د چوپړتیا لپاره مننه وکړم چې حکومتي وزیران، پالیسي جوړونکي، ماهرین او اغیزه لرونکي په مینځني ختیځ کې د بهرنۍ پالیسۍ، دفاع، او د امنیت په برخو کې د مهمو مسایلو په اړه غړیدو لپاره په یوه ځانګړي فورم کې سره یوځای کوي.

د انرژۍ امنیت نوي سیاست حساسې موضوع ته په کتنې سره، زه غواړم بیاځل تایید کړم چې دا د خلیج همکارۍ شورا هیوادونو په پالیسیو کې ستر ځای لري، کوم چې د تیلو او ګازو په نړیواله حوزه کې د اساسي محور په توګه کار کوي، او د نړۍ په کچه د انرژۍ امنیت ډاډمن کوي.

د نن ورځې نړۍ کې د انرژۍ امنیت وضعیت ارزول خورا مهم دي، چې یو شمیر عواملو ته نسبت ورکول کیدی شي:

1. دودیزه شخړه.
2. د حمایوي پلانونو کمښت.
3. ګمراه کونکې بیانیې چې د انرژۍ بدیل سرچینې کولی شي د فوسیل سونګ توکو ځای ونیسي.
4. د کمې پانګونې کلونه.

د لسیزو راهیسې، خلیج هیوادونو په نامتناقص ډول خپل ځانونه د ټیکاو وړ انرژۍ شریکان ثابت کړي، د انرژۍ نړیوالو بازارونو د ثبات لپاره یې د تزلزل پرته ژمنتیا څرګنده کړې ده. په ځانګړي توګه، په 1980 کلونو کې د ایران – عراق جګړې پرمهال، د دې هیوادونو څخه ځینو یې استثنایي اقدامات وکړل، لکه خپل د تیلو ټانکرونو د بیرغونو بدلول ترڅو د هغوی کښتیو ته د موجود خطر سربیره د تیلو جریان خوندي کړي.

پدې وروستیو کې، د اوکراین جګړې بحران د انرژۍ امنیت په ساتنه کې د GCC هیوادونو لخوا لوبول شوی حیاتي رول څرګند کړ. د سختو ننګونو سربیره چې د انرژۍ په بازارونو کې د تردید سیوري خپرولو ته

دوام ورکوي، د GCC هیوادونو مقاومت ښودلی او د انرژۍ د اکمال ثبات او دوام يې ساتلی دی. د مثال په توګه، د سيمې څخه اروپا ته او بل چيرې د تيلو او ګازو د سوداګرۍ لارې راپيدا شوي دي.

په ورته درېځ کې، دا خورا مهم دي چې د اوبو لارو د امنیت ساتنې اهمیت باندې تاکید وشي، کوم چې په سيمه ييزه او نړيوالو سطحو د انرژۍ امنيت په ډاډمن کولو کې يو له حياتي او بنسټيزو عواملو څخه دی. دا دهليزونه د سمندري ټرانسپورټ شريانونه دي چې نړيوالو بازارونو ته د انرژۍ محصولاتو جريان ډاډمن کوي. پدې دهليزونو کې هرډول ګواښ يا خنډ د انرژۍ په بازارونو کې د شديد اختلال لامل کيدی شي. د همدې لپاره، هيوادونه او نړيوال سازمانونه بايد د نظامي ګواښونو، سمندري غلا يا چاپيريالي ناورينونو پرواړاندې د دې دهليزونو خوندي کولو لپاره ګډې هڅې وکړي.

زه غواړم يادونه وکړم چې د دې تشخیص خورا ډير اهميت لري چې د انرژۍ امنيت د ملي او نړيوال امنيت لاينفک جز دی، او د انرژۍ په امنيت کې هرډول تشه په ټوليز امنيت کې د تشې استازولي کوي.

~ **جاسم محمد البودوي**، د خليج عرب هيوادونو د همکارۍ شورا عمومي منشي

د انرژۍ امنيت په تقويه کولو کې د خليج هيوادونو لخوا پر ترسره کيدونکو ستراتيژيکو هڅو باندې تاکيد کول لازمي دي، پشمول د نوي کيدونکي انرژۍ سرچينو باندې تمرکز کول، د انرژۍ تيکاو لرونکي حل لارو لپاره څيړنه او پراختيا کې د پانګوونې تقويه کول، د انرژۍ د ګټورو کړنلارو ترويج، او په ګډو پروژو کې د خصوصي سيکتور د همکارۍ هڅول. علاوه لدې، د GCC هيوادونه د انرژۍ امنيت او ارزانۍ ډاډمن کولو لپاره په اوږدمهال کې د دوديزو انرژۍ اکمالاتو اهميت تاييدوي. سره لدې، شپږ غړي هيوادونو نوي کيدونکي اقدامات خپل کړي دي، لکه څنګه چې د هغوی په اړونده ملي پراختيا پلانونو کې څرګند دي.

مهرباني وکړئ اجازه راکړئ د GCC ځينې هيوادونو د انرژۍ لوی پلانونو او پروژو يادونه وکړم، کوم چې د ملګرو ملتونو د ټيکاو لرونکي پراختيا 17 هدفونو (SDGs) سره لاس په لاس روان دي، اساسآ هدف نمبر 7: ارزانه او پاکه انرژي، او د پاريس تړون سره په ليکه کې:

1. د متحده عربي اماراتو د 2050 انرژۍ ستراتيژي د انرژۍ ترکيب يا مکس هدف ګرځوي چې په لاندې توګه د متحده عربي اماراتو د اقتصادي شرايطو او چاپيريالي هدفونو پوره کولو لپاره نوې کيدونکې، هستوي او پاکې انرژۍ سرچينې سره يوځای کوي: 44% پاکه انرژي، 38% ګاز او 12% پاک ډغال.
2. بحرين موخه لري تر 2035 پورې خپله 20% انرژي په نوې کيدونکې انرژۍ واړوي او تر 2060 پورې د کاربن څخه پاک حالت ته ورسيږي. په پلان کې د لمريزې او بادي بريښنا پروژو پلي کول شامل دي او موخه لري چې تر 2025 پورې د هيواد د بريښنا 5% د نوې کيدونکې انرژۍ سرچينې څخه توليد کړي.
3. پاکې انرژۍ او ټيکاو ته د ژمنتيا سره، د سعودي د 2030 ليدلورى د انرژۍ او اقليم ننګونو په نښه کولو کې مخکښ دی. تمرکز په نوښتي حلونو دی لکه سرکولر کاربن اقتصاد (CCE) او مخ پر ودې متنوع انرژۍ ترکيب، چې پدې کې به 50% انرژي تر 2030 پورې د نوې کيدونکې سرچينو څخه راځي.
4. په 2022 کې، عمان يو هدف اعلان کړ چې تر 2050 پورې د صفر انتشار هدف ته ورسيږي او د خپلې داخلي انرژۍ په ترکيب کې يې د فوسيل سونګ توکو د استعمال کمول پيل کړل. د اوسنۍ نړيوالې پروژې پايپ لاين د تحليل پربنسټ، عمان تر 2030 پورې د نړۍ په کچه د هايډروجن شپږم ستر صادرونکی او په مينځني ختيځ کې ترټولو ستر صادرونکی کيږي.
5. د قطر د 2030 ملي ليدلوري له مخې، نوموړی هيواد غواړي تر 2030 پورې د بريښنا 20% د نوې کيدونکې انرژۍ سرچينو څخه توليد کړي.
6. په اخر کې، کويټ هدف لري تر 2035 پورې د خپلې ټولې بريښنا 15% د نوې کيدونکې انرژۍ څخه توليد کړي.

په پرمختللي اقتصادونو کې له اوږدې مودې راهيسې پاليسي جوړونکو د پانګوونې نه شتون په اړه د تيلو او ګازو صنعت څخه خبرداری له پامه غورځولی دی. دې پاليسي جوړونکو ډير باور په نوې کيدونکې انرژۍ سرچينو باندې پرځای کړی دی. د تيلو او ګازو پانګوونه د 2014 څخه تر

2021 په موده کې د پام وړ حد پورې کمه شوې ده. د همدې لپاره، بیړنۍ اړتیا ده چې دا اصلاح شي ترڅو د انرژۍ امنیت ډاډمن او تشې ورکې شي. نړۍ د پراخیدونکي غوښتنې پوره کولو لپاره د وړاندوینې وړ راتلونکي لپاره تیلو او ګازو ته اړتیا لري.

دې خبرې ته د OPEC پدې وروستیو کې خپور شوي د نړۍ لیږې لید په 2023 کې اشاره شوې ده. دا د اوس او 2045 ترمینځ د انرژۍ غوښتنه تر 23% پورې ډیریدونکې ویني، او ټمه کیږي تر دغه وخته پورې به تیل او ګاز لاهم د نړیوالې انرژۍ د 50% اړتیاو څخه ډیره برخه پوره کوي.

یوازې د تیلو صنعت لپاره، OPEC تر 2045 پورې د 14 تریلیون ډالرو پانګوونې اړتیا ویني، یا شاوخوا 610 میلیارد ډالره په کال کې. حیاتي ده چې دا د مصرف کونکو، تولید کونکو، د نړیوال اقتصاد او په نهایت کې د نړیوال انرژۍ امنیت لپاره کیږي.

د دې لپاره، زه غواړم خپله وینا مې په لاندې څلورو ټکو پای ته ورسوم:

1. زه غواړم د نړیوالې همکارۍ پیاوړي کولو لپاره بیړنۍ اړتیا باندې تاکید وکړم، پشمول د انرژۍ زیربنا او د لیږد لارو ساتنه کول، همدارنګه د احتمالي ګواښونو سره مبارزه کول، هغه که نظامي وي یا هم مجازي.
2. زه غواړم تایید کړم چې د انرژۍ امنیت ډاډمن کولو لپاره اوږدمهاله لیدلوری لازمي دی، د جاري شخړو لکه د روسیه – اوکراین جګړې یا د نورو لنډمهاله ننګونو په پام کې د نیولو پرته. علاوه لدې، د تولید کونکو او د مصرف کونکو ترمینځ د همکارۍ وده د تیلو بازارونو د ثبات ډاډمن کولو لپاره لازمي ده.
3. زه غواړم واضح کړم چې د نړیوالې ټولنې د فعالو غړو په حیث د همکارۍ لپاره د GCC هیوادونو لخوا د بې ساري هڅو سربیره، د راتلونکي ننګونو په ګوته کول پراخه، نړیوال ایتلاف ته اړتیا لري، څکه چې د انرژۍ په اکمالاتو کې هرډول اخلال ټولو هیوادونو ته د هغوی د پراختیا وضعیت په پام کې نیولو پرته ګواښ پیښوي.
4. او په اخر کې، زه غواړم یادونه وکړم چې د دې تشخیص خورا ډیر اهمیت لري چې د انرژۍ امنیت د ملي او نړیوال امنیت لاینفک جز دی، او د انرژۍ په امنیت کې هرډول تشه په ټولیز امنیت کې د تشې استازولي کوي. ✦

د کویټ جاسم محمد البدیوي، د خلیج عرب هیوادونو د همکارۍ شورا عمومي منشي، د 2023 په نومبر کې د ماناما په امنیتي کنفرانس کې غږیږي.
د ستراتیژیکو مطالعاتو نړیوال انسټیټیوټ

مرکزي آسیا په عربي خلیج کې د شریکانو په لټه کې ده

د منځنۍ آسیا او عربي خلیج مشران په جولای 2023 کې د سرمشریزې لپاره راټولیږي.

سعودي مطبوعاتي اداره

په جده کې یو سرمشریزه غونډه د سیمې ترمنځ اقتصادي او کلتوري اړیکې پیاوړې کوي

یونیپث کارکونکی

د مرکزي آسیا هېوادونو د شوروي اتحاد له ړنګېدو لږ وروسته د عربي خلیج له هېوادونو سره اړیکې ټینګې کړې. په پیل کې د انرژۍ سوداګرۍ، د زیربناوو پراختیا او پر اقتصادي اړیکو متمرکز وو، دغو اړیکو د سیاسي او ډیپلوماتیکو نوښتونو، او همدارنګه د ګډو مذهبي نږدیوالي له پلوه وده کړې. په 2022 کال کې پر اوکراین د روسیې له برید وروسته د دواړو سیمو اړیکو د پام وړ وده کړې ده.

د خلیج د همکارۍ شورا-د منځنۍ آسیا افتتاحي سرمشریزه، چې په جولای 2023 کې د سعودي عربستان په جده ښار کې جوړه شوه، د دې پرمختللې ملګرتیا یوه مهمه شیبه وګڼل شوه. په دې سرمشریزه کې د سعودي عربستان، متحده عربي اماراتو، قطر، کویت، بحرین او د منځنۍ آسیا د پنځو هېوادونو په ګډون د 11 هېوادونو مشرانو ګډون کړی و.

سعودي عربستان د سیمه ییزو اقتصادي همکاریو د پراختیا، د امنیتي اړیکو د پیاوړتیا، په بشري برخه کې د اړیکو د پراختیا او د همکاریو د لا نورو برخو سپړلو په موخه سرمشریزه پیل کړه. د دواړو سیمو د وګړو ګډو کلتوري اړیکو هم د لا پیاوړې څو اړخیزې همکارۍ لپاره د بنسټ په توګه کار وکړ. د سعودي عربستان د ولیعهد شهزاده محمد بن سلمان آل سعود په مشرۍ دغه سرمشریزې د انرژۍ د امنیت او د نړیوال تولید لړۍ ننګونو ته د رسېدو لپاره د همکارۍ پر ارزښت ټینګار وکړ.

بسم الله الرحمن الرحيم
مجلس التعاون لدول الخليج العربية

په سرمشریزه کې خپره شوې ګډه اعلامیه کې د ستراتیژیکو او سیاسي اړیکو پر پیاوړتیا، د اقتصادي همکارۍ پر پراختیا، سوداګرۍ او پانګونې ته وده ورکولو او د لا نږدې کلتوري اړیکو پر رامنځته کولو ټینګار وکړ.

د ازبکستان د بهرنیو چارو وزارت مرستیال باخرمجون الویف دغه سرمشریزه تاریخي وبلله او د منځنۍ آسیا او د خلیج د همکارۍ شورا (GCC) د غړو هېوادونو (بحرین، کویت، عمان، قطر، سعودي عربستان او متحده عربي اماراتو) ترمنځ د سیمه ییزو همکاریو د نوې بڼې په رامنځته کولو کې یې د دې رول په ګوته کړ.

"د منځنۍ آسیا د هېوادونو او د جي سي سي (GCC) هېوادونو ترمنځ همکاري د سختو نړیوالو حالاتو په پام کې نیولو سره ستراتیژیک ارزښت لري." الویف وویل.

د GCC-منځنۍ آسیا راتلونکې سرمشریزه چې سمرقند، ازبکستان، لپاره مهالویش شوې ده، د دې همکارۍ د پراختیا لپاره ژمنتیا نوره هم پیاوړې کوي.

دغه سرمشریزه د خلیج هېوادونو او قزاقستان، قرغزستان، تاجکستان، ترکمنستان او ازبکستان ترمنځ د پیاوړي اړیکو یوه بېلګه وه. لدې وړاندې په 7 سپتمبر، 2022، په ریاض کې د خلیج او منځنۍ آسیا هېوادونو د بهرنیو چارو وزیرانو رسمي غونډه ترسره شوه. دوی د سیمې ترمنځ د ستراتیژیکو خبرو اترو سازمان په اړه خبرې وکړې. وزیرانو موافقه وکړه چې په بیلابیلو برخو کې د بین المللي همکارۍ ښه والی ته وده ورکړي، د وبا له امله ګډه وډه شوې اکمالاتو لړۍ بیا رغولو؛ د خوړو، انرژۍ او اوبو خوندیتوب پیاوړی کولو؛ شنې انرژۍ ته وده ورکولو؛ د چاپېریال مسلې حل کولو؛ او د سوداګرۍ او پانګونې میکانیزم رامنځته کولو په شمول.

د 2022 کال دا غونډه د 2023 څخه تر 2027 پورې د ګډون کونکو هېوادونو ترمنځ د ستراتیژیکو خبرو اترو او همکارۍ لپاره د ګډ کاري پلان د رامنځته کېدو لامل شوه. د 2023 خلیج-مرکزي آسیا سرمشریزه د ګډ کاري پلان او څو اړخیزو همکاریو هڅو ته وده ورکړه.

د منځنۍ آسیا او GCC اړیکې

د منځنۍ آسیا-GCC د اړیکو ریښې په تاریخي او مذهبي اړیکو پورې تړلې دي. د شوروي دورې دا سیمې د سړې جګړې له امله یو څه جلا ساتلې وې. په هرصورت، د شوروي اتحاد د سوسیالیستي جمهوریتونو سقوط د مسکو د واکمنۍ لاندې پر مذهب اچول شوی فشار له منځه یووړ، چې ورسره سیمه د منځني ختیځ سره لا نږدې شوه. د شوروي اتحاد له ړنګېدو وروسته د پولو پرانیستل نه یوازې سوداګرۍ او پانګونه راجلب کړه، بلکې له عربي هېوادونو سره یې کلتوري اړیکې هم راژوندۍ کړې.

پداسې حال کې چې په سیمه ایزه سوداګرۍ کې په دودیز ډول د کرنیزو محصولاتو، ټوکرونو او تولید شوي توکو په څېر توکي شاملې دي، په منځنۍ آسیا کې د خلیج هېوادونو پانګه اچونه د 1990 لسیزې له نیمايي راهیسې په انرژۍ متمرکزه ده. د بېلګې په توګه، د متحده عربي اماراتو د خپلواکه شتمنۍ فنډ، مبادلې، په سیمه کې د انرژۍ د زیربناوو د پروژو په رامنځته کولو کې

د منځنۍ آسیا 5 هېوادونو ته د عربي خلیج د صادراتو ونډه

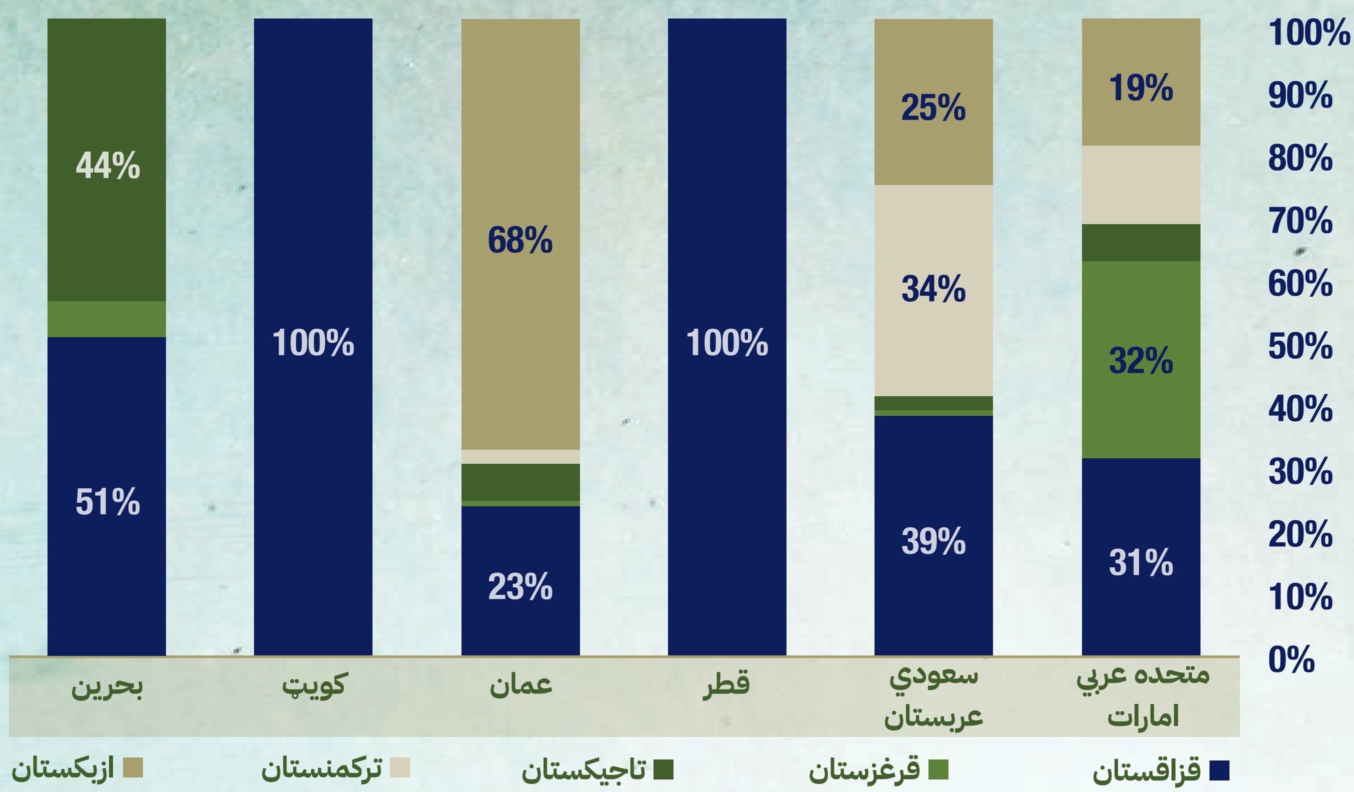

سرچینې: د اقتصادي همکارۍ او پراختیا سازمان، د نړیوالې پالیسۍ څېړنې مرکز

د قطر د بهرنيو چارو وزير محمد بن عبدالرحمن بن جاسم آل ثاني، د قزاقستان د بهرنيو چارو وزير مختار ټيليوبردي او د سعودي عربستان د بهرنيو چارو وزير شهزاده فيصل بن فرحان آل سعود په اسلام اباد کې د اسلامي همکاریو د سازمان د بهرنيو چارو وزيرانو په 48مه غونډه کې ګډون وکړ.

فرانس پريس اژانس/ګيټي انځورونه

کيڼ: په جولای 2023 کې د خليج د همکارۍ شورا مشران د مرکزي آسيا د پنځو هېوادونو له ولسمشرانو سره سرمشريزه کوي.

IISS/سعودي مطبوعاتي اداره

ډېره پانګونه کړې، په قزاقستان کې د سکرو پلانټ او يوې کيمياوي فابريکې په شمول.

دوبۍ ميشتو شرکتونو په قزاقستان کې ترانسپورټي زيربناوې جوړې کړې او په ترکمنستان کې يې د تيلو توليد ته وده ورکړه. سعودي عربستان د ترکمنستان-افغانستان-پاکستان-هند (TAPI) پايپ لاين د يوې برخې په جوړولو کې له ترکمنستان سره مالي مرسته کړې، چې هند ته د ترکمنستان د ګازو د لېږد لپاره د يوه دهلېز په توګه په پام کې نيول شوی دی.

کلتوري اړيکو هم وده کړې، چې د خلکو تر منځ تبادلو ته وده ورکوي. هر کال نږدې 50,000 سعودي سيلانيان د قرغزستان او ازبکستان سير کوي. په منځنۍ آسيا کې جوماتونه د سعودي مؤسسو په مالي مرسته بيا رغول شوي او جوړ شوي دي. د منځنۍ آسيا مخ په زياتېدونکي شمېر مسلمانان د حج لپاره مکې او مدينې ته ځي.

د لا قوي اړيکو لپاره هيله

په منځنۍ آسيا کې د سعودي عربستان نفوذ له کلتوري ډګره هاخوا ځايي متشبثينو سره سوداګريزو اړيکو ته پراخ شوی دی. د منځنۍ آسيا او د GCC ترمنځ مخ پر وده همکاري متقابلې اقتصادي ګټې برابروي، دواړو سيمو لپاره د انرژۍ امنيت پياوړی کوي او د ډيپلوماتيکو او امنيتي همکاريو له لارې سيمه ييز ثبات ته وده ورکوي. د روسيې د جيو پوليټيکل ننګونو او بنديزونو سره، منځنۍ آسيا په زياتېدونکي توګه د فرصتونو لپاره د GCC په لور مخ اړوي.

د منځنۍ آسيا د هېوادونو اقتصادي تکلارې اقتصادي عصري کېدلو او ډيجيټل ټيکنالوژيو ته لومړيتوب ورکوي. دا موضوعات په قرغزستان کې د چولپون اتا د غونډې د بحث مهم ټکي وو چې په پايله کې يې د قرغزستان، ازبکستان او قزاقستان له خوا د سيمه ييزې ملګرتيا تړون لاسليک شو. په هرصورت، لويه عصري کېدنه د قوي بهرنۍ پانګونې پرته نشي ترسره کېدی. د منځنۍ آسيا مشران د GCC غړو، په ځانګړې توګه سعودي عربستان، ته د زړه راښکونکو تخنيکي او د پانګونې شريکانو په توګه ګوري.

د منځنۍ آسيا هېوادونه د سعودي عربستان د لرليد 2030 نوښت ته متوجه دي. د تېلو څخه وروسته اقتصاد او په شنو ټيکنالوژيو کې پانګونې ته د محمد بن سلمان ژمنتيا د منځنۍ آسيا له لوړو هيلو سره سمون لري. سيمه د سعودي عربستان نوښتونو ته د پرمختګ يو زړه راښکونکي ماډل په توګه ګوري. د منځنۍ آسيا مشران له 2021 کال راهيسې هڅه کوي چې له سعودي عربستان څخه لا ډېرې پانګونې راجلب کړي.

په ټوله کې، د GCC له سيمې څخه د ډېرو بهرنيو پانګوالو د راجلبولو هڅې د روسيې په پانګې د بنديزونو له لګولو راهيسې ګړندۍ شوې. د ازبکستان، قزاقستان او ترکمنستان ولسمشرانو له سعودي عربستان سره د اقتصادي اړيکو د لا پراختيا په موخه دې هېواد ته رسمي سفرونه وکړل. درې واړه مشران د سيمه ايزو طبيعي ګازو په پايپ لاينونو او د شنې انرژۍ پروژو په پراختيا کې د پانګونې په لټه کې دي.

لکه څنګه چې دا ملګرتيا پراختيا ته دوام ورکوي، سعودي عربستان او د GCC نور غړي د سوداګرۍ د پراختيا، سرچينو ته د لاسرسي ښه کولو او د منځنۍ آسيا په بازارونو کې د پراخو امکاناتو څخه ګټه اخستنې ته چمتو دي. د اقتصادي، ټيکنالوژيکي او کلتوري ګټو همغږي په راتلونکو کلونو کې د مرکزي آسيا او GCC ترمنځ د دوامداره او پياوړې اړيکو قوي احتمال څرګندوي. ✦

بحرين

د سیمه ییزې شخړې سوله ییزه د حل لاره هڅوي

د بحرین د بهرنیو چارو وزارت

د بحرين ولیعهد شهزاده او لومړي وزير **جلالتمآب شهزاده** سلمان بن حماد الخليفه د ماناما ډيالوګ په امنيتي کنفرانس 19ام پړاو کې مهمه وینا وکړه چې پدې وینا کې هغه د غزې د موجودې شخړې لپاره پر سوله ییز حل موندلو باندې تاکید وکړ.

د 2023 نومبر په 17 باندې د يوې وينا پرمهال، جلالتمآب شهزاده د "تاوتريخوالي دورې ماتولو" لپاره لازمي شرايطو يادونه وکړه، داسې يو عمل

جلالتمآب شهزاده سلمان بن حماد ال خلیفه وینا کوي.

د ستراتيژيکو مطالعاتو نړيوال انسټيټيوټ

چې یوازې د بې ګناه او غیر محاربوي افرادو د آزادولو له لارې ممکن دی. جلالتمآب شهزاده پدې تاکيد وکړ چې د يرغمل شويو آزادول د جګړو او ترينګلتيا درولو لپاره دمخه شرط دی.

وليعهد شهزاده همدارنګه د نړيوال قانون بشپړ تطبيق غږ هم وکړ ترڅو ډاډ لاسته راشي چې په غزه کې فلسطینیان بشري مرستې ته لاسرسی لري.

وليعهد شهزاده وويل، دوامداره سوله به يوازې د دوه هيوادونو د حل له لارې شونې وي چې د فلسطين د خلکو حقونه پرځای شي، داسې یوه پروسه چې نړیوال مشرتابه ته اړتیا ولري، په ځانګړې توګه د متحده ایالاتو حتمي مشرتابه.

"اجازه راکړئ پدې تړاو خورا واضح واوسم چې شاهي بحرين ته څه مهم دي. په غزه کې باید نه اوس او نه بل هیڅ وخت فلسطینیان جبري بې ځایه نشي. غزه باید بیرته اشغال نشي. د غزې په خاوره کې باید هيڅ کموالی رانشي،" وليعهد شهزاده وويل. "او له بل پلوه، د اسرائيل د خلکو پروړاندې باید د غزې لخوا هيڅ تروريزم نه وي. دا سرې کرښې دي."

د جګړې وروسته د دوامداره سولې ډاډمن کولو لپاره، جلالتمآب شهزاده د ټاکنو غوښتنه وکړه چې د فلسطين خلک پکې قوي او متحد مشرتابه ولري. دا پروسه باید د داسې يوه همکار او ملګري په واسطه مشري شي څوک چې وکولی شي د تاوتريخوالي په پای ته رسولو کې مرسته وکړي او د دوام وړ او خپلواک فلسطین دولت لیدلوری وړاندې کړي چې دا به د هغې ګاونډي، اسرائيل لپاره هم امنيت او ثبات تضمين کړي.

په پای کې، جلالتمآب شهزاده يادونه وکړه چې – نظامي جګړه نه – بلکه ډيپلوماسي او د نړيوال قانون حاکمیت باید د جګړې د حل لارې لپاره اخرنی مینځګړی او اصلي ميکانيزم وي. که چیرې نړۍ د سياسي کرښو په اوږدو کې د دې ډاډ لپاره په کار کولو کې پاتې راشي چې د استدلال غږ واوريدل شي، دا په نړیواله کچه د تاوتريخوالي خپريدو لپاره د شرايطو رامينځته کولو خطر دی.

د ماناما ډيالوګ، چې هرکال يې بحرين کوربه توب کوي، د مينځنۍ ختيځ د امنيت او دفاع مخکښ کنفرانس دی. ✦

د جګړې پرته سيالي

د یونیټ انځور

د بحرین د بهرنیو چارو وزیر په مینځني ختیځ کې د شخړو د حل لپاره د شریکو اصولو غوښتنه کوي

ډاکټر عبدالطیف بن راشد الزیاني، د بحرین د بهرنیو چارو وزیر

زه خوشحاله یم چې د سږ کال په مانامامه ډیالوګ کې تاسې هر یوه ته هرکلی وایم، چیرې چې خورا په ستونزمنو سیمه ییزو او نړیوالو شرایطو کې موږ په ریښتیني او معنی لرونکي ډیالوګ کې د ښکیل کېدو عملي ارزښت او اهمیت باندې تاکید کوو. پدې کار سره موږ د ټولو هغه مسایلو او ننګوونو لپاره په فعال ډول حلونه لټوو چې زموږ مخې ته پراته دي، ترڅو په راتلونکو ورځو او کلونو کې د واقعي سولې، ثبات او نیکمرغۍ لپاره فرصتونه رامینځته شي.

زموږ د ناستې تمرکز د نړیوالې سیالۍ مرور کول دي. د سیمو په حیث، خلیج او مینځني ختیځ اوږد او اکثره جنجالي تاریخ درلودلی دی، چې د دا ډول سیالۍ منفي پایلو څخه ډک دی. د پیړیو په اوږدو کې، د مینځني ختیځ دننه او دباندې هیوادونو د سیاسي، دیپلوماتیک، اقتصادي او نظامي وسایلو بشپړ حد په کارولو سره د ځمکې، سرچینو او اغیزې لپاره سیالي کړې ده. په پایله کې یې، سیمې او دې خلکو بې پای جګړې، بې ثباتۍ او نه تصور کیدونکی انساني زغم ګاللی، چې پدې توګه یې هغوی د خپل بشپړ ظرفیت درک کولو فرصت څخه لیرې کړي دي.

نن ورځ، دا سیالي پرځای ده، او که کوم بدلون پکې راغلی وي نو هغه دا دی چې لانوره پیچلې شوې، او د تیر په پرتله ډیره محرمه او لاډیره خپره شوې. په حقیقت کې، شاید دا زموږ په انساني اروا کې کښل شوي وي چې د نورو سره په سیالۍ کې ښکیل کیدل زموږ اصلي غریزه وي.

پوښتنه دا ده چې څنګه دا سیالي جوړښتي بڼې ته لاړښود شي چې د نوښت، ودې او پرمختګ لامل وګرځي. موږ څنګه کولی شو ډاډ ترلاسه کړو چې موږ شا ته پاتې نشو پداسې حال کې چې دا ډاډ هم ولرو چې موږ نور شا ته پرینږدو؟ موږ څنګه کولی شو خپلو د ملي ګټو او زموږ د نړیوالو مسؤلیتونو ترمینځ توازن وساتو؟ موږ څنګه کولی شو لاډیره مشموله، مقاومه او سوله ییزه نړۍ تقویه کړو؟

او په پراخه نړیوال دریځ کې، موږ باید دا پوښتنه هم وکړو چې څنګه د انفرادي هیوادونو او ټولنو په حیث موږ کولی شو د سیمه ییزو او نړیوالو لوبغاړو ترمینځ سیالي د جګړې پرځای همکارۍ لوري ته لاړښود کړو.

دا خورا مهم دي چې موږ د تضاد تخریبي دورې ابدي کولو برخلاف د همکارۍ هڅو ته په وده ورکولو کې پروت ژور ارزښت او ظرفیت وپیژنو.

زه باور لرم د دې موخې ترلاسه کولو لپاره دوه بنسټیز د مخه شرایط لازمي دي. لومړی، موږ د شریکو اصولو او ارزښتونو یوه کاري چوکاټ ته اړتیا لرو چې وکولی شي د ټولو دخیلو اړخونو کړنې لاربښود کړي. شاهي بحرین تل د دوه اړخیز درناوي، ډیالوګ او زغم اهمیت باندې باور درلودلی دی. دا ارزښتونه د نړیوالې سیالۍ سپړلو او د سولې، ثبات او نیکمرغۍ په رامینځته کولو کې خورا مهم دي، نه یوازې زموږ په سیمه کې، بلکه ورهاخوا هم. دا زموږ سره نه یوازې زموږ ګاونډیانو او شریکانو سره په ښو اړیکو ساتلو کې مرسته کوي، بلکه د پراخه نړیوالې ټولنې سره زموږ جوړښتي ښکیلتیا ته هم بڼه ورکوي.

ډاکټر عبدالطیف بن راشد الزیاني

د دې اساسي ارزښتونو پربنسټ، موږ د ملي حاکمیت لپاره درناوی، په داخلي چارو کې د مداخلت نه کولو او نړیوال قانون او د ملګرو ملتونو منشور ته ژمنتیا په څیر اصول رامینځته کوو. دا ارزښتونه او اصول د هیوادونو لپاره د لارښود په حیث کار کوي، چې د نړیوالې سیالۍ تل بدلیدونکي منظرې له لارې موږ لاربښود کوي.

د نوي لوبغاړو، ایتلافونو او محرکاتو سره چې هره ورځ راپورته کیږي، دا د بې ساري بدلون په وختونو کې د مآخذ ثابت ټکی وړاندې کوي. د مخ پرودې اقتصادونو څخه تر د ډیجیټل ټیکنالوژیو چټک خپریدل، او د نړیوالتوب ننګوونې او د اکمال د انعطاف وړتیا، دا ارزښتونه او اصول زموږ سره مرسته کوي ترڅو دا ډول ننګوونې وسپړو او شریک اساس پیدا کړو.

که موږ وکولی شو په نړیواله کچه د دې ارزښتونو او اصولو لپاره تبلیغ او وکالت وکړو، ټولو دولتونو، ټولنو او خلکو ته د دې اهمیت څرګند کړو، زه باور لرم چې موږ کولی شو په خپله سیمه کې او ورهاخوا سیالي مثبت لوري ته لاربښود کړو. پدې کار سره به موږ وښیو چې نړیوالې اړیکې د صفر – جمع لوبه نده، بلکه د همکارۍ او ملتیا لپاره یو فرصت دی چې د دوه اړخیزو ګټو او شریکو حلونو لامل کیږي. ✦

روزنه

لکه

د دریویو موټی

یونیپټ کارکونکی

د یونیپټ انځور

د عراق، کویت او د متحده ایالاتو ځواکونه د سمندري امنیت روزنې په جریان کې د ریښتیني نړۍ ګواښونه نقلوي

د عراق، کویټ او متحده ایالاتو سمندري ځواکونو د دریواړو هېوادونو یو دوه ورځنی تمرین وکړ چې تمرکز یې د عرب خلیج شمالي برخه کې د سمندري غلا سره مبارزه او د سمندر امنیت باندې و.

د اکتوبر 2023 په تمرین کې د ټولو دریو هېوادونو بحري بېړۍ شاملې وې. د کویت ساحلي ساتونکی او سمندري ځواکونو د ګزمې کښتۍ، یوه سرعت لرونکې کښتۍ، یوه اکمالاتي بېړۍ او یوه چورلکه چمتو کړه، او د عراق د دوو ګزمې کښتیو او د متحده ایالاتو د ساحلي ګارد ګرندي غبرګون کټرانو رابرټ ګولډمین او کلیرنس سوټفین جونیر سره ګډې ګزمې ترسره کړې.

د روزنې ماموریتونو د نورو سمندري امنیتي اندیښنو په لړ کې د لیدنې، بورډ، لټون، او ضبط (VBSS) پروسیجرونو، د کوچنیو کښتیو عملیاتو، د کب نیونکو خوندیتوب او د ارتباطي تجهیزاتو پر چیک کولو تمرکز وکړ.

د کویت تمرین د سمول شوي هدف وړ کښتیو معرفي کولو، د VBSS تمرین تکرار زیاتولو او په کویتي بېړیو کې د VBSS تمرینونو

په اکتوبر 2023 کې کویتي، عراقي او د متحده ایالاتو کښتۍ په شمالي عربي خلیج کې ګډ تمرین ترسره کوي.

د متحده ایالاتو د سمندري ځواک مرکزي قوماندانۍ

کویتي، عراقي او د متحده ایالاتو پرسونل په عربي خلیج کې د لیدنې، بورډ، لټون او ضبط تمرین کې برخه اخلي.

د متحده ایالاتو د سمندري ځواک مرکزي قوماندانۍ

"د خپلو کويتي او عراقي ملګرو سره د تمرينونو دې لړۍ ته دوام ورکول د وياړ خبره ده. دا درې اړخيزه تمرين يو وار بيا ثابتوي چې کله موږ يوځای کار وکړو، موږ خورا ډېرې لاسته راوړنې لرو."

~ مرستيال امير البحر براډ کوپر، د متحده ايالاتو سمندري ځواک

د درې اړخيزه تمرين په جريان کې يوه عراقي کښتۍ د متحده ايالاتو ساحلي ګارد بيړۍ ته نږدې کيږي.

د امريکا د سمندري ځواکونو مرکزي قوماندانۍ

د متحده ایالاتو د ساحلي ګارد کټر ایملین تونیل د ګډ کاري ځواک 150، چې د مینځنۍ ختیځ په سیمه کې د 40 هېوادونو ګډ سمندري ځواکونو لاندې د پنځو سمندري کاري ځواکونو یوه برخه ده، د برخې په توګه د عمان په خلیج کې له یوې کښتۍ څخه د غیرقانوني مخدره توکو د قاچاق مخه ونیوله.

د متحده ایالاتو ساحلي ګارد

ترسره کولو له لارې د VBSS د پخوانۍ عملیاتي روزنې پر بنسټ رامنځته شوی.

دغه درې اړخیز تمرین شپږ کاله مخکې د دریو شریکانو لپاره د یوې لارې په توګه پیل شو ترڅو د سمندري امنیت په برخه کې په ګډه کار وکړي، خو په پیچلتیا کې یې وده کړې ترڅو پر سیمه ایزو اړتیاوو لا دقیق تمرکز وکړي.

د امریکا متحده ایالاتو د ساحلي ګارد یوې کښتۍ قومانده کونکي افسر بریدمن هنټر ستیوز وویل، "هغه څه چې دې تمرین ته ارزښت ورکوي هغه په ګډه د پوهې، تجربې او د VBSS تاکتیکونو څخه پراخه ګټه اخېستل دي."

"دا ډول تمرینونه په دوامداره توګه زمونږ سیمه ایزه مشارکتونه پیاوړي کوي، زمونږ د متحدینو سره په نه پرې کېدونکي ډول د یوځای کېدو وړتیا کې ښه والی راولي او په سمندري ساحه کې زمونږ مهارتونو ته وده ورکوي." کویتیانو د هغوی د هېواد اوبو ته څېرمه د خلیج شمالي برخې کې په پولیسي چارو کې د همکارۍ اړتیا باندې تاکید وکړ.

"زموږ تمرینونه، د امریکا متحده ایالاتو 5مې بېړۍ سره یوځای کار کول، د کویټ او عراق سمندري ځواکونه د عرب خلیج شمال برخې په نړېوالو اوبو کې د کب نیونکو خوندیتوب او امنیت ډاډمن کوي،" تورن جنرال طلال ال مونس، د کویټ ساحلي ګارد قوماندان وویل.

د عراق تورن جنرال لیث عبدالستار عبدالجبار، د ام قیصر سمندري بېس قوماندان د څو هېوادونو همکارۍ د هغه د هېواد دفاع لپاره حساس او مهمه ګڼي.

هغه وویل: "د دې تمرین موخه د مهارتونو ښه کول، د روزنې وړتیا لوړول، د چمتووالي او تیارۍ ساتل، د ګډون کوونکو ځواکونو ترمنځ د تجربو تبادله او د ګډو عملیاتو لپاره د همکارۍ او همغږۍ په چوکاټ کې د نړیوالو اړیکو پیاوړتیا ده."

مرستیال ادم. برېډ کوپر، د امریکا متحده ایالاتو د سمندري ځواک مرکزي قوماندې/د امریکا متحده ایالاتو د 5مې بېړۍ پخواني قوماندان، چې اوس یې د امریکا متحده ایالاتو د مرکزي قوماندې مرستیال قوماندان موقف ته ترفیع کړې، وویل دا تمرینونه بدلیدونکي چاپېریالونو سره ځان ته سمون ورکولو لپاره د سیمې ځواکونو د انعطاف وړتیا ښئ.

"د دې وروستي تکرار سره، مونږ په سمندر کې د معلوماتو د تبادلې او کارولو پرمختګ ته دوام ورکوو." امیر البحر کوپر وویل. "د خپلو کویټي او عراقي ملګرو سره د تمرینونو دې لړۍ ته دوام ورکول د ویاړ خبره ده. دا درې اړخیزه تمرین یو وار بیا ثابتوي چې کله مونږ یوځای کار وکړو، مونږ خورا ډېرې لاسته راوړنې لرو."

د متحده ایالاتو د سمندري ځواکونو مرکزي قومانده/د متحده ایالاتو د پنځمې بېړۍ د عملیاتو ساحه شاوخوا 2.5 ملیون مربع میله اوبه په بر کې نیسي، د هرمز تنګي، د سویز کانال او باب المندب د بار وړلو مهمو لارو په شمول. ✦

سرچینه: د امریکا متحده ایالاتو د سمندري ځواک مرکزي قومانده

خوندي کول ګاز په
ختیځې مدیترانې کې

اسامه موبارېز، د ختیځې مدیترانې ګاز فورم، عمومي منشي

په تېرو څلورو کلونو کې، نړۍ د پرله پسې ننګونو او کړکیچونو شاهده ده، چې د کووېډ له ناروغۍ پیل کېږي او بیا تر د روسیې او اوکراین جګړې، د اقلیم بدلون، او همدارنګه د اسرائیل-حماس شخړې او یوې ډېره ویشل شوې او قطبي نړۍ ته رسیږي.

دا ټولې ننګونې لګیا دي ټوله نړۍ نیسي، چې نورمونه او هغه لارې بدلوي چې مونږ پرې سوداګرۍ کوو. انرژي د دې ټولو بحرانونو په سر کې ده، او مونږ د انرژۍ د خوندیتوب، د انرژۍ پایښت او د انرژۍ د وړتیا له "ټریلیما" (یو دسې درې ګونی حالت چې پریکړه کول ستونزمن کوي) سره مخ یو.

زه باور لرم چې د دې ننګونو سره د مخ کېدو کلید همکاري کول دي، چې یوه بېلګه یې هغه سازمان دی چې زه ورسره تړاو لرم، یعنې د ختیځې مدیترانې ګاز فورم (EMGF).

EMGF څلور کاله دمخه په ختیځې مدیترانې کې د ګازو د پام وړ زېرمو احتمال په نښه کولو لپاره رامنځته شوی. د دې زېرمو څخه ډېرې زېرمې ناڅېړل شوې او غیر تولیدي پاتې دي. په قوي احتمال سره لا لویې زېرمې نامونډلې پاتې دي.

د EMGF تر شا مفکوره دا ده چې څنګه د دولتونو، صنعت او تمویل شریکان سره راټول کړي ترڅو د دې سرچینو د رامنځته کولو په ننګونو بریالی شي. EMGF اته غړي لري: قبرص، مصر، فرانسه، یونان، اسرائیل، ایټالیا، اردن او د فلسطین اداره. درې څارونکي اروپایي ټولنه، متحده ایالات او نړیوال بانک دي.

یو شی چې EMGF جلا کوي هغه دا دی چې دا یوازې حکومتونو پورې اړه نلري. مونږ هغه څه هم ساتو چې مونږ یې د ګازو د صنعت مشورتي کمېټه بولو، چې د ملي او څو ملیتي نفتي شرکتونو، مالي موسسو او ټیکنالوژۍ شرکتونو څخه شاوخوا 38 غړي لري. د دې شریکانو په یوځای کولو سره، مونږ ګټوري همکارۍ ته وده ورکوو.

زمونږ اوږدمهاله ستراتیژي اووه ستراتیژیک اهداف لري، او مونږ په دریو اساسي ستنو کار کوو. یو یې سیمه ایز ادغام دی: مونږ څنګه کولای شو د ګازو د مختلفو ساحو او زېربناوو ترمنځ ګټوره همغږي رامنځته کړو او د سیمې اقتصادونه سره یوځای کړو؟ دوهمه ستنه د اقلیم پر بدلون تمرکز کوي. دریمه ستنه د خصوصي سکټور ښکېلولو سره EMGF ته د ټیټ کاربن، ټیټ لګښت ګاز عرضه کوونکي په توګه مقام ورکوي.

د سیمه ایز ادغام او د انرژۍ د امنیت په اړه، ختیځې مدیترانې وکولای شول چې د روسیې او اوکراین د جګړې له پیل وروسته اروپا ته د ګازو عرضه تر 30% زیاته کړي. د ختیځې مدیترانې ګاز سرچینې ښایي د عربي خلیج په پرتله محدودې وي، مګر د اروپا لپاره، او په ځانګړې

توګه د سویلي او ختیځې اروپا لپاره، دوی د انرژۍ رسولو لپاره د تنوع د سرچینې استازیتوب کوي.

مونږ دا هڅه هم کوو چې د انرژۍ امنیت او د انرژۍ لېږد تر منځ توازن وساتو. دواړه ننګونې د پام وړ دي. په ټوله نړۍ کې د هوا شدید حالت د اقلیم ننګونې په ګوته کوي، مګر په ورته وخت کې، د انرژۍ امنیت هم مهم دی. د دې دول امنیت پرته، ژوند او معیشتونه له ګواښ سره مخ دي. که څه هم ځینې خلک فکر کوي چې د انرژۍ امنیت لنډمهاله دی او د انرژۍ لېږد اوږدمهاله دی، دواړه لنډمهاله او اوږدمهاله مسلې دي.

په 2022 کې، مونږ د ختیځې مدیترانې د decarbonization (ډیکاربونایزیش یا د کاربن کمولو) نوښت پیل کړ. موخه دا ده چې په سیمه کې د ګاز صنعت څخه د کاربن ګاز اخراج کم کړي. مونږ وکولی شو دا په 2022 کې په مصر کې د ملګرو ملتونو د اقلیم بدلون کنفرانس په جریان کې پیل کړو په دې پلان کې د ګازو صنعت لپاره د اخراج بیس لاین ترتیبول او د اخراج کمولو هڅو سپړل شامل دي. مونږ په دې پروژو کې د پانګونې تشویقولو لپاره د ډیکاربونایزیش پروژې تشریح کړې او پالیسي او مقررات مو رامنځته کړل. مونږ د EMGF لپاره اصلي رولونه هم په ګوته کړل: د پالیسو همغږي کول، د ټیکنالوژۍ سره راټولول، مالي ملاتړ او د کاربن دوه اړخیزه تصدیق.

زمونږ لومړنی تمرکز د پالیسو او مقرراتو همغږي کول دي ترڅو ډیکاربونایزیش ته لا وده ورکړل شي او د سیمې لپاره د کاربن د شدت تصدیق کولو میکانیزم رامنځته کړي چې EMGF به یې تصویب او پلي کړي. مونږ دا په دوبۍ کې د ملګرو ملتونو د 2023 کال د اقلیم بدلون په کنفرانس کې وړاندې کړ.

که څه هم د همکارۍ په اړه خبرې کول ښایي یو څه ننګونکي وي، په ځانګړې توګه سیمه ایزو بحرانونو ته په کتو سره، مونږ باید د اوسنیو پېښو څخه هاخوا فکر وکړو. مونږ باید د لنډ مهال څخه هاخوا فکر وکړو او د اوږد مهال په اړه لا ډېر فکر وکړو، هغه څه چې مونږ یې د همکارۍ زیاتولو لپاره کولی شو، هغه څه چې مونږ یې د انرژۍ تنوع لپاره کولی شو.

مونږ باید دا په مسؤلیت سره ترسره کړو، څو د لږترلږه کاربن اخراج سره د ټیټ لګښت انرژي تولید کړو، پداسې حال کې چې نه یوازې د اقلیم ننګونې بلکې د انرژۍ امنیت هم په پام کې ونیسو. ✦

> ”مونږ اړتیا لرو چې د لنډ مهال څخه هاخوا فکر وکړو او د اوږد مهال په اړه لا ډېر فکر وکړو، مونږ د همکارۍ د زیاتولو لپاره څه کولی شو، مونږ د انرژۍ متنوع کولو لپاره څه کولی شو.“
>
> **اسامه مبارز، د ختیځې مدیترانې**
> **د ګازو د فورم عمومي منشي**

اسامه مبارز، یو مصری، په 2021 کې په قاهره کې د ختیځې مدیترانې ګاز فورم د لومړي سرمنشي په توګه وټاکل شو.

30 کاله د شراکت

قزاقستان او متحده ایالاتو د جمعي تخریب وسلو برنامو اټومي او بیولوژیکي ضایعاتو ځایونه پاک کړي

د متحده ایالاتو د دفاعي ګواښ کمولو اداره

په 1991 کې د شوروي اتحاد له ړنګېدو او له سیمې څخه د روسیې د بیرني وتلو وروسته، د قزاقستان نوی حکومت د چاپیریال بیارغونې، د خطرناکو جمعي تخریب وسلو (WMD) تاسیساتو ترلو، او د هغه نفوس سره چې 40 کاله د WMD ذخیره کولو او آزموینو سره مخ وو ترلي روغتیایي ستونزو سره د معامله کولو لویو ننګونو سره مخ وو.

ډېر ژر د دغو ستونزو سکوپ په پېژندلو سره، قزاقستان د مرستې لپاره د متحده ایالاتو او نړیوالې ټولنې سره په اړیکه کې شو. له 30 څخه زیات کلونو د مشارکتونو او همکارۍ وروستو، قزاقستان د نه پراختیا نړیوال تړونونو په لاسلیک کولو سره د دې لارې مخکښ وګرځید او بیا د نه پراختیا په برخه کې د نړۍ مشر شو چې دا نن هم دی.

دې مشرتابه د 2023 د نومبر په پیل کې دوام وکړ کله چې ربیکا هرسمن، د متحده ایالاتو د دفاع د ګواښونو کمولو ادارې (DTRA) رئیسې او کنګسټن ریف، د ګواښ کمولو او د وسلو د کنټرول لپاره د دفاع وزارت مرستیال منشي، قزاقستان ته سفر وکړ ترڅو قزاقي چارواکو سره وګوري او د دواړو هېوادونو ترمنځ د نه خپرېدو د همکارۍ 30 کاله ولمانځي.

په دې مصروفیتونو کې د قزاقستان د روغتیا، کرنې او انرژۍ وزارتونو، ملي ګارد او ملي اټومي مرکز (NNC) سره د متحده ایالاتو خبرې اترې شاملې وې څو د نه خپرېدو په اهدافو کې د نړیوال مشرتابه رول لپاره د قزاقستان ستاینه وکړي هرسمن د ملي ګارد او NNC مشرتابه دواړو سره د تفاهم نوي یاددښتونه (MOU) لاسلیک کړل ترڅو د متحده ایالاتو-قزاقستان د چترۍ تړون لاندې د اټومي امنیت دوامداره همکارۍ لپاره ګډ اهداف او توقعات تنظیم کړي.

د قزاقستان سیمیپلاتینسک ښار ته نږدې د اټومي چاودني ځای P-1، د اټومي آزموینې یو ځای.

ویاچیسلاو اوسیلډکو/فرانس پریس اژانس/ګیټي انځورونه

په کورچاتوف کې د قزاقستان سیمیپلاتینسک ښارګوټي ته نږدې د شوروي د اټومي وسلو د آزموینې پرېښودل شوی ځای.
ستانسلاو فیلیپوف/فرانس پریس اژانس/ګیټي انځورونه

د متحده ایالاتو او قزاقستان افسران د پخواني سیمیپلاتینسک اټومي آزموینې د ځای څخه لیدنه کوي. د شوروي اتحاد د ړنګېدو وروسته کله چې مسکو دغه ځای کګړ پرېښود دواړو هېوادونو همکاري وکړه څو دغه ځای پاک کړي. DTRA

د اټومي کثافاتو ستونزه

په 1991 کې د خپلواکۍ د اعلان دمخه، قزاقستان د شوروي اتحاد د ستراتیژیکو اټومي او دودیزو ځواکونو یوه مهمه برخه درلوده. د 1940 لسیزې د وروستیو راهیسې، شورویانو د قزاقستان د سیمیپلاتینسک اټومي آزموینې سایټ کې لږترلږه 456 اټومي آزموینې او تجربې ترسره کړې.

د دغو تاسیساتو سربېره، قزاقستان ته په پاولودر کې د کیمیاوي وسلو د تولید فابریکه او په ستیپنوګورسک او الماټا کې د بیولوژیکي وسلو کارخانې او تاسیسات په میراث پاتې شول.

قزاقستان د نورو پلانټونو او سایټونو کوربه توب هم کړی چې د ستراتیژیکو منرالونو کان کیندنه او پاکونه یې کوله او دودیزې وسلې یې تولیدولې. د شوروي محرمیت (پټوالي) دا‌دمنه کړه چې د قزاقستان حکومت لږ شمېر چاروا‌کي د دې WMD نظامي-صنعتي تصدیو، د نظامي ځواکونو د آزموینې تاسیساتو او د وسلو رینجونو څخه خبر وو.

له 40 کلونو څخه ډېر وخت لپاره د اټومي آزموینو په رڼا کې، د نوي خپلواک قزاقستان د هغه وخت ولسمشر نورسلطان نظربایف، د ستراتیژیکو وسلو د کمولو تړون (START) او د نه پراختیا تړون (NPT) دواړه لاسلیک کړ او د قزاقستان د اټومي انرژۍ اداره یې جوړه کړه. دې نوې ادارې ته د ملګرو ملتونو د اټومي انرژۍ د نړیوالې ادارې او د هغې د پلټونکو او کارپوهانو له ټیم سره د اړیکو مسؤلیت وسپارل شو. د سیمیپلاتینسک سیمه د 1.3 ملیونو خلکو کور و، او شاوخوا 30,000 اوسېدونکي یې د شوروي د اټومي آزموینې له امله د وړانګو سره د مخ کېدو له امله زیانمن شوي وو. ولسمشر نظربایف له دې چاپېریالي او روغتیایي کړکېچ سره د مرستې لپاره نړیوالې ټولنې ته سترګې واړولې.

نظربایف پوهېده چې د سیمیپلاتینسک تاسیساتو په تړلو کې نه یوازې د دې وژونکي زېربنا له منځه وړل او د آزموینې پای ته رسول شامل دي، بلکه د ککړې ځمکې بېرته ترلاسه کول، د خاورې او چاپېریال بیارغونه او په سیمه کې اوسېدونکو خلکو سره مرسته کول هم شامل دي.

کله چې روسانو په عاجله توګه دا ځای پرېښود، د قزاقستان حکومت، د قزاقستان د اټومي انرژۍ ادارې د مشر په توګه د ولادیمیر شکولنک د ټاکلو له لارې، په چټکۍ سره د ملګرو ملتونو د اټومي انرژۍ نړیواله اداره او د متحده ایالاتو د انرژۍ او دفاع وزارتونه ښکیل کړ او د متحده ایالاتو اټومي انجنیرانو او فیزیک پوهانو ته یې بلنه ورکړه چې د قزاقستان څخه لیدنه وکړي.

د سیمپلاټینسک ډېری سیمو، د ډیګیلین غره کمپلیکس په شمول، د چاپېریال خطر رامنځته کړ. په سیمه کې خلک او څاروي دواړه د ثانوي وړانګو سره مخ شوي وو. د قزاقستان حکومت د متحده ایالاتو د دفاع وزارت څخه د مرستې غوښتنه وکړه ترڅو په ډیګیلین کې د 181 ککړو تونلونو په بندولو کې مرسته وکړي او په سیمپلاټینسک کې موادو سره تړلي بې شمېره نور خطرونه په نښه کړي.

یوه ګډه هڅه

د متحده ایالاتو د دفاع وزارت موافقه وکړه. غوښتل شوې پروژې د متحده ایالاتو د کانګرس ملاتړ درلود او اټکل شوی لګښت یې د نړیوال WMD د نه پراختیا هڅو لګښت ته د ورته پروژو ارزښت درلود. دې پروژې د متحده ایالاتو لپاره د نوې امنیتي ستراتیژۍ یوه برخه رامنځته کړه چې د جمعي تخریب وسلو او د دوی ټیکنالوژیو آزموینې کمولو لپاره یې پریمیم (جایزه) مقرر کړ. د متحده ایالاتو د دفاع وزیر د 1995 په پیل کې دا پروژه تصویب کړه، او د هغه وخت د ساینس او نوې ټیکنالوژیو وزیر ولادمیر شکولنک د "اټومي وسلو زیربنا له منځه وړلو" نوی تړون لاسلیک کړ.

د قزاقستان ملي اټومي مرکز د کار د ټولو اړخونو د ترسره کولو مسولیت په غاړه درلود، د تونل چمتو کولو، ساینسي اندازه کولو، د چاودېدونکو توکو ویجاړولو او د تونلونو د تړلو په شمول. د متحده ایالاتو متخصصینو تخنیکي لارښوونې، د کیفیت کنټرول او د کار تصدیق چمتو کړ.

لږ وخت وروسته، وزیر شکولنیک د نظارت د نوي نړیوال سیستم آزموینې لپاره د ډیګیلین غره کمپلیکس د کارولو وړاندیز وکړ. دا سیستم، چې دمګړۍ به د جوړېدو په حال کې وو، د څارنې 321 سټیشنونه ولري چې د ټولې نړۍ د تړون په هېوادونو کې موقعیت لري. دا سټیشنونه به د زلزلې، انفراساؤنډ، هایدرواکوستیک، او رادیونکلاید ډېټا راټولوي، او 16 تصدیق شوي تحلیلي لابراتوارونو ته به یې لېږدوي.

د دې آزموینو پایلو څرګنده کړه چې قزاقستان کولی شي په سیمه کې د اټومي آ+زموینې راتلونکي څارنې لپاره د یوې غوره سیمې په توګه کار وکړي. د هرې اټومي آزموینې د زلزلې څپې به د شمال ختیځ قزاقستان د توپوګرافیک او جیولوژیکي جوړښتونو څخه د لږترلږه مقاومت سره مخ شي. وروسته بیا، د قزاقستان د ملي اټومي مرکز ساینس پوهانو او د کولمبیا پوهنتون د لامونټ-ډوګرتي فضا څارونکي یوه ګډه پروژه رامنځته کړه ترڅو د اته پراخه سیسمولوژیکي سټیشنونو یوه لړۍ رامنځته کړي چې کولی شي طبیعي، سوداګریزې او اټومي چاودنې وڅاري او وپېژني. دا سټیشنونه به د نړیوالې څارنې سیستم برخه شي.

د بیولوژیکي وسلو ګواښ

شوروي اتحاد په نړۍ کې د پرغلیزو بیولوژیکي وسلو ترټولو ښه تنظیم شوې او پیاوړې برنامه درلوده. د سټیپنوګورسک بیولوژیکي وسلو کمپلیکس په 1980 کې جوړ شوی و او د مسکو لخوا پرمخ وړونکو لسګونو سایټونو څخه یو وو. انتراکس، تولاریمیا، طاعون، چیچک، ماربورګ ویروس او نور پیتوجینز په لوی

د دفاعي ګواښونو د کمولو ادارې او د ملي اټومي مرکز استازي په ختیځ قزاقستان کې د سیمیپلاټینسک د آزموینې په سایټ کې د ډیګیلین غره څخه لیدنه کوي. په غره کې تونلونه د شوروي د ځمکې لاندې اټومي آزموینو لپاره کارول شوي وو، چې 181 یې د نه پراختیا برنامې د یوې برخې په توګه وتړل شول.

اندریا چیني/DTRA

د قزاقستان ملي اټومي مرکز د کار د ټولو اړخونو د ترسره کولو مسولیت په غاړه درلود، د تونل چمتو کولو، ساینسي اندازه کولو، د چاودېدونکو توکو ویجاړولو او د تونلونو د تړلو په شمول. د متحده ایالاتو متخصصینو تخنیکي لارښوونې، د کیفیت کنټرول او د کار تصدیق چمتو کړ.

مقدار کې تولید شوي او چمتو شوي وو ترڅو په هغه وسلو کې ځای په ځای کړای شي چې شورویانو یې د جګړې په وخت کې د کارولو تصور کاوه.

د ستیپنوګورسک کمپلیکس د 25 ودانیو څخه جوړ وو چې د 2 مربع کیلومتره څخه ډېره ساحه یې نیولې وه. یوه برخه یوازې په لوی مقدار کې د انتراکس تولید لپاره ځانګړې شوې وه. په بشپړ ډول متحرک، دغو تاسیساتو وکولی شو په 10 میاشتو کې 300 میټریک ټنه انتراکس تولید کړي.

د شوروي اتحاد انحلال قزاقستان د دې وژونکي کمپلیکس سره پرېښود. پر متحده آیالاتو د 2001 کال د 11 سپتمبر له تروریستي بریدونو څخه وروسته، یو دښمن دولت یا ترهګرې ډلې ته د بیولوژیکي وسلو د لېږد مخنیوی د متحده ایالاتو د بهرنۍ پالیسۍ مهم هدف وګرځید. د ولسمشر نظربایف حکومت متحده ایالات او اروپايي اتحادیه د بیولوژیکي وسلو د مخنیوي په نوو کوپراتیف برنامو کې ښکیل کړ. د متحده ایالاتو-قزاقستان لومړنۍ پروژو څخه یوه د ساینسي څېړنې په کرهنیز انستیټیوټ کې ترسره شوه چې اوس د بیولوژیکي امنیت ستونزو د څېړنې اداره بلل کیږي، د نوي هېواد یوازینۍ اداره چې په وترنري ویرولوژۍ تمرکز کوي.

د انستیټیوټ رئیس پروفیسور سیدګیبار مامادالییف وړاندیز وکړ چې د قزاقستان حکومت د متحده ایالاتو د بیولوژیکي وسلو د پراختیا مخنیوي برنامې سره د احتمالي ګډې پروژې په توګه د انستیټیوټ د پاتې شوي میوزیم د امنیت او خوندیتوب وده په پام کې ونیسي. لومړنۍ پروژه په اپریل 2000 کې پیل شوه. په راتلونکو دریو کلونو کې، د کرنې انستیټیوټ ساینس پوهانو موزیم او د انستیټیوټ پاتې برخې له سره ورغولې، نوي امنیتي سیستمونه یې جوړ او نصب کړل، او د پرسونل لپاره یې د بیولوژیکي خوندیتوب روزنه ترسره کړه.

تر 2000 پورې، په الماټي کې د قزاقستان د طاعون ضد مرکز 10 سیمه ایز سټیشنونه او 17 ساحوي سټیشنونه رامنځته کړي وو، کارکوونکي یې ګمارلي وو او فعاله کړي یې وو چې په ښارونو، کلیو او د کوچیانو په طبقو کې چې د هېواد په پراخه ساحه کې ژوند کوي د طاعون د خپرېدو د څارنې کولو وړتیا لري. د ګواښ د کمولو او ځواب ورکولو تر برنامې لاندې، د متحده ایالاتو چارواکي چمتو وو چې قزاقستان سره مرسته وکړي ترڅو په لېرې پرتو ساحوي سټیشنونو کې د نوي لابراتوار تجهیزاتو، کمپیوټرونو او د کشف تجهیزاتو سره د طاعون ضد سوله ایز سیستم پیاوړی او عصري کړي.

د 05-2004 په موده کې، په قزاقستان کې څلور نور لابراتوارونه او طبي مرکزونه د همکاریز ګواښ کمولو (CTR) او د ګواښ استازي کشف او ځواب ورکولو برنامې سره یوځای شول. د قزاقستان ساینس پوهانو او د متحده ایالاتو بیولوژیکي متخصصینو او د پروژې مدیرانو د نویو پروژو لپاره اړتیاوې رامنځته کړې چې د تشخیص وړتیاوې به عصري کړي ترڅو په لېرې پرتو ساحوي سټیشنونو کې د خطرناکه رنځجن ډولونو ساتلو اړتیا کمه کړي او د روزل شوو ساینس پوهانو یوه شبکه رامنځته کړي ترڅو د بیولوژیکي وسلو د یو ترهګریز برید مخنیوی وکړي، کشف او حصار یې کړي.

په قزاقستان کې د سیمیپلاتینسک د آزموینې په سایټ کې د ځمکې لاندې آزموینې لپاره د کیندل شوي بور سوري یوه کتنه
اندریا چیني/DTRA

قزاقستان په دې نوې برنامه کې له متحده ایالاتو سره د همکارۍ په برخه کې یو له مخکښو هېوادونو څخه شو. تر 2005 پورې، د همکارۍ ورته پروژې په ګرجستان او ازبکستان کې د ارزښت وړ وګڼل شوې او پلې کېدلې. په 2005-2006 کې، د آذربایجان او اوکراین سره د خبرو اترو په پایله کې د دوه اړخیزو همکاریو تړونونو په پلي کولو سره د بیولوژیکي پراختیا د مخنیوي نوې برنامې رامنځته شوې.

د دې پروژو څخه یوه ترټولو مشهوره په ارال سمندر کې د وزروزډینیا ټاپو د پاکولو هڅې وې چې د خپلواکۍ وروسته د ازبکستان تر کنټرول لاندې وې. دا شورویانو د وژونکي رنځجن پیتوجن په اړه د څېړنې له لارې ککړه کړې وه.

د شوروي اتحاد د پرېښودل شوي د WMD د تاسیساتو د دوی د ککړتیا څخه پاکولو او خوندي کولو لپاره ډېرې هڅې او سرچینې مصرف شوې. په 30 کلونو کې، د قزاقستان حکومت او خلک نه یوازې د WMD پخوانیو ساحو د خوندي کولو او اصلاح کولو په هڅو کې د قربانیانو څخه نه یوازې اتلان شوي، بلکې د WMD د نه پراختیا په هڅو کې نړیوال مشران هم ګرځېدلي.

په نومبر 2023 کې قزاقستان ته د DTRA د سفر په جریان کې، د متحده ایالاتو د دفاع وزارت مرستیال منشي ریف دا د پام وړ لاسته راوړنې په ګوته کړې.

هغه وویل: "د نړیوال اټومي امنیت او بیولوژیکي امنیت د پیاوړتیا لپاره د قزاقستان هڅو نړۍ خوندي کړې ده." "دا د ویاړ خبره وه چې په مستقیمه توګه زمونږ د مشارکت ډېرې مبوې ولیدل شوې او د دوامداره همکارۍ لپاره د تمرکز پر برخو باندې بحث وشو." ✦

یو بولوارک
د ترهګرۍ پر ضد

مصر پاریدلي افراطیت ته د نړیوال ګواښ په سترګه ګوري

جګړن جنرال. موساد الشیشتاوي، د مصر وسله وال ځواکونه

د مصري-امریکايي روښانه ستوري ګډ تمرین په منځني ختیځ کې یو له سترو او مهمو پوځي تمرینونو څخه دی. د 1980 راهیسې، روښانه ستوري هڅه کړې چې په ډېری برخو کې مهارتونه سره تبادله کړي او د ننګونو سره د مبارزې لپاره همکاري پیاوړې کړي، چې تروریزم یو له هغو څخه دی.

ترهګري هم هغه خلک خوري څوک چې دا تولیدوي، څوک چې یې ساتي او څوک چې د دې ملاتړ کوي. دا هیڅ قومیت یا مذهب نلري. دا د انساني وجود او تمدن دواړو لپاره یو نړیوال ګواښ دی. دې لا دمخه هر ملت او ټولنه اغیزمنه کړې او حتی لوی قدرتونه یې هم له خطرونو څخه خوندي ندي.

ترهګرۍ پر مصر او یو شمېر نورو هېوادونو ګوزارونه کړي دي. ترهګر لا دمخه اروپا او متحده ایالاتو ته د نږدې کېدو په حال کې دي، او تروریزم په افریقا کې د خپرېدو په حال کې دی. کورنۍ یا څو ملیتي ډلې کولی شي بهر ته ورسیږي ترڅو په بل ځای کې قربانیان رامنځته کړي. د بېلګې په توګه، د الوتکې تښتول د ډېرو هېوادونو مسافر اغېزمن کوي.

تروریزم په عمومي ډول هغه عمل ته ویل کیږي چې د تاوتریخوالي او ګواښونو له لارې د یو فرد، ډلې، سازمان یا هېواد د وېرولو هڅه کوي، چې د وژنې، تخریب، سبوتاژ، شکنجه کولو او د مورال له منځه وړلو له لارې وېره او بې ثباتي خپروي تر څو هغه سیاسي موخې ترلاسه کړي چې د موجوده قوانینو او دودونو له مخې د منلو یا اجازه ورکولو وړ ندي.

نړیواله ترهګري په ژوند او عامه یا شخصي ملکیت باندې د هرډول

د مصر ولسمشر عبدالفتاح السیسي د اروپايي شورا د هغه وخت ولسمشر ډونالډ ټوسک ترڅنګ د 2019 کال د عربي هېوادونو او د اروپايي اتحادیې مشرانو په ورستی غونډه کې ګډون کوي. تروریزم د هغو موضوعاتو څخه وو چې د اجنډا په سر کې وې. فرانس پریس اژانس/ګېټي انځورونه

برید په معنی ده چې په یو هېواد کې د ډلو لخوا په بل هېواد کې د اوسېدونکو پر وړاندې ترسره کیږي او د نژادي او توکمیز تبعیض عملونه پکې شامل دي چې په کې څېنې هېوادونه ښکیل وي.

ترهګر اکثراً د ټولنیزو رسنیو او سپوږمکۍ ټلویزیونونو په کارولو سره په یوه هېواد کې د خلکو د مورال له منځه وړلو او د دې د وړتیاوو په اړه د شکونو د پیدا کولو لپاره رواني عملیات ترسره کوي.

د پوهاوي د زیاتوالي او د تروریستي فریبونو سره د مبارزې لپاره د غلط فهمیو په چټکه او دقیقه توګه روښانه کول اړین دي، او د غلطو داستانونو ردول د هرچا مسؤلیت دی.

دا د تروریزم او سازمان شوي جرم، کوم چې تروریزم ته ورته دی، ترمنځ اړیکو په اړه زموږ لارښوونه کوي، پدې معنی چې هر یو یې د سازمان شوي تاوتریخوالي څرګندونه ده چې د داسې ډلو او سازمانونو لخوا

مصر ټینګار کوي چې تروریزم هیڅ قومیت او مذهب نلري او باید په هر ځای کې یې هرې بڼې او ډول پر وړاندې مبارزه وشي. له همدې امله د نړۍ ملتونه باید دا مبارزه د هغو مسؤلیتونو په منځ کې ځای په ځای کړي چې دوی یې د خپلو خلکو او انسانیت په وړاندې لري.

رهبري کیږي چې په پټه او دقیق ډول د عملیاتو د پلان کولو د پام وړ تنظیمي وړتیاوې لري. سازمان شوی جرم په ځیني تعقیب شوي میتودونو کې تروریزم ته ورته دی.

د ترهګرۍ لاملونه مختلف دي. لومړی، د ځینو هېوادونو او سیاسي سازمانونو لخوا د تروریزم تمویل د دې لامل کیږي چې د نړۍ په کچه دا وده وکړي او پراخه شي، چې د دې دولتونو او سیاسي سازمانونو لاسرسی پراخوي.

دوهم، د ځینو قدرتونو یا دولتونو متضاد اهداف او ګټې پداسې حال کې امنیت او ثبات تر خپل اغیز لاندې راوستل غواړي چې دوی خپلو ګټو او د خپلو متحدینو ګټو ته خدمت کوي. دا ډیری وختونه د "دولت لخوا تمویل شوي تروریزم" په نوم یادیږي.

دریېم، منفي ټولنیزې پدیدې لکه بېکاري، بې وزلي او فساد — په ځانګړې ډول کله چې د دولتي ادارو تر منځ ګډوډي وي — د افراطیت سره مرسته کوي.

څلورم، مونږ نشو کولی له ترهګرۍ سره د مبارزې په برخه کې د مذهبي، کلتوري او د رسنیو بې کفایتۍ او کلکه بنسټپالنه له پامه وغورځوو چې د واقعیت یا سالم مذهبي نصوصو په تفسیر کې د دلیل کارول ردوي. همدا ډول، د کرکې ډک تبلیغاتو معاش اخستونکې خولې د هدف لاندې نیول شوي ملت په منځ کې بې اتفاقي خپروي او په هغه ټولنه کې سوله او امنیت ګډوډوي.

د ترهګرۍ له ودې سره، د داعش، اسلامي جهاد، القاعدې، انصار بیت المقدس، په نایجیریا کې د بوکو حرام او په سومالیا کې د الشباب په ګډون د تورو بیرغونو لاندې د مذهب په نوم د افراطي ایډیالوژۍ، تکفیریت او ډار اچونې سره تړلو د څو بنسټونو او سازمانونو په راڅرګندېدو سره مسایل نور هم پیچلي شوي دي. د دوی شیطاني اهداف د تباهۍ، قتل او بربادۍ ترویج کوي او ټولو خپله وحشیانه فلسفه د دیني نصوصو غلطو تعبیرونو له لارې د اسلام په تحریفولو سره صادره کړې ده.

په دې اړه، په ښه توګه تمویل شوي د سپوږمکۍ تلویزیون ډیری سټیشنونه شتون لري چې د "میډیا او اي تروریزم" د چوکاټ یوه برخه ده کوم چې د سیاسي اهدافو په خدمت کې معلومات او انټرنیټ د ډارولو او جبري کار اخستنې موخو لپاره کاروي. دا طریقې تر ډېره حده د هغه رول چې معلوماتي ټکنالوژي یې د ژوند په ټولو برخو کې لوبوي او همدارنګه د عصري جګړې د لومړنیو میتودونو په توګه د مخکې ذکر شوي رول سره تړاو لري.

مصر ټینګار کوي چې ترهګري هیڅ قومیت او مذهب نلري او باید په هر ځای کې یې هرې بڼې او ډول پر وړاندې مبارزه وشي. له همدې امله د نړۍ ملتونه باید دا مبارزه د هغو مسؤلیتونو په منځ کې ځای په ځای کړي چې دوی یې د خپلو خلکو او انسانیت پر وړاندې لري.

په پایله کې، که چېرې دا هېوادونه واقعاً د خپلو خلکو لپاره د ښه ژوند خوندي کولو ته لېواله وي، دوی باید عمل وکړي څکه چې دا پداسې حال کې ممکنه نه ده چې ترهګر لا هم داسې څوک مومي چې پناه، لارښوونه، تمویل او وسلې ورکول غواړي او دې ته د پراخېدو لپاره ځای پریږدي.

دا هغه څه دي چې مصر ویلي او ولسمشر عبدالفتاح السیسي یې په وار

یوه کارګو یا بار وړونکې بیړۍ د 2024 په پېل کې په مصر کې د سویز کانال څخه تیریږي سره له دې چې پاریدلي افراطیان د اوبو سیمه ایزو لارو له لارې بار وړل تهدیدوي. فرانس پریس اژانس/ګېټي انځورونه

د مصر د وسله والو ځواکونو سرتيري د روښانه ستوري 23 نظامي تمرين په جريان کې د محمد نجيب په نظامي اډه کې د ښاري عراضۍ مظاهرې په جريان کې د ترورېستانو د يو کلي پاکولو ته چمتو کيږي. خورد ضابط ډيويډ کيمپوس-کونټريرا/امريکايي پوځ

وار خبرداری ورکړی دی. مصر د ترهګرۍ د مسلې په اړه مبهمه معامله نه کوي لکه څنګه چې ځينې هېوادونه يې د سياسي اهدافو ترلاسه کولو لپاره کوي. مصر له ترهګرۍ سره مخ دی چې په کې د بهرنيو هېوادونو عناصر او د سپوږمکۍ تاديه شوي چينلونه برخه اخلي. مصر ډېری وخت د هغو ترهګرو سازمانونو سره د مقابلې او د دوی د افشا کولو له امله زيانمن شوی دی چې د نړيوالو سازمانونو سره متحد دي او ورځخه ملاتړ ترلاسه کوي.

د ترورېستي عناصرو په وړاندې په خپله جګړه کې، مصر هم په دې پوهيږي چې هغه د سياسي يا قانوني اداري سره مخ نه دی بلکې د پټو رذيلو سازمانونو سره مخ دی چې ملي هويت نه پيژني، دا هغه سازمانونه دي چې

د ترورېستي عناصرو پر وړاندې په خپله جګړه کې، مصر هم پدې پوهيزي چې هغه د سياسي يا قانوني اداري سره مخ نه دی بلکې د پټو رذيلو سازمانونو سره مخ دی چې ملي هويت نه پيژني، دا هغه سازمانونه دي چې ورځخه د پولې هاخوا ترورېستي حجرې رامنځته شوي ځو نه يوازې په مصر کې بلکې د نړۍ په سطحه يې هم تباهي او فساد خپور کړی.

ورځخه د پولې هاخوا ترهګرې حجرې رامنځته شوي ځو نه يوازې په مصر کې بلکې د نړۍ په سطح هم تباهي او فساد خپور کړي. دغه ترهګرې حجرې د دولت د ثبات ويجاړولو ستراتيژۍ د يوې برخې په توګه په مصر کې د جګړې رامنځته کولو په لټه کې دي، په ځانګړې توګه له هغې وروسته چې دغو سازمانونو د هغو هېوادادونو لخوا د پراخو تمويلونو په ترلاسه کولو سره وده وکړه او ځو مليته شول چې د مصر ملي ساختار له منځه وړلو (ناکامو) هڅو په ترڅ کې دې ته زيان رسول غواړي، کوم چې زمونږ د ملي ځواکونو متحرک کېدل اړين ګرځوي ځو د تروريزم د دوی له ريښو څخه له منځه وړلو کې بريالي شي.

مصر د نړۍ په استازيتوب د دې مجرم تروريزم پای ته رسولو لپاره جګړه کوي کوم چې د ودې او پرمختګ مخه نيسي او د مصر ځوانان په نښه کوي، که هغه افسران وي، که سرتيري او که بې ګناه ملکي وګړي.

په همدې خاطر په فبروري 2019 کې په شرم الشيخ کې د عربي هېوادونو د اروپايي اتحاديې سرمشريزه جوړه شوه چې څه د پاڅه 50 هېوادونو استازو په کې ګډون کړی و ترڅو په سينا او سرحدي سيمو کې د تروريستي عناصرو پر وړاندې د نړۍ په استازيتوب د مصر جګړې تر شا د

پاراټروپران خرطوم ته نږدې د نیل ساتونکو پوځي تمرین په جریان کې د مصر د C-130 نظامي طیارې څخه دانګي. مصر د تروریزم پر وړاندې د مبارزې په برخه کې له خپلو افریقایي ګاونډیانو سره مرسته کوي. فرانس پریس اژانس/ګیټي انځورونه

لنډه دا چې، مصر په سمه لار روان دی او د هرې تروریستي پېښې یا ناوړه دسیسې څخه به ونه ډار شي چې زمونږ د سترو ملي لاسته راوړنو او زمونږ د خلکو — د تروریزم او دسیسې پر وړاندې زمونږ تر ټولو ستره وسله — مقاومت سره په تاوتریخوالي او قهر کې زیاتوالی راولي.

تروریزم او غیر قانوني مهاجرت موضوع ګاڼې په ګوته کړې.

د پوځونو په ډله ایز تحرک سره، زمونږ وسله والو ځواکونو، د دولتي پولیسو په همکارۍ، د تروریزم د له منځه وړلو او په شمالي او مرکزي سینا کې د دې سرچینې وچولو لپاره بې شمېره عملیات ترسره کړل کوم چې د هغې بشپړې او دقیقې څارنې په اساس وو چې د هېواد په هر انچ کې د امنیت پلې کولو او په سینا کې د لوی پرمختیایي عملیاتو پیل کولو لپاره اړین شرایط رامنځته کولو په موخه د نظامي او استخباراتي هڅو پایله وه.

هوایي ځواک په شمالي او مرکزي سینا کې د وسله والو ځواکونو د قانون پلي کونکو پرسونل او پولیس او ملکي اهدافو باندې د بریدونو لپاره د ترهګرو عناصرو لخوا د مرکز په توګه کارول شوي ځو پوستې، پټنځایونه او د وسلو او مهماتو ډیپو په نښه کړ. د اردو او پولیسو ګډ عناصرو هم د دولت لپاره د ستراتیژیک اهمیت مهم اهداف خوندي کولو لپاره اقدامات ګړندي کړي.

لنډه دا چې، مصر په سمه لاره روان دی او د هرې تروریستي پېښې یا ناوړه دسیسې څخه به ونه ډار شي چې سره له زمونږ د سترو ملي لاسته راوړنو او زمونږ د خلکو — چې د تروریزم او دسیسې پر وړاندې زمونږ تر ټولو ستره وسله ده — مقاومت په تاوتریخوالي او قهر کې زیاتوالی راولي.

مصر د ترهګرۍ پر وړاندې پیاوړی ولاړ دی، د پیاوړي اقتصاد او په پراخه کچه د ودانولو ملي پروژو مشري کوي کوم چې به، د خدای په خوښه، دغه هېواد د سوکالۍ او پرمختګ پر لور بوځي، چې د مصر د خلکو په مخ به یوه موسکا او مصر به په افریقا او عربي نړۍ کې د مشر په توګه خپل مقام ته بېرته راولي.

دا د نیکمرغۍ ځراغونه دي چې د صحرا په اوږدو کې خپل شین رنګ خپروي — د بې وزلو لپاره د ښو کورونو، د برېښنا ستېشنونو چې تیاره په رڼا بدلوي، او د سړکونو شبکو چې د مصر ټولو کونجونو ته د ژوند لیکې برابروي جوړول. دا زمونږ د سترې اردو لپاره د نویو وسلو او زمونږ لوېې خاورې ته د سولې او امنیت د راستېدو معنی هم لري.

مصر دې ثابت او خوندي پاتې شي، د الله تعالی او د هغه د ریښتینې وعدې څخه مننه چې "څوک چې دننه شي هغه به خوندي وي." مصر دې په وفادارۍ او صداقت سره رهبري شي او زامن یې د ځمکې ترټولو غوره سرتیري وګرځي. زمونږ هېواد به، د خپل دود او د خلاصون روح سره، وياړلی اوسي او په خپلو لرغونو خلکو وياړلی اوسي چې د نیل د ابدي سیند په څنډه کې یې په زرګونو کلونو کې تمدن جوړ کړی دی. ✦

سعودي عربستان د

سوډان څخه په بشري

تخلیه کې مخکښ دی

جده ته لېږدول شوي په 8,455 خلکو کې سلګونه امریکایي اتباع و

د سعودي عربستان د دفاع وزارت د ستراتیژیکو ارتباطاتو عمومي ریاست | انځورونه د سعودي د وسله والو ځواکونو لخوا

سعودي عربستان د 2023 په اپریل او مئ کې د سوډان څخه 8,455 خلک خوندي ځای ته لېږدولي، یو بشري ماموریت چې د سعودي د وسله والو ځواکونو ورتیاوې او چمتو والی یې په ګوته کړ.

کوم ماموریت چې د دوه سوډاني ډلو ترمنځ د جګړې پیل کیدو له امله په سوډان کې د سوډان د ډلو ترمنځ د جګړې په پیل کې دا ستر عملیات وګرځېدل ترڅو د 110 مختلفو هیوادونو څخه خلک وباسي.

د سوډان پورټ څخه د سعودي عربستان جدې ته په کښتیو کې ایستل شویو افرادو کې ډېری د متحده ایالاتو اتباع هم و. د متحده ایالاتو د مرکزي قوماندې قوماندان، جنرال مایکل "ایریک" کوریلا د سعودي وسله والو ځواکونو لوی درستیز جنرال فیاض ال رویلي په نوم اخیستلو سره د خپلو سعودي ملګرو د هڅو ستاینه وکړه.

جنرال کوریلا وویل، "موږ خوندي ځای ته د سلګونه امریکایانو په ایستلو کې د جنرال ال رویلي، د شاهي سعودي د وسله والو ځواکونو، او د شاهي سعودي عربستان د پام وړ هڅو ستاینه کوو."

د شاهي هیواد مشرانو د 2023 اپریل په 22 د سعودي اتباع د ایستلو لپاره یو لارښود صادر کړ، مګر د سوډان په بندر کې وتلو ته په ټمه ډېر شمیر خلک د دې لامل شو چې هغوی عملیات پراخه کړي.

د سعودي دفاع وزارت د نورو حکومتي ادارو سره له نږدې همغږۍ وکړه ترڅو د پلانونو روان ادغام ډاډمن شي. د وسله والو ځواکونو د بېلابېلو برخو څخه د اضافي ملاتړ سره، د سمندري ځواک کښتیو او د هوایي ځواک الوتکو په خوځښت راوړلو سره، د دفاع وزارت په بریالیتوب سره 8,455 خلک وایستل.

پدغو ایستل شویو کې 404 سعودي اتباع او 8,051 د نورو هیوادونو اتباع شامل و. تخلیه د 2023 اپریل 22 او د مئ 12 ترمنځ وشوه. سعودي عربستان لومړی هیواد و چې د بحران پرمهال یې د سوډان څخه خپل اتباع وایستل.

نوموړي هیواد همدارنګه د نورو هیوادونو سره هم د سوډان څخه سعودي عربستان ته د هغوی د 11,184 اوسیدونکو په ایستلو کې مرسته وکړه مخکې لدې چې هغوی خپلو کورونو ته ستانه شي، پشمول د 400 څخه ډېرو امریکایي اتباع. ✦

سعودي سرتیري د یوه نفر سره مرسته کوي ترڅو تخته د کښتۍ څخه ښکته کړي چې هغه یې په جده کې خوندي ځای ته راوړی دی.

سعودي سرتیري د یوې ښځې ملتیا کوي چې له سوډان څخه را ویستل شوې وه.

د فضا په اړه د قطر ژمنتیا

د قطر وسله وال ځواکونو د متحده ایالاتو فضا قوماندې سره په مدار کې د سپوږمکیو خوندیتوب لپاره یو تړون لاسلیکوي

د قطر لپاره، چې د کورنۍ فضا پروګرام سپانسر کونکي وروستيو هيوادونو له ډلې څخه دی، د ځمکې دبره اتموسفير د معتبر څار اړتيا خورا مهمه ده. د فضا پاتې شوني، ناپيژندل شوي توکي، او اليکترومقناطيسي ناکرارۍ تعقيب کولو ته اړتيا لري ترڅو د قطر د مخابراتو سپوږمکۍ اغيزناک عمليات ډاډمن شي.

د 2023 اکتوبر په 23 نيټه، د قطر وسله والو ځواکونو د متحده ايالاتو د فضا قوماندې (USSPACECOM) سره د فضا وضعيتي پوهاوي ډيټا شريکولو تړون لاسليک کړ چې د ځمکې دبره مخ پروډې بې نظمه فضا پرمختللي څار وړاندې کولو لپاره طرحه شوی.

د قطر د مرستيال لومړي وزير مشاور او د دفاع چارو، د فضا او مخابراتو لپاره د دولت وزير قطري تورن جنرال عبدالعزيز الدوسري د متحده ايالاتو د اردو تورن جنرال ميکايل موريسي، د متحده ايالاتو د فضا قوماندې د ستراتيژۍ، پلانونو او پاليسۍ رياست رييس سره تړون لاسليک کړ.

دا تړون د معلوماتو د تبادله کولو اجازه ورکوي او د هر چا لپاره د فضا خونديتوب، ثبات، امنيت او پايښت ډيروي.

"دا ستراتيژيکه همکاري زموږ د فضا وضعيتي پوهاوي ته په وده ورکولو کې د پام وړ پړاو استازولي کوي، او نړيوال امنيت او همکارۍ تقويه کولو ته زموږ ژمنتيا په ګوته کوي. دا تړون د متحده ايالاتو په فضايي ځواک کې زموږ د قدر وړ سيالانو سره د ډيټا شريکولو لپاره دوه اړخيزه ژمنتيا به ګوته کوي چې په فضا کې د فعاليتونو نظارت کولو او وړباندې پوهيدلو په برخه کې د دواړه هيوادونو ظرفيتونه لوړوي، " تورن جنرال الدوسري وويل.

"د دې همکارۍ موخې د ملي پولو ورهاخوا غزيږي، چې غواړي د نړيوال فضايي امنيت تقويه کړي، د احتمالي ګواښونو مخه ونيسي او د فضا سپړنې او کارولو تل بدليدونکي په برخو کې نړيواله همکاري تقويه کړي. ګډې هڅې د دواړه قطر او د متحده ايالاتو ګټو لپاره د فضا په سوله ييز او خوندي استعمال کې ونډې درلودلو لپاره دي پداسې حال کې چې د دواړه هيوادونو او پراخه نړيوالې ټولنې ګټو لپاره د دې حياتي برخې سوله ييز او خوندي کارول ډاډمن کړي."

قطر اعلان وکړ چې په 2013 کې د فرانسوي ګينا څخه د مخابراتو سهيل سپوږمکۍ په لاره اچولو سره د فضا پير ته ورننوت. د دې دوهمه سپوږمکۍ، سهيل 2، په 2018 کې د فلوريډا څخه وتوغول شوه ترڅو د ځمکې 36,000 کيلومتر دبره جيوستيشنري ثابت مدار ته ورسيږي.

په هيواد کې د هوايي چلند او د هوايي فضا پراختيا ملاتړ کولو لپاره، دې هيواد د قطر د هوايي چلند او د فضا اداره جوړه کړه. قطر او د متحده ايالاتو د هوايي چلند او د فضا اداره (ناسا) د يوې تخصصي ساينسي سپوږمکۍ توغولو لپاره په يوه بله پروژه ګډ کار کوي ترڅو په صحرا کې نا موندل شوي د ځمکې لاندې اوبو زيرمې په ګوته کړي، کوم چې په مينځني ختيځ کې د وچو او شاړو هيوادونو لپاره يوه ځانګړې انديښنه ده.

د قطر د مرستيال لومړي وزير مشاور او د دفاع چارو او د فضا او مخابراتو لپاره د دولت وزير، تورن جنرال عبدالعزيز الدوسري د متحده ايالاتو د اردو تورن جنرال ميکايل موريسي، د متحده ايالاتو د فضا قوماندې د ستراتيژۍ، پلانونو او پاليسۍ رياست رييس سره يو تړون لاسليک کوي.
USSPACECOM

کله چې قطري پلاوی د متحده ايالاتو د فضا قوماندې سره د تړون لاسليک کولو لپاره د متحده ايالاتو په کولراډو ايالت کې و، USSPACECOM د قطر وسله والو ځواکونو ته بلنه ورکړه چې د کاليفورنيا په ايالت کې د واندينبرګ د فضايي ځواک په بيس کې د 2024 ګلوبل سينټينل (د نړۍ ساتنه) کې ګډون وکړي.

ګلوبل سينټينل، د USSPACECOM د امنيتي همکارۍ مخکښ غونډه، د نړيوالو مشارکتونو پياوړي کولو، د عملياتي همکارۍ ښه کولو او په فضا کې د مسؤل چلند هڅولو لپاره ډيزاين شوې ده.

د USSPACECOM سره د تړون له لارې قطر ته په لاډيره پراخه کچه موجودو معلوماتو په مينځ کې د سپوږمکيو د تخريب مخنيوي لپاره د ټکر خبرداري، په فضا کې د فعاليتونو څخه د نوي پاتې شونو تعقيب لپاره د ټکرو تحليل او ارزونه، او د ځمکې په لوري شديد سقوط کونکي د فضا خځلو څخه په ځمکه کې خلکو ته د ګواښ ارزولو لپاره د بيرته ننوتلو ډيټا دي.

USSPACECOM په فضا کې د مسؤلانه چلند ډاډمن کولو ته ليواله سوداګريز سيکتور، اکاډميا او د بهرني او بين الحکومتي ادارو څخه شريکانو او ملګرو سره د فضا وضعيتي پوهاوي ډيټا شريکولو له 170 ډير تړونونه لاسليک کړي دی.

تورن جنرال موريسي وويل، "د قوي نړيوال ائتلافونو په تقويه کولو سره، موږ نه يوازې د خپل ژوند لاره خوندي کوو بلکه د ټولو لپاره د فضا سوله ييز استعمال مثالي کوو." "موږ خوشحاله يو چې د قطر سره زموږ واردمخه موجوده عالي اړيکه پياوړې کوو." ✦

سرچينې: USSPACECOM، دوحه نيوز، ناسا، ملګري ملتونه

د قطر سهيل 2 سپوزمکۍ په 2018 کې په فلوريډا کې د سپيس ايکس توغندي کې وتوغول شوه. رويټرز

د هوا له لارې مرسته

د اردن وسله وال ځواکونه د غزې ملکي خلکو ته د هوا له لارې د بشري مرستو په ترڅ کې خواړه او درمل عرضه کوي

ډګروال. جنرال. مصطفی عبدالحلیم الحیاري، د اردو د رسنیو رئیس، د اردن وسله وال ځواکونه –عرب اردو
د اردن وسله والو ځواکونو لخوا انځور

په غزه کې د جګړې له 1 ورځې راهیسې، اردن د اوربند، ملکي افرادو خوندیتوب او غزې ترانګې ته د بشري مرستو رسولو لپاره نه ستړې کېدونکې هلې ځلې کړې دي. دا د عالي جناب پاچا عبدالله دوه ابن الحسین د هغه غوښتنو او غړونو سربېره دي چې د دوه دولتونو حل پربنسټ د یوه خپلواک دولت جوړولو او هرارخیزې حل لارې لپاره د سیاسي کاري چوکاټ پر موندلو باندې ټینګار کوي. همدا دي چې د اردن وسله وال ځواکونه – عرب اردو په غزې ترانګه کې د بشري هڅو ملاتړ کولو او رسمي دریځ په خپلولو سره خپل رول لوبوي ترڅو پدې سختو شرایطو کې انساني رنځ ټکور کړي.

د اردن د اردو ساحوي روغتونونه، د خپلو طبي متخصصینو ټیمونو سره، د حیاتي طبي پاملرنې په وړاندې کولو کې په لومړۍ کرښه کې ولاړ دي. پدې کې یو د جراحي واحد شامل دی چې په رام الله کې تنظیم شوی او یو بل واحد په جنین کې. په 2009 کې، اردن لومړی عرب روغتون په غزې ترانګه کې جوړ کړ، چې له هغه وخت راهیسې یې د 2 میلیون ناروغانو درملنه کړې ده.

ډګر جنرال مصطفی عبدالحلیم الحیاري، د اردو د رسنیو رئیس غزې ته د بشري مرستو لېږلو په اړه د پاچا عبدالله دوه په هوایي بېس کې په لاره اچول شوي خبري کنفرانس پرمهال پوښتنو ته ځوابونه وایي.

د اردن سرتيري غزې ښار ته د
مرستو رسولو لپاره د پراشوت
په واسطه توکي غورځوي.

د غزې په ښار کې توکي د هوا له لارې ځمکې ته ښکته کېږي.

دا چې د جګړې د دوام سره روغتیايي وضعیت خراب شو، د اردن وسله والو ځواکونو د اردوی ځانګړی ساحوي روغتون 2 د غزې ترانګې په سهیل کې د خان یونس ښار ته ولېږه. لدې سربېره، د اردن نبلوس ساحوي روغتون په نورو روغتونونو د بوج کمولو لپاره تنظیم او ګومارل شوی و. د اردن وسله والو ځواکونو، د اردن هاشمي خیریه سازمان او د بهرنیو او مهاجرینو چارو وزارت سره په کار کولو په اردن کې د معرکه نظامي هوایی ډګر او ورور هېواد د مصر جمهوریت العریش هوایی ډګر ترمینځ د تاسیس شوي هوای دهلیز له لارې طبي توکي، خواړه او نورې مرستې هم عرضه کړي دي.

د ځمکني لارو څخه د مرستې په عرضه کولو کې د مشکل له امله، د اردن هوایی ځواکونو په غزې ترانګه کې د اردن ساحوي روغتونونو ته د طبي او نورو مرستو عرضه کولو لپاره د هوا له لارې د کڅوړو غورځول پیل کړل ترڅو وکولی شي د طبي خدمتونو وړاندې کولو لپاره د روغتونونو ظرفیت پراخه او ملاتړ کړي او د خپلو طبي کارمندانو وړتیا ښه کړي. دې په مشکلو شرایطو کې چې خلک ورسره مخ دي د ټپیانو په درملنه کولو کې مرسته کړې.

دا عملیات په غزه کې ملکي افرادو ته د مستقیم بشري مرستو د عرضې شاملولو لپاره غزول شوي دي. د غزې په اوږدو کې د هوا له لارې کڅوړې غورځول شوي ترڅو ټولو هغه ملکي افرادو ته ورسیږي چې اړتیا ورته لري او د جګړې بوج راکم کړي. د هوا له لارې د کڅوړو غورځول د روژې په مبارکه میاشت کې ډېر شوي و ځکه چې د اردن وسله والو ځواکونو د هوا له لارې د کڅوړو غورځولو عملیاتو د شدت لپاره د نورو ډېرو هېوادونو سره یوځای کار وکړ.

د هوا له لارې د کڅوړو غورځول د جګړو او ناورینونو په واسطه اغېزمنو شوو سیمو ته د بشري مرستو رسولو ستراتیژۍ یوه مهمه برخه ده. دا عملیات ننګونکي او پېچلي دي. اکثر د تیز بادونو، لړې او غبار، او طوفانونو په څېر شدید موسم د دې مخنیوی کوي. د کڅوړو ځمکې ته رسېدو ځایونو په نښه کول دقت او مهال ټاکنې ته اړتیا لري. د سونګ توکو لګښت او د پرسونل ګومارل یې لوژستیکي ننګونې دي. سره لدې، غزې ته د اردن لخوا د هوا له لارې په کڅوړو کې د خوړو او طبي توکو عرضه کولو د ټولې نړۍ پام ځانته واړاو، او د اردن ماهرانه عملیاتو ایسار ملکیانو ته د شدیدې اړتیا وړ خواړه او درمل وړاندې کړل.

دا عملیات یوازې د اردن په واسطه ترلاسه نشو، بلکې د ډېری هېوادونو په ګډون سره چې د ځمکې له لارې د مرستو په لېږلو کې یې ستونزې او مشکلات درلودل او په پایله کې یې د مرستو لېږد لپاره اردن ته مخه کړه. د ګډې ملتیا په تکل، او د اردن وسله والو ځواکونو – عرب اردو سره په همکارۍ، د امریکا متحده ایالات په غزې ترانګه کې د هوا له لارې بشري مرستو په غورځولو کې ونډه اخلي.

د اردن وسله والو ځواکونو د هوا له لارې کڅوړو غورځولو عملیاتو غزې ته د

د اردن شاهي هوای ځواک ټولي ټرانسپورټ د پاچا عبدالله دوه په هوايي بېس کې تګ ته په انتظار دی.

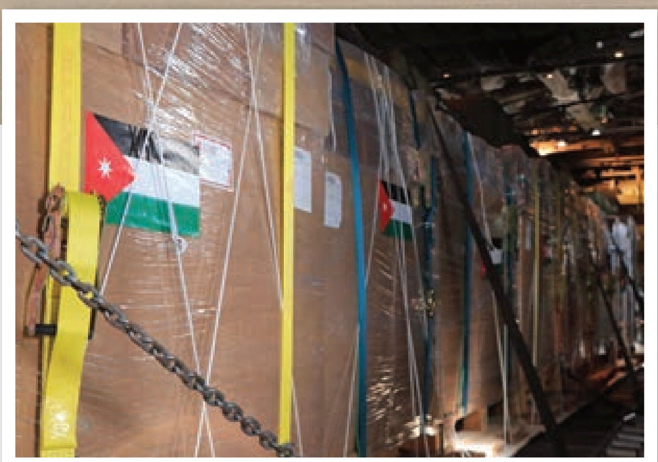

توکي د غزې اړمنو خلکو ته د عرضه کولو څخه مخکې د اردن C-130 الوتکې د کارګو په برخه کې بارېږي.

C-130 ټرانسپورټ الوتکو په کارولو سره بشري مرستې وړاندې کړي، کومې چې د پراشوت په واسطه غورځول کېدونکي موادو لوی ټولګې لېږدولی شي. د هوا له لارې د کڅوړو غورځول ډېرې ګټې لري. دا د فعالې زيربنا په نه شتون کې کارول کېدی شي یا کله چې ملکیان پداسې موقعیتونو کې ګېر پاتې وي چېرته چې د بشري مرستو سازمانونه لاسرسی نشي درلودلی. په هرصورت، د ځمکني ټرانسپورټ پرتله لوړ لګښت درلودو، د جګړې ساحې دبره پرواز کولو خطرونو او په غلط ځای د درندو بارونو غورځېدو په صورت کې د خلکو د ټپي کېدو خطر په پام کې نیولو سره د هوا له لارې د کڅوړو غورځول وروستۍ چاره ګڼل کېږي.

د یادونې وړ ده چې د 2023 کرسمس په ماښام د اردن وسله والو ځواکونو – عرب اردو د غزې په شمال کې د حی الزیتون په ولسوالۍ کې په دئیر ال لاتین کاتولیک کلیسا کې محاصره خلکو ته د مرستو رسولو لپاره د هوا له لارې کڅوړې وغورځولې. د اردن شاهي هوايی ځواک الوتکې د غزې 800 عیسوي اوسېدونکو ته بشري مرستې او خواړه وغورځول چې په کلیسا کې یې پناه اخېستې وه. هغوی د خوړو او نورو لازمي توکو د شدید نه شتون سره مخ و او په خورا ناوړه حالت کې یې ژوند کاوه. دا د کرسمس په ماښام د اردن لخوا کلیسا ته د مینې پیغام و چې عیسویانو ته یې پناه ځای چمتو کړی و.

د ملګرو ملتونو د اټکلونو له مخې، د جګړې دوام او د بشري ناورین د شدت له امله د نیم میلیون څخه ډېر غزه مېشتي وګړي د لوږې سره مخ کېدو څخه فقط یو ګام لېرې دي. په شمالي غزه کې د 2 کلونو څخه کم عمر لرونکي په هرو شپږو ماشومانو کې یو یې د شدید خوارځواکۍ سره مخ دی.

که څه هم د مرستو عرضه کولو لپاره دا یو پایښت لرونکی حل ندی، د اردن وسله وال ځواکونو د هوا له لارې کڅوړو غورځول، د ملګري او ورور دولتونو سره په ملتیا، د جګړې قربانیانو د انساني رنځ کمولو په پار د طبي او بشري مرستې وړاندې کولو ته دوام ورکوي. ✦

د نوښتګرۍ روزنې هرکلی کول

د لوړ پوړو عراقي افسرانو يو پلاوی د متحده ایالاتو د پوځ ملي روزنيز مرکز ليدنه کوي

يونيپث کارکونکی | د متحده ایالاتو د اردو د ملي روزنيز مرکز لخوا انځورونه

د فورټ ارون په دروازه کې عراقي پلاوی او د متحده ایالاتو پرسونل

د عراق د ځمکنیو ځواکونو د قوماندې څخه یو لوړ پوړي پلاوي د فبرورۍ 7 څخه تر 12 نېټې پورې د کالیفورنیا په فورټ ارون کې د متحده ایالاتو د اردو ملي روزنیز مرکز (NTC) څخه لیدنه وکړه ترڅو د روزنې مرکز تخنیکونه او تاسیسات معاینه کړي. پدې لیدنه کې د واحدونو په روزلو کې د NTC د رول په اړه څو لیکچرونه شامل وو مخکې له دې چې دوی د عملیاتو په بیلابېلو برخو کې خپل ماموریتونو ته واستول شي. دغې هیئت د متحده ایالاتو د اردو د NTC/فورټ ارون له قوماندان تورن جنرال کرټ ټیلر سره هم وکتل، چا چې د دوی سره په یوه ساحوي سفر کې ملګرتیا وکړه او د مرکز د اهدافو په اړه یې معلومات ورکړل. دغه پلاوي له امریکایي روزونکو سره په عراق کې د یو پرمختللي روزنیز مرکز د جوړولو پر امکاناتو او ګامونو هم خبرې وکړې. روزونکو تشریح کړه چې یو مفصل پلان رامنځته کړی شي، چې د زده شوو درسونو او نظامي اکاډمیو ریاست پورې تړلی وي، ترڅو یو داسې مرکز تاسیس کړي چې د لوا په کچه د ځواک روزلو وړ وي. د یونیپٺ د عراق د ځمکنیو ځواکونو په قومانده کې د پلان له مشر تورن جنرال قاسم حامد عباس الجبوري سره وکتل څو د دې سفر د اهمیت په اړه خبرې وکړي.

یونیپٺ: د دې لیدنې څخه او د عراق لپاره یې د ګټو په اړه ستاسو تاثر څه دی؟

جنرال قاسم: مونږ د هغه څه څخه چې مونږ ولیدل او د لوړ کیفیت روزنې څخه چې NTC یې چمتو کوي ډېر متاثره شو. هغه څه چې مونږ د روزنیزو ډګرونو په لیدو سره ولیدل او پرې پوه شولو دا دي چې زده کونکو ته، که دوی انفرادي سرتیري وي یا واحدونه، څنګه د عملیاتو په تیاتر کې د مختلفو اراضیو، خرابو سړکونو او ګڼ میشته ښارونو څخه په استفادې سره د جګړې ریښتینې تجربه ورکول کیږي، کوم چې نظامي واحدونه مکلفوي چې داسې عمل وکړي چې ګنې دوی په ریښتینې جګړه کې دي. د مرکز مشران د ګډون کوونکو واحدونو ترمنځ د سیالۍ او استقامت په روحیه هم تمرکز کوي، او د روزونکو د باتجربې ټیم په شتون چې د دښمن ځواکونو رول لوبوي. د برخه اخیستونکو واحدونو قوماندانانو ته د دې لپاره بشپړ مسؤلیت سپارل شوی چې دوی جګړه څه ډول پر مخ وړي. د مرکز قوماندانان د لوا قوماندانانو ته د جګړې سناریوګانې وړاندې کوي. دوی بیا شاته ولاړ شي او مشاهده کوي، پداسې حال کې چې د لوا قوماندان ته د تاکتیکونو غوره کولو بشپړه آزادي ورکوي چې د اهدافو په ترلاسه کولو کې ورسره مرسته کوي. دا طریقه د قوماندان رول ته وده ورکوي او په ساحه کې د هغه تجربه زیاتوي. زه غواړم د دې له قوماندانانو څخه د زړه له کومې مننه وکړم چې د مرکز او د دې د دندو تشریح کولو او توضیحاتو ښودلو لپاره یې هر څه وکړل.

یونیپٺ: آیا تاسو غواړئ چې په عراق کې یو ورته مرکز جوړ کړئ؟

جنرال قاسم: ټول هغه افسران چې زما سره پدې لیدنه کې راغلي وو د مرکز څخه او د امنیتي ځواکونو اړوند منسوبینو د مهارتونو په ښه کولو او لوړولو کې یې د رول څخه متاثره وو او ستاینه یې وکړه. مونږ یقیناً هیله لرو چې د عراق پوځ د دې اثرناکه تاسیساتو په څېر یو مرکز ولري. دا ډول مرکز به د زړورې عراقي اردو وړتیاو ته وده ورکړي او دوی ته به د مختلفو اراضیو لپاره د جګړې مناسب چاپیریال او تاکتیکونو تظاهر له لارې ساحوي مهارتونه ورکړي. دا به د قوماندانانو او سرتېرو لپاره د روزنې او د ریښتینې جګړې تجربې د رامنځته کولو له لارې خپلې وړتیاوې لوړې کړي. دا به د جګړې په اداره کولو کې د قوماندانانو د مشرتابه مهارتونو او تصمیم نیولو پروسې ته وده ورکړي، که دا د هغه واحد په کچه وي چې د روزنې لپاره راغلی وي یا په مرکز کې د پرسونل په کچه چې د دښمن ځواک رول لوبوي.

د متحده ایالاتو د اردو یو افسر د جګړې د ډګر نقشې په کارولو سره د روزنې عملیات تشریح کوي.

یونیپٺ: تاسو په مرکز کې د ځواکونو فعالیت څنګه وموندو، لکه د روزونکو او ګمارل شوي ځواکونو؟

جنرال قاسم: د قوماندانانو او نور پرسونل سره، که دوی د روزنې لاندې ځواکونه وو یا د مرکز څخه د دښمن په توګه رول لوبونکي، زمونږ د غونډو له لارې او له هغه څه څخه چې مونږ په ساحه کې ولیدل، دې ځواکونو په لوړه کچه روزنه ترلاسه کوله. ټولو ګډونوالو په هره کچه ساحوي تجربه ترلاسه کړه. سرتېرو او افسرانو دواړو د لوړې کچې روزنه او وړتیا وښودله، چې د اصلي جګړې په ډګر کې یې خپل یووالی او اغیزمنتوب ډاډمن کړ. مونږ ولیدل چې د لوا په کچه ځواک په مورچل کې پټ شوي دښمن څخه د سختو اراضیو د آزادولو ماموریت سره د عملیاتو تیاتر ته ننوځي. د لوا قوماندان او د هغه کارکوونکو افسرانو ته اجازه ورکړل شوه چې د لږو انساني او مادي زیانونو سره د سیمې د خلاصون پلان جوړ او عملي کړي. په سناریو کې پرمختګ کونکو ځواکونو ته د اکمالاتو رسولو او د جګړې ډګر ته د تګ ننګونې شاملې وې. له بلې خوا، د دښمن قوماندانانو د لوا د برید د شاتګ او د خپلې سیمې د ساتلو لپاره قوي دفاع ګانې جوړې کړې. دوی پلانونه جوړ کړل او په ساحه کې د بدلیدونکو شرایطو سره یې سم تطبیق کړل. د دې مرکز او د فرقې د روزنیزو مرکزونو ترمنځ توپیر دا دی چې لوا خپل اصلي مرکز پرېږدي او له خپلو ټولو تجهیزاتو سره داسې حرکت کوي ګنې چې د لومړۍ کرښې په لور حرکت کوي. د دې اصلي مرکز څخه مرکز ته سفر ممکن څو ورځې ونیسي. په رسېدو سره، لوا د عملیاتو په تیاتر کې ځای پرځای

عراقي ليدونکي د متحده ايالاتو تورن جنرال کرټ ټيلر څخه د جګړې ډګر ليدنه ترلاسه کوي.

کېږي، او سرتيري د 14 ورځو لپاره (د روزنې موده) په هغو خيمو کې ژوند کوي چې له ځانه سره يې راوړي. د عملياتو، استخباراتو او لوژستيک په اړه په هرو دريو ورځو کې جلا جلا بريفينګونه ترسره کېږي ترڅو د کومو غلطيو او دوی د مخنيوي څرنګوالي په اړه بحث وکړي. د واحدونو فعاليت د مرکز د قوماندانانو لخوا د مختلفو سينسرونو او د نظارت او تعقيب ټيکنالوژيو په کارولو سره څارل کېږي چې د ټولو سرتېرو او د دوی تجهيزاتو سره وصل وي. دا په ساحه کې تلفات او زيانونه څاري او ثبتوي او د عملياتو جريان په ګوته کوي. د پايلې په توګه، د لوا ټول غړي مجموعي تجربه ترلاسه کوي چې د حقيقي ژوند سناريوګانو کې کارول کېدای شي. د دښمن ځواک قوماندانان هم د تجربې شتمني ترلاسه کوي چې د حقيقي ژوند په جګړو کې په کار اچول کېدای شي.

يونيپث: د عراق د ځمکنيو ځواکونو د پراختيا لپاره د متحده ايالاتو له پوځ سره ملګرتيا څومره مهمه ده؟

جنرال قاسم: هرڅوک پوهيږي چې د متحده ايالاتو اردو، د خپلو وړتياوو، ټيکنالوژيو او مهارتونو سره — په مادي او د مورال له مخې په دواړو کې — په نړۍ کې ترټولو غوره ده. دا په مختلفو عراضيو او شرايطو کې د جنګ جګړو تجربه لري. پدې کې شک نشته چې زمونږ د ځواکونو، په ځانګړې توګه د ځمکنيو ځواکونو، سره په مشارکت سره د متحده ايالاتو اردو کولی شي زمونږ د واحدونو چمتووالی زيات کړي څو دوی وکولی شي خپل ماموريتونه تر اعظمي حده ترسره کړي. دا ډول مشارکت به زمونږ خپلو ځمکنيو ځواکونو او د متحده ايالاتو اردو دواړو ته ګټه ورسوي. په عراق کې د متحده ايالاتو اردو سره په کار کولو سره، مونږ د پلان کولو، عملياتو او لوژستيک په برخه کې د دې له تجربو څخه ګټه پورته کړه. په بدل کې يې، دې زمونږ د سيمې او خلکو له پوهې او همدارنګه په سختو چاپېريالونو لکه د حمرين غرونو او د عراق د لوېديځ د صحرايي سيمو له جګړې سره زمونږ د بلدتيا څخه ګټه پورته کړه، چې د دوی لپاره نا اشنا چاپېريال ګڼل کېده. مونږ د متحده ايالاتو اردو سره د مشورې ورکولو او د روزنې مرکزونو له لارې کار کوو، چېرې چې دې مونږ عصري ټيکنالوژيو او تاکتيکونو ته معرفي کړي يو چې د هغه څه څخه توپير لري چې مونږ مخکې درلود. دې کار زمونږ د ځواکونو چمتووالي او انعطافيت ته ګټه رسولې ده.

يونيپث: آيا تاسو کولی شئ مونږ ته د عراقي پوځ د روزنيزو مرکزونو په اړه ووایاست؟

جنرال قاسم: مونږ په عراقي پوځ کې د روزنې ډېر مرکزونه لرو چې د تاکتيکي پوځي روزنې په برخه کې تخصص لري. دا په لوی شمېر کې نوې ګمارل شوې ترلاسه کوي او دوی ته لومړنۍ روزنه ورکوي، چې وروسته بيا په بيلابېلو نظامي واحدونو او فرقو کې ګمارل کېږي. هلته دوی د ځانګړو مهارتونو او ځانګړتياوو په برخه کې ځانګړې

روزنه ترلاسه کوي چې واحد ورته اړتيا لري. سربېره پردې، هره قطعه د روزنې يو مرکز لري چېرې چې دا کولی شي د ټولي يا کنډک په کچه خپل واحدونه وروزي. په حبانيه کې هم يو روزنيز کمپ شتون لري چې تر د جنرال کچې پورې د سرتېرو د روزنې ظرفيت لري. دا هغه ځای دی چېرې چې مونږ په 2023 کې د آيرن هيمر تمرين په جريان کې روزنه ورکړه.

يونيپټ: د موصل له پېښو او له داعش تروريستي ډلې څخه د آزادۍ له جګړو وروسته د عراق د روزنې نصاب څنګه بدل شو؟

جنرال قاسم: داسې درسونه تل شتون لري چې بايد زده کړل شي چې بېلابېلې پوځي فرقې ترې ګټه پورته کولی شي. دا ډول ساحوي تجربې د پوځي روزنيزو تاسيساتو په نصاب کې شاملولی شي لکه د نظامي روزنې رياست، د کارکوونکو کالج، د جنګ کالج او د نظامي روزنې نور بنسټونه. دا بنسټونه د نړۍ په هر ګوټ کې په جګړو کې کارول شوې ټيکنالوژي او تاکتيکونه تحليلوي او د نوي ننګونو سره د مخ کېدو لپاره د لارو په اړه د زده شوو درسونو رياست ته مشوره چمتو کوي ترڅو مونږ د خپلو ځواکونو لپاره د روزنې او جګړې تخنيکونه رامنځته کړو. د هغه څه چې موصل کې پېښ شول او پدې اړه چې څنګه بايد له هغو ساحوي او ستراتيژيکو تېروتنو څخه ډډه وشي چې د ښار د پرزېدو لامل شوې پراخې مطالعې او څېړنې ترسره شوې. د ښارونو د آزادولو لپاره د ټولو پوځي عملياتو او د داعش له خوا د کارول شويو تاکتيکونو سره د مبارزې په اړه هم څېړنې ترسره شوې. دا درسونه د روزنې په نصاب کې شامل شول، په ځانګړې توګه د داعش تروريستي عناصرو له منځه وړلو وروسته. سربېره پردې، مونږ د عملياتو په تياتر کې د مخفي جاسوسانو سره د مبارزې لپاره په بېلابېلو سکتورونو کې هڅو ته دوام ورکوو. زه تاسو ته ډاډ درکوم، چې د روزنې په نصاب او په روزنيزو مرکزونو کې په پلي شوي ميتودونو کې د پام وړ پرمختګونه شوي ترڅو ځمکني ځواکونه وکولی شي د هر ډول ګواښ چې دوی ښايي ورسره مخ شي مقابله وکړي.

يونيپټ: د زده شوو درسونو رياست څنګه کار کوي؟

جنرال قاسم: د هر څه له مخې، زده شوي درسونه په ابتدايي توګه د جنګي واحدونو لخوا د آزادۍ په هغو جګړو کې چې د 2014 او 2017 ترمنځ ترسره شوي مستنبط او ثبت شوي، په هغه وخت کې کله چې وروستۍ بريا اعلان شوه. مونږ دا جنګونه تحليل کړل او له دوی څخه مو زده شوي درسونه مستند کړل. همدارنګه، د درسونو او تجربو د راټولولو لپاره يوه ځانګړې اداره جوړه شوه. دا اداره د پوځي روزنې له رياست سره تړلې ده او خپلې ټولې زده کړې او درسونه له روزنيزو مرکزونو او پوځي روزنيزو اکاډميو سره شريکوي. دوی دا د مختلفو نظامي فرقو او قوماندو سره هم شريکوي ترڅو دوی ترې په وروستيو مرحلو کې، د روزنې يا جنګ لپاره، ګټه پورته کړي.

يونيپټ: آيا تاسو غواړئ چې د عراق د ځمکنيو ځواکونو څخه يو افسر NTC ته د څارونکي په توګه ولېږئ؟

جنرال قاسم: په حقيقت کې، دا وړانديز مونږ ته تورن جنرال ټيلر، د NTC عمومي قوماندان، وکړ. مونږ به دا په بغداد کې د قوماندې او خپلو خلکو سره وڅېړو چې يوې پرېکړې ته ورسېږو. په شخصي توګه، زه غواړم پدې مرکز کې يو عراقي افسر ولرم ترڅو د هغو فعاليتونو ښه پوهه ترلاسه کړو — لکه روزنه او سيالۍ — چې ترسره کيږي. زمونږ د څلور ورځني سفر په جريان کې مونږ د مرکز لويه برخه وليدله، مګر دومره تفصيل سره نه څومره چې مونږ غوښتل. نو دلته د يو افسر شتون به زمونږ لوړ پوړو قوماندانانو ته يو روښانه او ښه ژور انځور په وړاندې کولو کې مرسته وکړي ترڅو مونږ پرېکړه وکړو چې آيا دا ډول مرکز په عراق کې جوړ کړو. ✦

ښي: عراقي افسران د اردو په روزنيز مرکز کې د متحده ايالاتو نظامي کارکوونکو څخه ليدنه کوي. کين: تورن جنرال کرټ ټيلر خپلو د قدر وړ ليدونکو ته د روزنې سناريوګانې تشريح کوي.

د لوړپوړي مشر پېژنیال

د یمن ساتونکی

د یمن د دفاع وزیر برید جنرال محسن محمد حسین ال دائري د حوثیانو د یرغل پروړاندې ملاتړ غواړي

ډګر جنرال پیلوټ فیصل ال جمایی، د امریکا متحده ایالاتو په مرکزي قومانده کې د یمن لوړرتبه ملي استازی

ډګر جنرال په حیث په ماریب ولایت کې د یمن د 14مې زره دارې لیوا د قوماندان په توګه، محسن محمد حسین ال دائري د 2016 سپتمبر کې د نصر 1 جګړې پرمهال په مټې د حوثیانو مرمۍ وخوړله.

د هېواد په حساسو او مهمو سیمو کې د باغي ملیشه و پروړاندې د محاربوي ځواکونو په مشرۍ کولو کې د هغه بریا د دې لامل شوه چې په 2022 کې د یمن دفاع وزارت او همدارنګه د برید جنرالۍ رتبې ته ارتقا وکړي.

برید جنرال محسن یو وار بیا خپل ځان په لومړیو کرښو کې وموند ځکه چې حوثیانو او د هغوی ایراني ملاتړو په سور سمندر کې د بار وړونکي کښتیو چې نړیوال اقتصاد لپاره مهمې دي، هدف ګرځولو په واسطه د یمن شخړه پراخه کړې.

جنرال تاکید کوي چې د روزنې او تجهیزاتو په برخه کې د سم ملاتړ سره د هغه نظامي ځواکونه کولی شي د حوثیانو مقاومت باندې برلاسي شي او د ایران د پراختیا غوښتنه کمزورې کړي. د یمن مشروع حکومت ته د ملګرو ملتونو لخوا سپارښتنه شوې اور بندونه او د سولې تړونونه پاللي دي ترڅو هغه وکړي دا ناورین پای ته ورسوي کوم چې ملیونونه یمنیانو ته زیان رسولی دی. مګر حوثیانو د خپل اړخ معاملې ته د پابندۍ درلودلو څخه ډډه کړې ده.

جنرال محسن یونیپث ته وویل، "موږ د یمن په وسله والو ځواکونو کې د مامورانو او د یمن په سمندري ځواک، ساحلي دفاع ځواکونو او ساحلي ګارد کې د نور پرسونل په بنه ظرفیتونه او عملي تجربه لرو. هغوی چمتو دي چې عملیات اجرا کړي کله چې هغوی د لازمي وسلو او نورو سرچینو سره تجهیز شي او د هغوی د فعالیت لپاره اړین مادي ملاتړ ولري."

"پدې سره به هغوی لوړ محاربوي چمتو والي ته ورسېږي او وبه کولی شي په څو ملیتي هڅو کې اغیزناکه ونډه ولري، په ځانګړي توګه د ساحلونو او د اوبو لارو څخه په دفاع کولو او خوندي کولو کې د هغوی مهارت او مخکینۍ تجربې ته په کتو، د هغوی په خپله خاوره کې موجود بېسونو څخه د عملیاتو او فعالیت وړتیا سربېره."

برید جنرال محسن د یمن په سهیل لویدیزې څنډې کې موجود د الضالع په ولسوالۍ کې رالوی شوی دی. هغه په 1985 کې په عدن کې د نظامي کالج څخه فارغ شوی دی او په زره دار پلې کنډک کې یې د ډلګي مشر په توګه خپله لومړۍ

د یمن د دفاع وزیر برید جنرال محسن محمد ال دائري په مارب ولایت کې د نظامي مامورانو لپاره د فراغت په غونډه کې ګډون کوي.
فرانس پریس اژانس/ګیټي انځورونه

"موږ د یمن په وسله والو ځواکونو کې د مامورانو او د یمن په سمندري ځواک، ساحلي دفاع ځواکونو او ساحلي ګارد کې د نور پرسونل په ښه ظرفیتونه او عملي تجربه لرو. هغوی چمتو دي چې عملیات اجرا کړي کله چې هغوی د لازمي وسلو او نورو سرچینو سره تجهیز شي او د هغوی د فعالیت لپاره اړین مادي ملاتړ ولري."

د فراغت پرمهال د یمن د وسله والو ځواکونو د نوي فارغینو پریډ. فرانس پریس اژانس/ګیټي انځورونه

دنده پیل کړه. په څلورو کلونو کې دننه، وروسته لدې چې د هغې مشرانو د پلان او عملیاتو لپاره د هغه وړتیا ته پام شو، هغه د کنډک د پرسونل آمر ته ترفیع وکړه.

د 2000 په پیل کې، هغه د هېواد په شمال لویدیزه سیمه کې د هوایي دفاع مامور په حیث 10 کلونه تېر کړل. کله چې په 2014 کې د یمني حکومت پرواړاندې حوثیان راپورته شول، برید جنرال محسن په مارب کې د 14مې زره دارې لیوا د قوماندان په حیث خپل ځان د جګړې په مینځ کې وموند. هغه په 2019 کې د یمن د وسله والو ځواکونو د لوی درستیز موقف ته ارتقا وکړه. درې کلونه وروسته هغه د دفاع وزیر شو.

برید جنرال محسن وویل، په سور سمندر، باب المندب او عدن خلیج کې د موقعیت په درلودلو سره، یمن لیواله دی د ساحلونو او د اوبو د لارو په خوندي کولو کې د مرستې په واسطه په سیمه ییز او نړیوال ثبات کې خپله ونډه ډېره کړي. هغه د یمن سمندري ځواکونو او ساحلي ګارد لپاره د روزنې او تجهیزاتو د اړتیاو یادونه وکړه: رادار سیستمونه د ساحلي څار ترسره کولو لپاره او نښې کښتۍ او مخابراتي تجهیزات د کش کولو، مخنیوي او د ژغورنې عملیاتو لپاره.

هغه وویل، نړېواله ټولنه همدارنګه کولی شي حوثیانو ته د وسلو د قاچاق مخنیوي په پار د بندیزونو د سرغړونې څخه د ایران د مخنیوي له لارې د یمن لانوره مرسته وکړي.

د دفاع وزیر وویل، "نور لازمي عناصر چې مشروع وسله وال ځواکونه یې نلري. چې هغه هوایي ځواکونه او هوایي دفاع ده. دا په جګړه کې له مینځه لاړل." "دا تشه ډېره ژوره احساس شوې ځکه چې ملیشه د هوایي برید ډېر شمېر وسایل لري لکه ډرونونه او توغندي. د یمن مشروع ځواکونه د دغه بریدونو څخه د خپلو ځواکونو او د حساسو تاسیساتو د ساتنې لپاره مرستې ته اړتیا لري."

د یمن ملکي خلک د حوثیانو په واک لاندې سیمو کې د هغوی ناوړه چلند سره مخ شوي دي. د هغه ملاتړ سربېره چې دا تروریستي ډله یې د ایران څخه ترلاسه کوي، حوثیانو د پیسو شکولو لپاره د یمن خلکو پرواړاندې تاوتریخوالی او ظلم کارولی دی.

برید جنرال محسن وویل، "دې ډلې د یمن دولت اقتصادي او نظامي سرچینې او ظرفیتونه استثمار کړي، د دولت شتمني یې لوټلې، او د درنو مالیاتو تادیه کولو ته اړ کولو او نورو بهانو په واسطه د زیان رسولو له لارې یې د سوداګرو، تجارانو او تمویل کونکو څخه پیسې لوټلې دي." "دې ټولو عواملو د یمن د خلکو پرواړاندې د دغه فتنه جوړونکې ډلې په جګړه کې ورسره مرسته کړې."

جنرال د 10 کلنې جګړې په جریان کې د مشروع حکومت پایښت مرستې لپاره د سعودي عربستان ستاینه کوي. هغه یادونه وکړه چې په یمن کې د مشروع حکومت بېرته پرځای کولو لپاره د سعودي په مشرۍ ایتلاف د حوثیانو څخه د خاورې په آزادولو کې د هغه د ځواکونو سره مرسته کوي. د سعودي خیریه سازمانونو ښوونځي، روغتونونه، برېښنایی مزي او نوره اړینه زیربنا جوړه کړې ده.

ملګرو ملتونو خواړه او درمل عرضه کړي چې په یمن کې د بشري بحران د زیان په راکمولو کې یې مرسته کړې. دې همدارنګه په وران شوي هېواد کې د آرامۍ راوستلو په نوم اور بندونه او د سولې تړونونه هم سپانسر کړي دي.

برید جنرال محسن په یمن کې د امنیت په اړه غږیږي.
د یمن د دفاع وزارت

برید جنرال محسن وویل، "موږ په یمن کې سولې ته د رسېدو لپاره لویې هیلې لرو." "په هرصورت، د حوثي ډلې سره زموږ مکرر تجربې موږ ته تائیدوي چې هغوی هېڅ ترون ته درناوی نه کوي او د سولې لپاره ښه نیت نلري. بلکې، هغوی د هرډول خبرو څخه د خپل ځان راسمولو او خپلې ډلې د بېرته منظم کولو لپاره ناوړه ګټه اخلي او د مذاکراتو له لارې د ټولو ګټو د اخېستلو هڅه کوي."

برید جنرال محسن د ټولو اړخونو څخه د کلکو حلونو غوښتنه وکړه – پشمول د سیمه ییز او نړیوالو قوتونو او ملګرو ملتونو – ترڅو پر حوثیانو او ایران باندې فشار راوړي او د سیمې بې ثباته کولو څخه د هغوی مخنیوی وکړي.

جنرال وویل، "نړیواله ټولنه باید په یمن کې د فتنه جوړونکې او تروریستي حوثي ډلې پرواړاندې مشروع حکومت ملاتړ کړي." "هغوی همدارنګه د ایران پرواړاندې باید نړیوال قوانین او پرېکړه لیکونه تطبیق کړي، څوک چې حوثیانو ته وسلې او مهمات ورکوي."

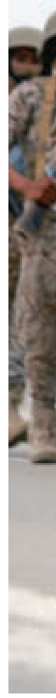

جلالتمآب پاچا عبدالله II ابن الحسين ته ډګر جنرال حسن عبدل حامد ابو رومن په سپتمبر 2023 کې د قوي غبرګون تمرين په اړه بريفينګ ورکوي.

د اردن وسله وال ځواکونه

د اردن وسله وال ځواکونه د عصري وسلو روزنه ترلاسه کوي

یونیپث کارکونکی

د اردن هاشمي سلطنت د خپلو وسله والو ځواکونو او تجهيزاتو عصري کولو، او د وړتياوو او چمتووالي لوړولو لپاره د پرسونل روزنې ته دوام ورکوي، ځکه چې دا هېواد د يو شمېر ننګونو سره مخ دی، چې تر ټولو خطرناکه يې د سوريې سره په شمالي پوله او عراق سره په ختيځه پوله کې تاوتريخوالی او د مخدره توکو قاچاق دي.

د جلالتمآب پاچا عبدالله II ابن الحسين او يو شمېر لوړ پوړو افسرانو په ګډون، په سپتمبر 2023 کې د ال يرموک ميخانيکي لوا لخوا، چې د اردن يو له شمالي قوماندې واحدونو څخه دی، د قوي غبرګون تمرين ترسره شو.

دا تمرين د يوې بې پيلوټه الوتکې، Schiebel Camcopter S-100، په الوزولو سره پيل شو، ترڅو د شمالي اردن په لور پرمختګ کونکو ازمېښتي (تظاهري) دښمن ځواکونو څارنه وکړي. د 14,000 فوټو په لوړوالي، بې پيلوټه الوتکې د تمرين په اوږدو کې فعاليت ته دوام ورکړ ترڅو په ځمکه کې پرمختګونه وڅېړي او د قوماندې مرکز ته استخبارات ولېږدوي.

بيا د اردن د شاهي هوايي ځواک فالکنونو، F-16 جنګي جټ الوتکو، د دښمن په اهدافو غوټې ووهلې، وروسته چورلکو د Hellfire توغندي وډزول. بيا يوه متمرکزه توپچي بمباري رامنځته شوه. جنګي بې پيلوټه الوتکو، چې هر يو يې څلور توغندي لرل، په هوايي بريد کې برخه واخسته.

په وروستي پړاو کې، ځمکنی بريد د دريو ځواکونو سره پيل شو: دوه په سر کې، چې د بريد رهبري يې کوله، او يو شا ته، چې په دقيقه توګه يې هدفونه په نښه کول. ټانګونه او زغره وال ګاډي په دښته کې وغورېدل، چې د دښمن د ځواکونو په لور يې منډې وهلې. کله چې دوی د دښمن ځالې ته ورسېدل، د دښمن لخوا نصب شوي اغزن تارونو کې يې لار جوړه کړه او په سخته جګړه کې ښکيل شول.

د اردن د وسله والو ځواکونو د رواني او معلوماتي عملياتو سيل د جګړې په اوږدو کې پيغامونه خپاره کړل ترڅو خلکو ته ډاډ ورکړي او د يرموک لوا د جنګياليو مورال لوړ کړي چې دښمن سره په جګړه کې ښکيل دي.

ډګر جنرال محمود السوير، د عملياتو او روزنې لپاره د ګډو ځواکونو د لوی درستيز مرستيال، په پېښه کې وينا وکړه او د اردن د وسله والو ځواکونو ستراتيژيک ليد يې روښانه کړ.

"د اردن د وسله والو ځواکونو په ستراتيژيک ليد کې د اړينو اصولو سره سم د دقيق معيارونو لرونکي ځانګړي اهداف شامل دي چې موخه يې د پراختيا او پرمختګ وده او دوام دی. نو د اردن وسله وال ځواکونه د اردن د هاشمي سلطنت امنيت ته پېښ ننګونو او ګواښونو سره د مقابلې کولو وړ دي.

ډګر جنرال حسن عبدالحميد ابو رومن، د شمالي قوماندې قوماندان، د خپلو سرتېرو لخوا د ترلاسه شوې روزنې ستاينه وکړه چې دوی ته يې اجازه ورکړه چې په جګړه کې د عصري رجحانونو سره ځانونه برابر وساتي.

هغه وويل: "د تکنالوژيکي او عصري تاکتيکي پرمختګونو سره سره چې د جګړې په ځانګړتياو يې اغېزه کړې ده، هغه څه چې مونږ يې په عصري جګړو کې شاهدان يو په روښانه توګه دا ثابتوي چې ځمکني ځواکونه اوس هم د هرې جګړې د پايلو په ټاکلو کې اساسي عنصر دی."

سرچينې: يوټيوب، د اردن خبري اژانس (پېټرا)، د اردن وسله وال ځواکونه

د منځنۍ آسيا په اجنډا کې اقتصادي امنيت

يونيپث کارکوونکی

د تاجکستان، ترکمنستان او ازبکستان ولسمشرانو په منځنۍ آسيا کې د اړيکو د ښه کولو لپاره خپله لومړۍ درې اړخيزه غونډه په اګست 2023 کې په عشق آباد کې ترسره کړه.

د دغو هېوادونو ترمنځ د همکارۍ اصلي ساحې انرژي، ټرانسپورټ او کرهنه ده، هغه مسلې چې د شوروي اتحاد څخه خپلواکۍ دمخه په مسکو کې پرېکړه کونکو ته پرېښودل شوې وې.

درې واړو هېوادونو د اورګاډي پټلۍ او سړکونو په جوړولو کې نږدې همکاري تعقيب کړې ترڅو خپل اقتصادونه سره يوځای کړي. ترکمنستان او ازبکستان د سيندونو څخه تراسه شوو اوبو او هايډرو برېښنا کارولو ته ځانګړې پاملرنه کړې چې د يو څخه له ډېرو هېوادونو تېرېږي.

د سرمشريزې په ترڅ کې ترکمنستان له تاجکستان او ازبکستان سره د طبيعي ګازو په برخه کې د ستراتيژيکو همکاريو وړانديز وکړ. "ترکمنستان د طبيعي ګازو لويې زېرمې لري. د ګازو د صادراتو تنوع او د ګازو د توليدونکو، ترانزيتي هېوادونو او د انرژۍ د مصرف کوونکو د ګټو توازن زمونږ لپاره د انرژۍ د نړيوالو پروژو د پلي کولو په وخت کې مهم دي. د ترکمنستان د بهرنيو چارو وزير رشيد مرادوف وويل، د ترکمنستان، ازبکستان او تاجکستان تر منځ د ګازو ستراتيژيکه ملګرتيا د دغو ګټو لپاره مهمه ده.

د تاجکستان او ازبکستان مشرانو د ترکمنستان د دې وړانديز هرکلی وکړ د دې په پام کې نيولو سره چې دواړه هېوادونه په وروستيو کلونو کې په ځانګړې توګه په ژمي کې د انرژۍ له کمښت سره مخ دي.

د تاجکستان ولسمشر امام علي رحمان پدې کتنه کې وويل: "د اوبو برېښنا په پام کې نيولو سره، تاجکستان د پاکې انرژۍ د توليد پر پراختيا متمرکز دی او چمتو دی چې پدې برخه کې د سيمې له هېوادونو سره فعاله همکاري وساتي."

هغه دغه راز د ټرانسپورټ په برخه کې د درې واړو هېوادونو له امکاناتو څخه د اغېزمنې استفادې او له تاجکستان څخه تېرېدونکو د نړيوال سوداګريز او ترانزيتي دهلېزونو د جوړولو غوښتنه وکړه.

له سرمشريزې وروسته درې واړو ولسمشرانو د سياست، سوداګرۍ، اقتصاد، کلتور او بشري حقونو په برخو کې د همکاريو د پراختيا لپاره چمتووالی څرګند کړ. دوی د ملګرو ملتونو او نورو نړيوالو او سيمه ييزو پليټ فارمونو په چوکاټ کې دننه د درې اړخيزو اړيکو پياوړي کولو په ارزښت ټينګار وکړ.

سرچينې: Turkmenistan.gov، راديو آزادي، بولشه عزيا

د پاکستان سمندري کوماندوګان په عرب سمندر کې د څو هېوادونو امن تمرين کې برخه اخلي.

فرانس پريس اژانس/ګيټي انځورونه

پاکستان څو مليتي مشارکت ته وده ورکوي

يونيپث کارکوونکی

د پاکستان وسله والو ځواکونو د 2023 کال په دويمه نيمايي کې د يو لړ پوځي تمرينونو له لارې چې د منځني ختيځ او مرکزي آسيا څخه شريکانو پکې ګډون وکړ د څو اړخيزو همکاريو ژمنه څرګنده کړه.

د تروريزم سره مبارزه په سپتمبر 2023 کې د پاکستان او سعودي عربستان ترمنځ د البدر 1 ګډ تمرين تمرکز وو. د دواړو هېوادونو د ځانګړو ځواکونو قطعو — چې د جنګي الوتکو لخوا يې ملاتړ شوی وو — د شمالي پاکستان په خيبر پښتونخوا ايالت کې خپل مهارتونه وښودل. د تمرين ځای په قصدي توګه غوره شوی و ځکه چې دا د هغو ولايتونو څخه دی چې د تروريستي تاوتريخوالي لخوا تر ټولو ډېر اغېزمن شوی.

د تروريزم سره د مبارزې دوهم تمرين څو اونۍ وروسته د پاکستان په بروتها ښار کې د قزاقستان، قطر، ازبکستان او ترکيې د ځانګړو ځواکونو په ګډون ترسره شو. د ابدي وروروليٰ 2 په نامه دغه تمرين داسې طرحه شوی و چې ځواکونو يې د تروريزم ضد مبارزې تجربې شريکولو په ترڅ کې ګډ عمليات وکړ.

پاکستاني ځواکونو په مصر کې د روښانه ستوري 23 په تمرين کې له يو درجن څخه د ډېرو هېوادونو سرتېرو ترڅنګ هم برخه اخستې وه. د سپتمبر د تمرين يوه نښه د جنګي پيلوټانو، د هوايي دفاع کنټرولرانو، او د ځمکنيو عملو (ډلو) ښکيلتيا وه چې JF-17 تندر جنګي الوتکې يې د يو څو مليتي ځواک د يوې برخې په توګه الوزولې چې د متحده ايالاتو او د مصر هوايي ځواکونه پکې شامل وو.

سرچينې: هلال، عرب نيوز

سعودي عربستان د پوځي ملګرو سره روزنه ترلاسه کوي

یونیپث کارکونکی

د سعودي عربستان، کویټ او د متحده ایالاتو د کاري ځواک سپارتان ځمکني ځواکونو په نومبر 2023 کې د سعودي عربستان په شمالي حفر الباطن سیمه کې د عربي خلیج د ډزو تمرینات ترسره کړل.

د جنګي چمتووالي کچې لوړولو او د ګډو عملیاتو په ترسره کولو او د پوځي مفاهیمو د یووالي په برخه کې د ګډون کوونکو سرتېرو مهارتونو لوړولو موخو سره، د تمرین په سناریوګانو کې د جګړې مدیریت، د پلان جوړول او پلې کول، د میخانیکي پیاده قطعاتو لخوا تاکتیکي ډزې، د اردو د چورلکو لخوا هوایي ملاتړ، میډیواک، د چاودېدونکو توکو خنثی کول، غلچکي ویشتل، او غیر منظم جنګي عملیات شامل وو

د سعودي عربستان د ځمکنیو ځواکونو قوماندان برید جنرال فهد المطیر په مشرۍ د تمرین په وروستي پړاو کې د کویټ د ځمکنیو ځواکونو قوماندان تورن جنرال محمد الظفیري او د امریکایي مرکزي پوځ عمومي قوماندان، برید جنرال پاټریک فرانک ګډون کړی و.

د سعودي وسله وال ځواکونه په منظمه توګه ګډ تمرینونه ترسره کوي او د سیمه ایزو او نړیوالو ګډو تمرینونو کوربه توب کوي یا په کې برخه اخلي، د روښانه ستورې، لیواله زمرې، د سویل زمرې، د عرب خلیج امنیت او د ټاپوګانو ډال په شمول.

سعودي عربستان نه یوازې د خپلو پوځونو د روزنې او چمتو کولو، بلکې د وروستیو او خورا اغېزمنو وسلو او تجهیزاتو د ترلاسه کولو په لټه کې هم دی. د اقتصادي تنوع برنامې د یوې برخې په توګه، دا هېواد په پام کې لري چې تر 2030 پورې د نظامي تدارکاتو 50% محلي کړي.

د 257,000 فعال پوځي پرسونل سره، چې ډېری یې په اردو کې بوخت دي، سعودي عربستان په کال کې د 75 ملیاردو ډالرو لګښت سره په نظامي لګښتونو کې په نړۍ کې پنځم ځای لري.

سرچینې: د سعودي د دفاع وزارت، elaph.com

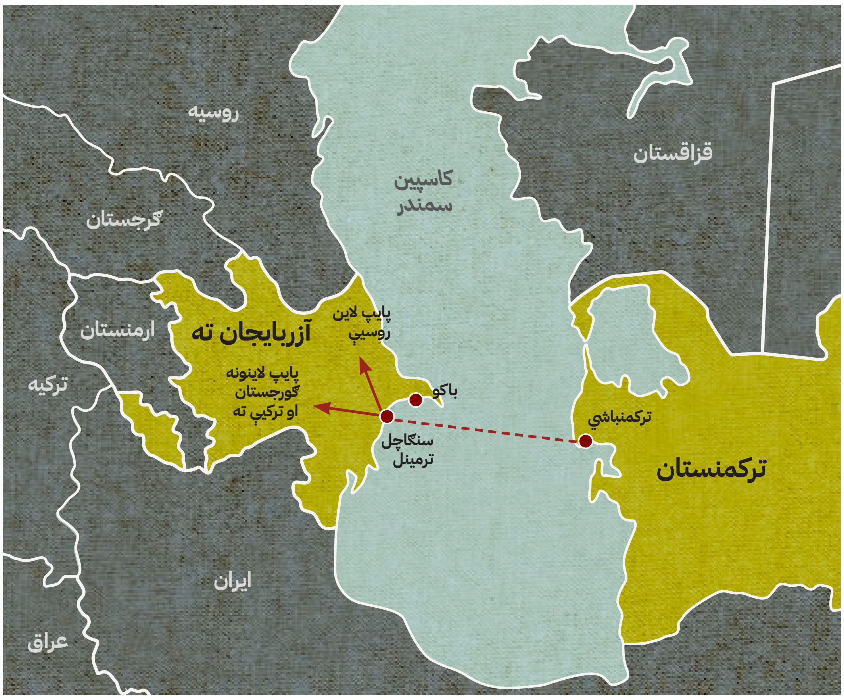

د ترکمنستان د پایپ لاین وړاندیز د باور وړ انرژۍ ژمنه کوي

یونیپث کارکونکی

پدې وروستیو کې د ترکمنستان بهرنیو چارو وزارت د کسپین سمندر په لمن کې د آذربایجان له لارې له ترکمنستان څخه اروپا ته د ګازو پایپ لاین غځولو اړوند د خپلې ژمنې په اړه مفصل بیان په خپله وېب پاڼه کې خپور کړ.

دا پایپ لاین به د انرژۍ په رسولو کې تنوع راولي، چې د روسیې او ایران په څېر د انرژۍ احتمالي غیر باوري سرچینو مخه نیسي. دې پروژې په تېرو کلونو کې پام ځانته اړولی دی ځکه چې دا به د ترکمنستان پراخه طبیعي ګاز د ترکیې او اروپا د ګازو لوی بازارونو سره ونښلوي.

په بیان کې ویل شوي: "ترکمنستان باور لري چې د ګازو د پایپ لاین د غځولو مخنیوي په برخه کې هیڅ سیاسي، اقتصادي یا مالي عوامل شتون نلري." "برعکس، د ټرانس-کسپین پایپ لاین په بشپړه توګه ریښتینې پروژه ده. دا د دې وړتیا لري چې په اورپا او آسیا کې د انرژۍ امنیت په تضمین کولو کې د پام وړ برخه واخلي، چې اروپایي مصرف کونکو لپاره د خامو موادو سرچینو ته اوږدمهاله او نه قطع کېدونکی لاسرسی تضمینوي.

دا بیان وروسته له هغه راپورته شو کله چې د آذربایجان ولسمشر الهام علییف د پروژې د کافي تمویل ترلاسه کولو وړتیا په اړه اندېښنه څرګنده کړه. ترکمنستان د ټرانس کسپین پایپ لاین تطبیق په اړه له اروپایي شریکانو سره همکارۍ ته دوام ورکولو لپاره چمتووالی څرګند کړ.

که چېرې دا پایپ لاین جوړ شي، ترکمنستان به په اروپا کې د روسیې د ګازو بازار یوه برخه ونیسي یا به ترکیې ته د روسیې د ګازو د لېږد ځای ونیسي. روسیه د ترکیې د ګازو د اړتیا شاوخوا 40 سلنه اکمالوي.

امریکا بریښې چې د ټرانس کسپین پایپ لاین جوړولو لپاره د ترکمنستان د ژمنې هرکلی وکړي. د عشق آباد پرېکړه یوه "ستره پېښه" ګرځولو سره، په ترکمنستان کې د امریکا پخواني سفیر الن مستارد ټینګار وکړ، "دا حقیقت چې ترکمنستان پدې پوه شو چې د کسپین سمندر د حدبندۍ تړون دواړو هېوادونو ترمنځ د پایپ لاینونو جوړولو ته اجازه ورکوي، یو مهم ګام دی."

سرچینې: د ترکمنستان د بهرنیو چارو وزارت، روسي Eurasianet، TRT

د قرغزستان ولسمشر د منځنۍ آسیا په سرمشریزه کې ګډون وکړ

یونیپث کارکونکی

د 2020 کال راهیسې د قرغزستان ولسمشر، سیدر جاپاروف، په 19 سپتمبر 2023 کې په نیویارک کې د مرکزي آسیا او متحده ایالاتو په لومړۍ سرمشریزه کې ګډون وکړ. نوموړی د منځنۍ آسیا د پنځو هېوادونو – قزاقستان، قرغزستان، تاجکستان، ترکمنستان او ازبکستان – له ولسمشرانو څخه و چې پدې سرمشریزه کې یې ګډون کړی و.

په یوه وینا کې، ولسمشر جاپاروف یادونه وکړه چې د امریکا سره همکاري، د C5+1 همکارۍ چوکاټ په شمول، د دغه د هېواد د بهرنۍ پالیسۍ مرکزي برخه وه. C5+1 یو ډیپلوماټیک پلیټ فارم دی چې د متحده ایالاتو او د مرکزي آسیا د پنځو هېوادونو چې د "C5" په نوم پېژندل کیږي ترمنځ د همکارۍ او خبرو اترو آسانتیا برابروي.

ولسمشر جاپاروف وویل: "زه باور لرم چې دا بڼه باید د متقابل تفاهم او باور په پیاوړتیا، د امنیت او ثبات په یقیني کولو او د لا زیاتو سوداګریزو او اقتصادي همکاریو لپاره د مناسبو شرایطو په رامنځته کولو تمرکز وکړي."

د قرغزستان ولسمشر سید جاپاروف په اکتوبر 2023 کې په بشکیک کې د تاجکستان ولسمشر امام علي رحمان ته ښه راغلاست وایه. رویترز

هغه له امریکا سره د دوه اړخیزو سوداګریزو او اقتصادي اړیکو پراخولو لپاره د قرغزستان اراده څرګنده کړه، چې احتمال یې لا په بشپړ ډول درک کولو څخه لیرې دی. هغه د خپل هېواد د اوبو د برېښنا سکتور، شین اقتصاد، او معلوماتي ټکنالوژۍ ته د متحده ایالاتو پانګوالو جذبولو لپاره د خپلې لېوالتیا یادونه هم وکړه.

د سرمشریزې په وخت کې، متحده ایالاتو او قرغزستان ته لا هم د تېرو څو کلونو په کارونو کې د دوه اړخیزو همکاریو نوی تړون لاسلیک کول و. د قرغزستان-امریکا د همکارۍ تړون چې په 1993 کې لاسلیک شوی وو په 2015 کې پای ته ورسید.

د سیمه ییزو امنیتي مسایلو په اړه په خبرو کې، ولسمشر جاپاروف په افغانستان کې د سولې او ثبات د ټینګښت پر اهمیت ټینګار وکړ ترڅو په دغه هېواد کې د بې ثباتۍ مخه ونیول شي چې د پولو هاخوا د دې د ګاونډیانو په زیان تمامه نه شي.

سرچینې: Vesti.kg, NewsCentralAsia.net

قزاقستان-امریکا خبرې اترې په ستراتیژیک شراکت تمرکز کوي

یونیپث کارکونکی

د 31 کلنې ملګرتیا پر بنسټ، د قزاقستان جمهوریت د بهرنیو چارو وزارت لومړي مرستیال کیرات عمروف د جنوبي او مرکزي آسیا په چارو کې د متحده ایالاتو د بهرنیو چارو مرستیال وزیر ډونالډ لو ته د متحده ایالاتو او قزاقستان د ستراتیژیک شراکت پیاوړي شوي ډیالوګ (ESPD) پنځمې کلنۍ غونډې لپاره استانه ته ښه راغلاست ووایه.

د متحده ایالاتو-قزاقستان ESPD د دوه اړخیزو ګټورو همکارۍ لپاره د فرصتونو موندلو او ګډ لومړیتوبونو ته وده ورکولو لپاره رامنځته شوی. وروستۍ خبرې اترې په 6 نومبر، 2023، کې ترسره شوې.

د قزاقستان او متحده ایالاتو استازو په سیاسي او امنیتي مسلو خبرې وکړې چې په کې سیمه ایز جیو پولیتیک، تروریزم سره مبارزه، د قانون پلي کولو همکاري، د مصنوعي مخدره موادو د ګواښ سره مبارزه، او د اتومي وسلو نه پراختیا شامله وه. ګډونوالو د خبرو اترو او د دوه اړخیزو لیدنو تبادلې په ګډون د اړیکو د پرانیستې چینلونو په ساتلو خبرې وکړې.

وزیر عمروف په سپتمبر 2023 کې په نیویارک کې د ملګرو ملتونو عمومي غونډې په څنډه کې د C5+1 د ولسمشرانو لومړنۍ سرمشریزې په بریالیتوب او ګټورتوب رڼا اچولو سره غونډه پرانیسته.

د بهرنیو چارو وزارت مرستیال لو د ننګونو سره د ګډې مقابلې او د یو لا سوکاله او خوندي مرکزي آسیا رامنځته کولو لپاره د یوې مهمې وسیلې په توګه د قزاقستان لخوا د C5+1 ډیپلوماټیک پلیټ فورم پر فعال ملاتړ ټینګار وکړ، او د قزاقستان له ملي حاکمیت، خپلواکۍ او ځمکنۍ بشپړتیا څخه د متحده ایالاتو د ثابت ملاتړ ډاډ یې ورکړ. یوه ورځ وروسته لو د قزاقستان سفر په ازبکستان کې د ډیپلوماټیک مصروفیت سره تعقیب کړ.

پلاوي د سوداګرۍ او پانګونې آسانه او متنوع کولو، د پاکې انرژۍ کارولو او د اقلیم له بدلون سره د مبارزې په برخه کې د همکارۍ کولو، د منرالونو او جیولوژۍ د مهمو مشارکتونو، او همدارنګه د ساینس او ټیکنالوژۍ همکارۍ په اړه خبرې وکړې.

ګډونوالو همدارنګه د ټرانسپورټي لارو د دوامداره پراختیا د آسانتیا په اهمیت او دې هدف ته رسېدو لپاره د احتمالي جادې په توګه د نړیوالې زیربنا او پانګونې لپاره د شراکت (PGI) پر پېژندلو ټینګار وکړ. دواړه خواوو د دایمي عادي سوداګریزو اړیکو پر لور کار ته د دوام ورکولو هیله شریکه کړه. پلاوو د بندیزونو د پالیسۍ په اړه مشورو کولو ته د دوام ورکولو اراده څرګنده کړه.

د بشري حقونو د موضوع په اړه، متحده ایالاتو او قزاقستان د سیاسي اصلاحاتو، ښې حکومتولۍ، د قانون حاکمیت، او د تعلیمي تبادلې دوامداره پروګرامونه په ګوته کړل. په بحثونو کې د رسنیو آزادۍ ته وده ورکولو او د یوې انعطاف وړ مدني ټولنې پرمخ وړلو او د انساني قاچاق د کمولو لارې چارې هم شاملې وې.

عمروف د قزاقستان پر ژمنتیا چې د ولسمشر قاسم جومارت توکایف د اصلاحاتو اجنډا په بشپړه توګه پلي کړي ټینګار وکړ. د خپل هېواد لپاره په خبرو کولو، لو د اصلاحاتو هڅو سره موافقه وکړه.

سرچینې: په قازقستان کې د امریکا متحده ایالاتو سفارت، Akorda.kz، آستانه ټایمز، kz.24

عراق د کډوالو د کمپونو ستونزه حل کړه

یونیپث کارکونکی

د داعش جنګیالیو اړوند کورنۍ او ماشومان د سوریې په شمال ختیځ حساکه ولایت کې په الحول کمپ کې بندیان دي. فرانس پریس اژانس/ګیټي انځورونه

په نومبر 2023 کې په بغداد کې د عراق د سفیرانو اووم کنفرانس په څنډه کې، د عراق د ملي امنیت سلاکار قاسم الاراجي نړیوالې ټولنې ته د هغه ګواښ یادونه وکړه چې د سوریې الحول کمپ یې د بندیانو د بېرته نه ستنولو په صورت کې رامنځته کوي.

د عراقي اتباعو د بېرته راستنېدو لپاره د عراق د حکومت هڅو ته په اشارې سره، العراجي وویل، 1,567 عراقي کورنۍ له الحول څخه الجدا کمپ، د کډوالو لپاره د ملګرو ملتونو د عالي کمیشنرۍ دفتر لخوا په 2017 کې د موصل په ختیځ کې جوړ شوو 12 کمپونو څخه یو، ته لېږدول شوي ترڅو داخلي بې ځایه شوي خلک ځای په ځای کړي.

نږدې 3,000 کسان د ترهګرۍ په تور ونیول شول. ډیری یې محاکمه شوي، او پاتې نور لاهم د محاکمې په تمه دي. شاوخوا 900 کورنۍ د فزیکي او رواني بیارغونې څخه تېرې شوې او په خپلو ټولنو کې بېرته مدغمې شوې.

د 2023 تر وروستیو پورې، الحول، چې د سوریې په شمال ختیځ کې د الحسکه ولایت په ختیځ کې موقعیت لري، له 48,000 څخه ډېر خلک، چې ډیری یې د داعش وسله والو او همدارنګه د ځیني نورو تروریستي ډلو ملاتړ کونکو میرمنې او ماشومان دي، ځای په ځای کړ. په ټوله کې 23,353 عراقیان، 17,456 سوریایان او 7,438 د نورو ملیتونو څخه وو. د 11 کلونو څخه کم عمر لرونکي ماشومان د کمپ نیمایي بندیان تشکیلوي؛ ډیری وو خپل پلرونه یا میندې له لاسه ورکړي او ډیری یې یتیمان دي. له داعش سره د دوی د کورنیو اړیکې د دوی انزوا زیاتوي او د نوم بدو اغېزو په وړاندې یې زیانمنونکي کوي.

دغه تاسیسات د سوریې دیموکراتیک ځواکونو (SDF) لخوا په کلکه ساتل کیږي. د متحده ایالاتو په ملاتړ یوه ډله، SDF د توکمیزو ملیشو یو ایتلاف دی. دا په سوریه کې د شمال او ختیځ خپلواکې ادارې د رسمي دفاعي ځواک په توګه کار کوي او په وار وار یې په بهرنیو هېوادونو غږ کړی چې د دوی بندي شوي اتباع دې بېرته ور واستوي.

په اګست 2023 او فبرورۍ 2024 کې، د متحده ایالاتو د مرکزي قوماندې قوماندان، جنرال مایکل "ایرک" کوریلا، د الحول او د سوریې په شمال ختیځ کې د الروج په نامه یو بل کمپ څخه لیدنه وکړه، او د کمپونو له اداري کارکوونکو او اوسېدونکو سره یې ولیدل، او په سیمه کې د امنیت ټینګښت او په کمپونو کې د میشتو ماشومانو د ستونزو کمولو لپاره یې د متحده ایالاتو ژمنې تکرار کړې.

"د کمپونو اوسېدونکي خپلو اصلي هېوادونو ته بېرته ستنولو لپاره زمونږ پرله پسې څو ملیتي هڅې نه یوازې په سیمه کې امنیت او ثبات زیاتوي، بلکې په لا مهمه توګه، دا بشري ننګونه کموي ... د امریکا متحده ایالات، SDF، او نړیوال ایتلاف د سوریې په شمال ختیځ کې په کمپونو کې د بشري او امنیتي ننګونو د حل کولو په ترڅ کې د داعش په دوامداره ماتې متمرکز او ژمن دي،" جنرال کوریلا په اګست 2023 کې وویل. سرچینې: اشرق الاوسط، CENTCOM، ملګري ملتونه.

يمنۍ زده کوونکي د سعودي له مرستو برخمن دي

يونيپث کارکونکی

د هغو پرمختیايي پروژو او نوښتونو د یوې برخې په توګه چې د یمن لپاره د سعودي پراختیايي او بیارغونې برنامې (SDRPY) لخوا تمويل شوي، دوه نوي ښوونځي په نومبر 2023 کې په تعز ولايت کې پرانيستل شول: عمر بن الخطاب او الوحدة المشترکه.

د ښوونځي پرانیستل د زده کړې بیرنۍ اړتیا ته د ځواب په توګه رامنځته کیږي، چې نوي تعلیمي فرصتونه چمتو کوي او د زده کونکو په ظرفیت او ورتیاو کې پانګونې لپاره د زده کړې خوندي او هڅونکی چاپیریال رامنځته کوي. دا ښوونځي د لابراتوارونو، کمپیوټر خونو، جمنازیومونو او تیاترونو په څېر آسانتیاوو سمبال کړی شول.

په یمن کې د 229 پرمختیايي پروژو او نوښتونو څخه، SDRPY شاوخوا 52 تعلیمي پروژې پلي کړې، په شمول د 500,000 څخه ډېرو درسي کتابونو چاپ او وېش، د 31 نوي ښوونځيو جوړولو، او ښوونځيو لپاره د 13,000 فرنیچرو چمتو کولو، د پوهنتونونو په ګډون، په ټولو کچو کې د زده کونکو لېږد لپاره د بسونو چمتو کولو سربېره.

برسېره پردې، سعودي عربستان د یمن سره یو تړون لاسلیک کړ چې د "پرمختګ لپاره تعلیم" په نوم نومول شوی، چې له مخې به یې SDRPY په بورسونو بهر ته تلونکي یمني زده کونکو ته میاشتنی تخصیص ورکولو لپاره د 46 ملیونه ډالرو مرسته چمتو کړي.

د یمن په مختلفو ولایتونو کې د برنامې لخوا پلي شوي 229 پرمختیايي پروژو کې حیاتي سکتورونه شامل دي: تعلیم، روغتیا، اوبه، انرژي، ترانسپورت، کرهنه، کب نیونه او د دولتي ادارو ظرفیت لوړول.

SDRPY په 2018 کې د پاچا سلمان بن عبدالعزیز آل سعود د شاهي فرمان له مخې تاسیس شو، کله چې د سعودي کارپوهانو یوې ډلې د یمن جمهوریت اړتیاوو ته د خدمت کولو لپاره برنامه جوړه کړه.

SDRPY په سعودي عربستان او یمن کې، د یمن حکومتي او غیر دولتي ادارو په شمول، د مختلفو شریکانو سره کار کوي.

سرچینې: د سعودي مطبوعاتي اداره، SDRPY، الشرق الاوسط

په نومبر 2023 کې په تعز، یمن، کې د عمر بن الخطاب نوی پرانیستل شوی ښوونځی

یمن لپاره د سعودي د پرمختګ او بیارغونې برنامه

مصر دفاعي صنعت ته وده ورکوي

يونيپث کارکونکی

په دفاعي صنعت کې د نړیوالو شراکتونو اهمیت په درک کولو سره، مصر په دسمبر 2023 کې د دفاعي او نظامي صنعتونو لپاره د دریم نړیوال نندارتون یا د مصر دفاعي نندارتون (EDEX 2023) کوربه توب وکړ.

د قاهرې په نصر ښار کې د مصر د نړیوال نندارتون په مرکز کې ترسره شوي، EDEX 2023 د 44 هېوادونو څخه 411 نامتو نړیوالو او ملي نندارچیانو ته د مهارتونو د تبادلې فرصت برابر کړ. نندارچیانو خپل محصولات د ننداري په درې ساحو کې په جوړ شوو 22 نندارتونونو کې ننداري ته وړاندې کړل.

د مصر ولسمشر عبدالفتاح السیسي، څو معززو میلمنو او لوړ پوړو پوځي افسرانو په ګډون، EDEX 2023 د "لېوالتیا او ننګونې" په نوم یو لنډ مستند فلم سره پرانیستل شو چې د مصر د دفاع وزارت د اخلاقي چارو ریاست لخوا تولید شوی وو.

مستند فلم د مصر د سمندري ځواک لاسته راوړنې او هغه رول په ګوته کړ چې د مصر محلي نظامي صنعت یې د خپلو وسلو په سمبالولو کې لوبولی، په ځانګړې توګه د الکساندریا شپ یارډ، چې هڅې یې د آلمان او فرانسوي شرکتونو په ملګرتیا کې د دریو جنګي بېړیو په تولید تمامې شوې.

مرستیال ادم. د مصر د سمندري ځواک قوماندان اشرف ابراهیم عطوا یوه وینا وکړه چې د سمندري ځواک د پرمختګ پړاوونو او د یو باوري ملي دفاعي صنعت رامنځته کولو هڅې یې په ګوته کړې. هغه په منځني ختیځ او ټوله نړۍ کې له ننګونو او شخړو سره د مقابلې په موخه د امنیتي ځواکونو د پیاوړتیا لپاره د نړیوال مشارکت او متخصصینو د تبادلې ستاینه وکړه.

د مصر د وسله والو ځواکونو لوی قوماندان او د دفاع او نظامي تولید وزیر محمد ذکي وویل: "مصر د هغو خلکو لپاره د پېل ټکی و او اوس هم دی، چې د نېکمرغۍ او سولې سره مینه لري، پداسې حال کې چې د سولې رامنځته کولو او د ګډ اوس مهال جوړولو لپاره هڅې شریکوي او د شخړو مخنیوی کوي."

مصر د لومړي ځل لپاره EDEX په دسمبر 2018 کې د 41 هېوادونو څخه د 56 پلاوو سره ترسره کړ. دوهم تکرار په نومبر 2021 کې ترسره شو او د 42 هېوادونو څخه د 400 څخه زیاتو نندارچیانو پکې برخه اخیستې وه. سرچینې: یوتیوب، د مصر د ملي مطبوعاتو اداره

متحده عربي امارات په نظامي صنعت کې پانګونه کوي

یونیپث کارکونکی

په نومبر 2023 کې د دوبۍ هوایي نندارتون په پای کې، د متحده عربي اماراتو (UAE) دفاع وزارت د ایج ګروپ سره، چې د نړۍ یو له مخکښو پرمختللو ټیکنالوژۍ او دفاعي شرکتونو څخه دی، یو تړون لاسلیک کړ ترڅو د Reach-S 100 ثابت وزر لرونکې بې پیلوټه الوتکې (UAV) واخلي.

د پرمختللو مفاهیمو لوړ پوړي مرستیال سعید المنصوري وویل: "د ریچ-S جوړول، چې یو له لومړي ځایي جوړ شوي متوسط اوږدمهاله UAVs څخه دی، د Edge لپاره د یو مهم پړاو ترلاسه کول په ګوته کوي." "په پرمختللو مفاهیمو کې د ژمن ټیم څخه په مننه، مونږ د ریچ-S لپاره د الوتنې دوه ازموینې او د وسلو خوشې کولو کمپاین په بریالیتوب سره بشپړ کړی، او مونږ دا مهال د اوږدې مودې الوتنې ازموینې لپاره چمتووالی نیسو."

ایج ګروپ، د متحده عربي اماراتو دولتي شرکت، په 2019 کې تاسیس شوی او د 25 شرکتونو څخه جوړ دی چې نظامي او ملکي محصولات او خدمتونه چمتو کوي.

د یو منځني لوړوالي، اوږد پایښت لرونکی بې پیلوټه هوایي موټر په نومبر 2023 کې د دوبۍ ایر شو په جریان کې د ایج په نندارتون کې ننداري ته وړاندې کیږي. فرانس پریس اژانس/ګیټي انځورونه

د ایج ګروپ لخوا د هڅو په رهبري کولو سره، متحده عربي امارات، په منځني ختیځ کې د نظامي تجهیزاتو دوهم او په نړۍ کې 14م لوی پېرودونکي، په یو دوه اړخیز نظامي ستراتیژیک پلان کار پیل کړ: څو د بهرنیو نظامي پېرود سرچینې متنوع کړي او نظامي صنعتونه محلي کړي.

د دوبۍ د عامه پالیسۍ څېړنیز مرکز عمومي رئیس محمد بهارون وویل: "ډېره تکیه به په کورنیو تولیداتو وي او له نړیوالو شرکتونو سره اړیکې به د محلي دفاعي شرکتونو سره د شراکت له لارې د ټیکنالوژۍ لېږد پربنسټ وي."

په ورته پېښه کې، ایج ګروپ د جنرال اتومکس-ایروناټیکل سیسټمونو سره د شراکت تړون لاسلیک کړ ترڅو د متحده عربي اماراتو لخوا جوړې شوې وسلې د MQ-9B اسکائی/سي ګارډین د عمله نه لرونکي الوتکې سیسټم کې مدغمې کړي.

همدارنګه، ډلې په فبروري 2023 کې د ریتیون اماراتو سره د تفاهم دوه یادداښتونه لاسلیک کړل ترڅو د تولید اهداف سره په یوه لیکه کړي او د ریتیون په نړیوال اکمالاتو لړۍ کې مرسته وکړي.

په متحده عربي اماراتو کې د ملي دفاع پوهنتون پروفیسور البدر الشاطري وویل: "اوسنی تمایل په سیمه کې د دفاعي صنعت محلي کول دي او له نړیوالو شرکتونو سره به لا ډېر شراکت او د وسلو د سرچینو لا نوره تنوع رامنځته شي ترڅو په یو لور د انحصار څخه ډډه وشي."

سرچینې: ایج ګروپ، Aviationweek.com، breakingdefense.com

عمان سیمه ییزو پوځي همکاریو ته وده ورکوي

یونیپث کارکونکی

په نومبر 2023، د عمان سلطنت د مسقط په البستان پیلس هوټل کې د خلیج د همکارۍ شورا (GCC) غړو هېوادونو د وسله والو ځواکونو د لوی درستیزانو د عالي نظامي کمیټې د 20 مې منظمې غونډې کوربه توب وکړ.

د غونډې مشري د مرستیال امیر البحر عبدالله بن خامس الرایسي، د سلطان د وسله والو ځواکونو لوی درستیز، په غاړه وه او د عالي نظامي کمیټې غړو (د GCC وسله والو ځواکونو لوی درستیزانو) په کې ګډون کړی و: د GCC د متحدې نظامي قوماندې قوماندان برید جنرال عید بن عواد الشلاوي او د نظامي چارو لپاره د عمومي منشي مرستیال تورن جنرال عیسی بن راشد المهنادي الامین.

بحثونه د ګډو پوځي ګټو، د GCC وسله وال ځواکونو تر منځ د هیلو او په مختلفو نظامي برخو کې د GCC اهدافو ته د رسېدو په لارو چارو متمرکز وو، بحرانونو ته د ګډ ځواب ورکولو څرنګوالي؛ د ګډو عملیاتو اړتیاو؛ د لیدونو یو کولو؛ پوځي همغږۍ؛ عملیاتي مطابقت؛ او د ځواک ادغام په شمول.

مرستیال امیرالبحر الرسي وویل: "دا غونډه د ګډ پوځي اقدام د پروسې د دوام، د رغنده همکارۍ د اړخونو پیاوړتیا، او د GCC هېوادونو ترمنځ د ورورګلوۍ اړیکو د پیاوړتیا په توګه ترسره کیږي." "مونږ هیله مند یو چې دا غونډه د GCC غړو هېوادونو د وسله والو ځواکونو ترمنځ د متقابل پیوستون، ادغام، ګډ عمل او د متقابلو نظامي ګټو په وده کې په داسې طریقه مرسته وکړي چې زمونږ د خلکو هیلې پوره کړي."

په 1982 کې تاسیس شوې او د سعودي عربستان په ریاض کې مرکزي دفتر په لرلو، د GCC متحده نظامي قومانده چې د Peninsula Shield Force (د ټاپوګانو ډال ځواک) په نوم هم پېژندل کیږي، یوه ګډه نظامي قومانده ده چې د غړو هېوادونو ځواکونو څخه جوړه شوې او د بحرین، کویټ، عمان، قطر، سعودي عربستان او متحده عربي اماراتو څخه 30,000 جنګیالي لري.

سرچینې: د عمان د دفاع وزارت، د عمان خبري اژانس

قطر له ایټالیا سره اړیکې پراخوي

یونیپث کارکوونکی

د قطر دولت د خپلو وسله والو ځواکونو ورتیاوو لوړولو ته دوام ورکوي او د هېواد د سرحدونو دفاع او امنیت او د ثبات ساتلو لپاره پوځي شراکتدارۍ پراخوي.

د دې هڅو د یوې برخې په توګه، د قطر امیري ځمکنیو ځواکونو او یو ایټالوي ځواک د قطر په دفاعي چارو کې د دولت وزیر ډاکټر خالد بن محمد العطیه تر سرپرستۍ لاندې د نصر 23 (یا فتح) دوه اړخیزه پوځي تمرینونه ترسره کړل.

د اکتوبر 2023 تمرین هدف د ظرفیتونو د کچې لوړول او د قطر په ځمکني ځواکونو کې ټولو تخصصونو لپاره موثریت او جنګي چمتووالي ته وده کول وو.

له ایټالیا سره د قطر په پوځي اړیکو کې د تجهیزاتو اخیستل شامل دي او په اګست 2017 کې قطر یو دوه اړخیزه دفاعي تړون لاسلیک کړ چې له مخې یې د قطر امیري سمندري ځواکونو له ایټالیا څخه د 5.91 میلیاردو ډالرو په ارزښت اووه سمندري بېړۍ وپېرودلې.

یو ایټالوی بېړۍ جوړونکی د قطر سمندري بېړۍ ال فلک جوړوي، چې د قطر سمندري ځواک ته وده ورکولو لپاره د لوی نظامي قرارداد برخه ده.

د قطر حکومت

همدارنګه، د عرب خلیج هېواد په مارچ 2018 کې د NHIndustries سره، چې د لیوناردو، فوکر ایرسټرکچرز او ایربس هیلیکوپټرونو ګډ شرکت دی، د 28 NH90 نظامي چورلکو او 16 H125 سپکو چورلکو ترلاسه کولو لپاره د 3.7 ملیاردو ډالرو په ارزښت یو تړون لاسلیک کړ.

د پوځي اړیکو تر څنګ، قطر د انرژۍ د صادراتو له لارې د نړۍ په اقتصادي امنیت کې هم مرسته کړې ده. په اکتوبر 2023 کې، د قطر انرژۍ دولتي ملکیت د ایټالیا د انرژۍ شرکت Eni سره په کال کې د 1 ملیون ټنه مایع طبیعي ګاز اکمالولو یو تړون لاسلیک کړ. تمه کېږي چې تحویلي به په 2026 کې د 27 کلونو مودې لپاره پیل شي.

د قطر د انرژۍ وزیر سعد شیریدا الکعبي، چې د قطر د انرژۍ مشر او اجرایوي رئیس هم دی، وویل: "نن، مونږ له Eni سره د خپل شراکت د پیاوړتیا لپاره یو بل مهم ګام پورته کوو چې د راتلونکو ډېرو کلونو لپاره به زمونږ دوه اړخیزه همکارۍ ته وده ورکړي."

سرچینې: د قطر خبري اژانس، Business Insider، alkhaleejonline.net

د لبنان امنیتي ځواکونه د غیر قانوني مهاجرینو سره مقابله کوي

یونیپث کارکوونکی

په زرهاو سوریایي کډوال د 2023 کال په دویمه نیمایي کې د بیکا په دره کې د العریده، العابودیه، وادي خالد، جبل اکرم او هرمل په سیمو کې د سرحدي زیږه عراضیو څخه په ناقانونه توګه لبنان ته ننوتل.

یوازې د اګست او سپټمبر په میاشتو کې، د لبنان پوځ شاوخوا 6,100 سوریایان په غیرقانوني توګه لبنان ته د ننوتلو څخه منع کړل.

د Arabiya.net د راپور له مخې، په کال 2023 کې شاوخوا 11,000 سوریایي کډوال د شمالي پولې له لارې ایستل شوي دي. په اکتوبر کې یوازې په یوه اونۍ کې، د لبنان وسله والو ځواکونو د شاوخوا 800 خلکو لخوا د پولې څخه د تېرېدو هڅې شنډې کړې.

لبنان، د نړیوالو شریکانو په مرسته، د پرمختللو تجهیزاتو سره د څار برجونه جوړ کړي، د پولو د تېرېدو نقطې ساتي او سوریې سره د لبنان په شمالي او ختیځو پولو کې د قاچاق لارو د بندولو لپاره څلور قطعې ځای پرځای کوي.

په هرصورت، دا ډول هڅې د سوریې سره د لبنان په 375 کیلومتره پوله کې د تشو په ډکولو کې ناکامې شوې. د لبنان امنیتي ځواکونه په منظم ډول د سرحدي ښارونو په لارو کوڅو کې د تښتېدلو، قاچاق شویو وسلو او انساني قاچاقبرانو لټون لپاره مؤقت ترافیکي څوکۍ جوړوي.

د شاوخوا 5.3 ملیون نفوس سره، لبنان د نږدې 900,000 راجستر شوي سوریایي مهاجرینو کوربه توب کوي، او نور 500,000 یې په غیر رسمي توګه په هېواد کې ژوند کوي.

په سپټمبر 2023 کې د کابینې غونډې په جریان کې، د لبنان سرپرست لومړي وزیر نجیب میقاتي وویل چې د سوریې د مهاجرینو راتګ کولی شي د هېواد ډیموګرافي ګډه وډه کړي. هغه وویل، د اندېښنې وړ خبره دا ده چې زیاتره کډوال ځوان سړي او ځوانې ښځې دي. میقاتي خبرداری ورکړ: "دا زمونږ د اداري خپلواکۍ ګواښې او کولی شي داسې سخت عدم توازن رامنځته کړي چې د لبنان ډیموګرافیک توازن اغیزمن کولی شي."

لبنان له اقتصادي بحران سره مخ دی چې د کوویډ-19، په اګست 2020 کې د بیروت بندر چاودنې او په اوکراین د روسیې د برید اغېزو له کبله لا خراب شوی.

سرچینې: Aljazeera.com، aa.com.tr/ar، alarabiya.net، د بشري حقونو د څار اداره

همبستگی در آسیای میانه و جنوبی

یونیپث کارکونکی

تورن جنرال شکرت خل‌موخامدوف، لوی درستیز ازبیکستان، و جنرال مایکل «اریک» کوریلا، قومندان قومندانی مرکزی ایالات متحده، در اکتوبر 2023 مشترکاً میزبان نشستی امنیتی، با حضور مقامات ارشد نظامی منطقه، بودند.

صلح و ثبات در منطقه موضوع اصلی نشست مقامات دفاعی کشورهای آسیای میانه و جنوبی در تاشکند بود. جنرال‌ها خل‌موخامدوف و کوریلا در این نشست با مقامات ارشد دفاعی قزاقستان، قرقیزستان و تاجیکستان؛ رئیس کمیته قومندانان ستاد مشترک پاکستان؛ و وابسته دفاعی ترکمنستان در ازبیکستان دیدار کردند.

هیات‌های عالی‌رتبه نشست خود را با مراسم رسمی اهدای تاج گل در Ode، برای بزرگداشت فداکاری‌های قوای ازبک در جنگ دوم جهانی، آغاز کردند. بعد از آن، اشتراک‌کنندگان به بررسی موضوع تقویت همکاری به نفع تمام منطقه، که بی‌ثباتی در افغانستان آن را تهدید می‌کند، پرداختند.

«تقویت پیوندها با شرکای آسیای میانه و جنوبی برای حفظ صلح و ثبات در منطقه ضروری است» این گفته جنرال کوریلا در جریان نشست 26 و 27 سپتمبر است. «تعهد ما نسبت به مردم آسیای میانه و جنوبی پابرجاست و ما قدر این گفتمان مهم را که مبتنی بر اعتماد متقابل، احترام و اهداف مشترک است، می‌دانیم.»

جنرال هیات همراه جنرال کوریلا از فرصت سفر به ازبیکستان برای پیشبرد دیگر گفتگوهای دوجانبه با وزیر دفاع ازبیکستان،

دگر جنرال بهادر قربانف، استفاده کرد. دگر جنرال قربانف بر ضرورت تقویت پیوندهای دفاعی با قومندانی مرکزی ایالات‌متحده تاکید کرد.

جنرال مایکل "ایریک" کوریلا د ازبکستان جمهوریت د وسله والو ځواکونو له مشرتابه سره وکتل. امریکا مرکزي قومانده

«روابط دوستانه بین دو کشور در حوزه دفاعی هر سال مستحکم‌تر می‌شود.» این گفته قربانف، وزیر دفاع، در ملاقات با جنرال کوریلا است.

سرچینې: د امریکا متحده ایالاتو مرکزي قومانده، د ازبکستان دفاع وزارت، AKI press

کویټ د نظامي هکارۍ وړتیا ازموي

یونیپث کارکونکی

د کویټي ځمکنیو او هوايي ځواکونو په نومبر 2023 کې د صحرا افق تمرین ترسره کړ ترڅو د بېلابېلو نظامي څانګو واحدونو ترمنځ د نظامي همکارۍ وړتیا کچه وارزوي.

د کویټ د وسله والو ځواکونو سرپرست لوی درستیز تورن جنرال غازي الشمري په ګډون سره، د صحرا افق د پیچلي عملیاتي چاپېریال او د متناسب او غیر متناسب جنګ تظاهر لپاره په ژوندۍ بڼه مهمات وکارول.

هغه واحدونه چې په تمرین کې یې برخه اخیستې وه د 25 کماندو لوا څخه د برید ټولی، د 4 کشف کنډک، د هوايي ځواک F-18 الوتکې، او د پوځي هواي چلند اپاچي چورلکې وې.

د کویټ وسله وال ځواکونه د خپلو واحدونو وړتیاوې لوړولو او تجهیزاتو نوي کولو لپاره په منظمه توګه په محلي، سیمه ایزو او نړیوالو تمرینونو کې برخه اخلي ترڅو د دوديزو او غیر دوديزو جګړو پرمختګونو سره خپل سرعت سم وساتي.

په 1991 کال کې د امریکا په مشرۍ نړیوال ایتلاف له خوا د عراق له نیواک څخه د آزادېدو سره سم، د عربي خلیج هېواد د خپل ځان بیارغونې او د خپلو وسله والو ځواکونو د سمبالولو لپاره یوه لېواله برنامه پیل کړه.

د دې سرته رسولو لپاره، کویټ د کویټ د بیړني حالت د بیا رغونې دفتر جوړ کړ چې د متحده ایالاتو د دفاع د بیارغونې مرستې دفتر سره یې چې د متحده ایالاتو د اردو انجینرانو قول اردو پرسونل لخوا اداره کیږي نږدې همغږي وکړه.

په 2017 کې، کویټ د ناټو سیمه ایز مرکز پرانیستلو، لازمي پوځي خدمت یې بیا پیل کړ او د دفاع عصري کولو لپاره یې، تر 2026 پورې د پرمختللو جنګی الوتکو، ټانګونو او هوايي دفاع سیستمونو پیرود په شمول، 10 ملیارده ډالره بودیجه ورکړه.

کویټي سرتیري په فبروري 2022 کې د کویټ ښار په علي الصباح نظامي اکاډمۍ کې د فراغت په مراسمو کې لاریون کوي. فرانس پرس اژانس/ګیتي انځورونه

سرچینې: د کویټ خبري اژانس، د اورپا-خلیج د معلوماتو مرکز، د متحده ایالاتو اردو د انجینرانو قول اردو.

د متحده ایالاتو سمندري ځواک د بحرین په چاپېریال ساتنه کې مرسته کوي

یونیپیټ کارکونکی

د تیلو د تویېدو د غبرګون کلني تمرین د یوې برخې په توګه، د متحده ایالاتو د سمندري ملاتړ فعالیت (NSA) د بحرین چاپېریال ځانګې په نومبر 2023 کې په بحرین کې د ژغورنې او ککړتیا غبرګون تمرین ترسره کړ.

د دغه درې ورځني تمرین موخه د چاپېریال، عامې روغتیا او سمندري ژوند د ساتنې لپاره د چمتووالي ښه کول وو. دې تمرین د روزنې بشپړولو لپاره د تیلو پرمختللي سکیمرونه یا راټولونکي، د اور وژنې تجهیزات، کښتۍ او نور وسایل شامل کړل.

په دې هڅه کې د بحرین ډېرى ادارو برخه اخیستې وه، د سمندري بېړني متقابل مرستې مرکز (MEMAC)، د بحرین پټرولیم شرکت، APM ترمینل بحرین، د بحرین ساحلي ګارد، بندرونو او سمندري چارو په شمول. ګډون کوونکو د ژغورنې د مختلفو سیستمونو ورتیاوو او عمومي دندو په اړه یو سفر او لنډ معلومات ترلاسه کړل.

تورن عارف العوادي، د بحرین MEMAC څخه د تېلو د توزیع غبرګون لوړ رتبه افسر، وویل: "دا تمرین چاپېریال ساتنې ته زمونږ ژمنتیا ښیي او د متحده ایالاتو د سمندري ځواکونو او کوربه هېواد شریکانو، لکه زمونږ، تر منځ د همکارۍ او ارتباط په وده کې مرسته کوي." "دا یو معمول مګر مهم تمرین دی چې د دې ډاډ په ترلاسه کولو کې مرسته کوي چې مونږ ټول چمتو یو چې د تېلو تویېدو او نورو خطرناکو موادو پېښو ته په مؤثره توګه ځواب ووایو."

سین سوک، په NSA بحرین کې د چاپېریال رئیس، د متحده ایالاتو-بحرین د ملګرتیا ارزښت تائید کړ.

هغه وویل: "د تویېدو تجهیزاتو په فعاله توګه ځای په ځای کولو سره، مونږ د بحرین په سلطنت کې د چاپېریال ساتنې سازمانونو سره د خپل اوږدمهاله شراکت ساتلو په وخت کې تخنیکي مهارت ساتلی شو." "د یوې ریښتینې پېښې په صورت کې د معلوماتو، ټیکنالوژۍ او روزنې تبادله د اغېزمن ځواب لپاره مهمه ده."

دا یو له څو فعالیتونو څخه دی چې د متحده ایالاتو پنځمه بېړۍ یې په منظمه توګه په بحرین کې ترسره کوي چې هدف یې د کوربه هېواد چاپېریال خوندیتوب ساتلو او د ککړتیا ضد هڅو ته وده ورکولو لپاره ظرفیتونو او چمتووالي ته وده ورکول دي.

سرچینې: د چاپېریال لپاره د بحرین عالي شورا، APM ترمینل بحرین، د متحده ایالاتو سمندري ځواکونه، د دفاع د بصري معلوماتو د ویش خدمت.

د متحده ایالاتو بېړۍ وان او رضاکاران د بحرین د کرب آباد ساحل په پاکولو کې مرسته کوي.

امیره الکوهیجي/امریکا د سمندري ملاتړ فعالیت بحرین

د پوهې شریکول

د یونیپث مجله په مینځني ختیځ او سهیلي او مرکزی آسیا
کې امنیتي مسایلو سره تړلیو ته وړیا ورکول کیږي.

له یونیپت سره همکاري وکړئ

ټولې کیسې او نظریات، ایډیټ کوونکي ته لیکونه، مقالې، عکسونه او نورې منځپانګې د یونیپث سرمقالې کارکوونکو ته په دغه آدرس ولیږئ

CENTCOM.UNIPATH@MAIL.MIL

د لیږلو لارښوونې

- ستاسو په خپله ژبه لېږل شوې منځپانګې ته غوراوی ورکول کیږي. یونیپث به هغه وژباړي.
- مقالې باید د 1,500 کلیمو څخه زیاتې نه وي.
- د هر ځل لیږلو سره په مهربانۍ سره یوه لنډه بیوګرافي او د اړیکې معلومات شریک کړئ.
- د عکس اندازه باید حد اقل 1 مګابایت وي.

حقوق

لیکونکي د خپلو اصلي موادو د ساتلو ټول حقوق لري. خو مونږ دا حق لرو چې مقالې اصلاح کړو ترڅو د اندازې او ادبي طرز له مقرراتو سره برابر شي. د مقالې لیږل دا نه تضمینوي چې هغه حتما خپریږي. له یونیپث سره د همکارۍ په موخه، تاسو پورته شرایط منئ.

د وړیا ګڼون لپاره: مونږ ته په دغه آدرس بریښنالیک ولیږئ: CENTCOM.UNIPATH@MAIL.MIL

یا لیک ولیږئ:
Unipath
U.S. Central Command
7115 S. Boundary Blvd.
MacDill AFB, FL 33621 USA

لطفا خپل نوم، دنده، عنوان یا رتبه، د لیک استونې پته او بریښنالیک آدرس مو ولیکئ.

HTTPS://UNIPATH-MAGAZINE.COM/PAS